

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

.....
บัณฑิตวิทยาลัยมหาบัณฑิต

.....
ปริญญา

.....
บัณฑิต

.....
สาขา

.....
บัณฑิต

.....
ภาควิชา

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นและคุณภาพกำไร

The Relationship between Ownership Structure and Earnings Quality

นามผู้วิจัย นางสาวรสจรินทร์ กุลศรีสอน

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(.....
รองศาสตราจารย์ศศิวิมล มีอำพล, D.B.A.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(.....
อาจารย์สันสกฤต วิจิตรเลขการ, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(.....
รองศาสตราจารย์ธารินี พงศ์สุพัฒน์, Dr.rer.soc.oec.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

.....
(.....
รองศาสตราจารย์กัญญา ธีระกุล, D.Agr.)

.....
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นและคุณภาพกำไร

The Relationship between Ownership Structure and Earnings Quality

โดย

นางสาวรสจรินทร์ กุลศรีสอน

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาบัตร

พ.ศ. 2552

รศจรินทร์ กุลศรีสอน 2552: ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นและคุณภาพกำไร
ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาบัญชี ภาควิชาบัญชี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
รองศาสตราจารย์ศศิวิมล มีอำพล, D.B.A. 159 หน้า

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นและคุณภาพกำไรซึ่งโครงสร้างผู้ถือหุ้นจะแบ่งออกเป็นการกระจุกตัวของการถือหุ้นและสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหาร โดยการวิจัยครั้งนี้วัดคุณภาพกำไรจากตัวแบบรายการคงค้างที่ใช้ในงานวิจัยของ Bradshaw *et al.* (1999) ซึ่งแบ่งออกเป็นรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียนและรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ และการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรควบคุมคือ จำนวนปีที่จดทะเบียน ขนาดกิจการ ประเภทสำนักงานสอบบัญชี ประเภทอุตสาหกรรม และอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของเจ้าของ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ประชากรกลุ่มที่ 1 คือ บริษัทจดทะเบียนที่รายชื่อหลักทรัพย์ของบริษัทถูกนำมาใช้ในการคำนวณดัชนี SET 100 ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 – วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2551 จำนวน 68 บริษัท และประชากรกลุ่มที่ 2 คือ บริษัทจดทะเบียนที่รายชื่อหลักทรัพย์ของบริษัทถูกนำมาใช้ในการคำนวณดัชนี SET 100 ตลอดช่วงระยะเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2548- พ.ศ.2550 โดยบริษัทที่นำมาศึกษานั้นต้องมีรายชื่ออยู่ในการคำนวณดัชนี SET 100 ครบทั้ง 3 ปี ซึ่งทำให้มีจำนวน 43 บริษัท โดยการวิจัยครั้งนี้จะไม่รวมบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน บริษัทที่มีการเปลี่ยนแปลงวงบัญชีและบริษัทที่อยู่ในหมวดฟื้นฟูผลการดำเนินงาน สำหรับระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้จะใช้ข้อมูลจากปี พ.ศ. 2548 – พ.ศ. 2550 โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

ผลการวิจัยจากประชากรทั้ง 2 กลุ่มพบว่าการกระจุกตัวของการถือหุ้นและสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียนและรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิซึ่งเป็นตัวแทนในการวัดคุณภาพกำไร แต่อย่างไรก็ตามผลการวิจัยจากประชากรกลุ่มที่ 1 พบว่าจำนวนปีที่จดทะเบียนและขนาดกิจการที่วัดจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน แต่ขนาดกิจการที่วัดจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของรายได้รวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน ด้านผลการวิจัยของประชากรกลุ่มที่ 2 พบว่าในปี พ.ศ. 2550 อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของเจ้าของมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน นอกจากนี้ผลการวิจัยจากประชากรทั้ง 2 กลุ่มยังพบว่าปัจจัยเกี่ยวกับประเภทอุตสาหกรรมมีผลต่อความแตกต่างของรายการคงค้างทั้งรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียนและรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ

Rotcharin Kunsrison 2009: The Relationship between Ownership Structure and Earnings Quality.
Master of Accountancy, Major Field: Accounting, Department of Accounting. Thesis Advisor:
Associate Professor Sasivimol Meeampol, D.B.A. 159 pages.

The objectives of this research were to examine the relationship between ownership structure and earnings quality, ownership structure including shareholding concentration and shareholding of directors and managers. This research measured earnings quality from accruals model employed by Bradshaw *et al.* (1999) focusing on the working capital accruals and total net operating accruals. In this research, the researcher chose numbers of years of firm listed on stock exchange, firm size, audit types, industry types and debt to equity ratio as the control variables.

The populations for this research consists of (1) firms in SET 100 index during July 1, 2008 – December 31, 2008 with the total of 68 firms (2) firms in SET 100 index all 3 years during 2005 – 2007 with the total of 43 firms, excluding firms in financial industry sectors, firms had accounting period changed and firms in rehabco sectors, the research employed data from 2005 to 2007 and analyzed by multiple regression.

The results from these two populations indicated that shareholding concentration and shareholding of directors and managers have no significant relationship with both working capital accruals and total net operating accruals, as proxies of earnings quality. However, the results of the first populations showed that numbers of years of firm listed on stock exchange and firm size, measured by the natural logarithm of total assets have a negative relationship with working capital accruals but firm size, measured by the natural logarithm of total revenue have a positive relationship with working capital accruals, while the results from the second populations showed that in 2007, the debt to equity ratio have a positive relationship with working capital accruals. In addition, the results of all two populations found that industry types have an impact on the difference of both working capital accruals and total net operating accruals.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

____ / ____ / ____

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร. ศศิวิมล มีอำพล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและอาจารย์ ดร. สันสกฤต วิจิตรเลขการ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์รอง ที่ท่านได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษาและตรวจทานเนื้อหาสาระของวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่งไว้ ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษาซึ่งวิชาความรู้เหล่านั้นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการจัดทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ และสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งที่ขาดไม่ได้ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้ผู้วิจัยไม่ย่อท้อตลอดช่วงระยะเวลาของการทำวิทยานิพนธ์นั้นคือกำลังใจจากครอบครัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณตาและคุณแม่ซึ่งเป็นผู้ที่คอยให้กำลังใจเสมอมาในขณะเดียวกันผู้วิจัยต้องกราบขอบพระคุณ คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ได้มอบโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัยโดยการให้ทุนสนับสนุนการศึกษาในระดับปริญญาโทครั้งนี้ ตลอดจนต้องขอขอบพระคุณพี่ๆ ร่วมรุ่นโครงการปริญญาโทการบัญชีภาคพิเศษทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือในทุกๆ เรื่องเสมอมา

คุณค่าอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณมารดา ครู อาจารย์ และ บุพการีผู้มีพระคุณทุกท่าน

รศจรินทร์ กุลศรีสอน

กุมภาพันธ์ 2552

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(8)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	8
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	8
โครงสร้างผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	49
กรอบแนวคิดการวิจัย	70
สมมติฐานการวิจัย	71
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	72
วิธีการเก็บข้อมูล	72
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	78
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	80
ผลการวิจัย	80
ข้อวิจารณ์	120
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	123
สรุปผลการวิจัย	123
ข้อเสนอแนะ	124
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	128

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	136
ภาคผนวก ก รายชื่อของบริษัทจดทะเบียนที่นำมาใช้เป็นประชากรในการวิจัย	137
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของโครงสร้างผู้ถือหุ้น และตัวแปร ควบคุมอื่นๆ	143
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุเพิ่มเติม	146
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	159

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	สรุปรายละเอียดเกี่ยวกับสัญลักษณ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม	6
2.1	ผลกระทบของนโยบายบัญชีที่มีต่อคุณภาพกำไร	21
2.2	รายการตรวจสอบคุณภาพกำไร	23
2.3	สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	61
3.1	จำนวนบริษัทที่นำมาเป็นประชากรกลุ่มที่ 1 จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมในช่วงวันที่ 1 ก.ค. พ.ศ. 2551- วันที่ 31 ธ.ค. พ.ศ. 2551	73
3.2	จำนวนบริษัทที่นำมาเป็นประชากรกลุ่มที่ 2 จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมในช่วงวันที่ 1 ก.ค. พ.ศ. 2550- วันที่ 31 ธ.ค. พ.ศ. 2550	74
4.1	ค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามของประชากรกลุ่มที่ 1	81
4.2	ค่าสถิติเชิงพรรณนาของประเภทสำนักงานสอบบัญชีของประชากรกลุ่มที่ 1	83
4.3	ค่าสถิติเชิงพรรณนาประเภทอุตสาหกรรมของประชากรกลุ่มที่ 1	83
4.4	ค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามของประชากรกลุ่มที่ 2	85
4.5	ค่าสถิติเชิงพรรณนาประเภทสำนักงานสอบบัญชีของประชากรกลุ่มที่ 2	86
4.6	ค่าสถิติเชิงพรรณนาประเภทอุตสาหกรรมของประชากรกลุ่มที่ 2	86

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.7	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ของประชากรกลุ่มที่ 1	88
4.8	สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากตัวแบบรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ของประชากรกลุ่มที่ 1	92
4.9	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ของประชากรกลุ่มที่ 1	96
4.10	สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากตัวแบบรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ของประชากรกลุ่มที่ 1	100
4.11	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ของประชากรกลุ่มที่ 2	104
4.12	สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากตัวแบบรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ของประชากรกลุ่มที่ 2	108

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.13	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ของประชากรกลุ่มที่ 2	112
4.14	สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากตัวแบบรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ของประชากรกลุ่มที่ 2	116
ตารางผนวกที่		หน้า
ก 1	รายชื่อบริษัทจดทะเบียนที่เป็นประชากรกลุ่มที่ 1	138
ก 2	รายชื่อบริษัทจดทะเบียนที่เป็นประชากรกลุ่มที่ 2	141
ข 1	ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของโครงสร้างผู้ถือหุ้น และตัวแปรควบคุมอื่นๆ ของประชากรกลุ่มที่ 1	144
ข 2	ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของโครงสร้างผู้ถือหุ้น และตัวแปรควบคุมอื่นๆ ของประชากรกลุ่มที่ 2	145
ค 1	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ของประชากรกลุ่มที่ 1 โดยเพิ่มตัวแปร TOPDM ที่มาจากการคูณตัวแปร TOP5 และ DMOWN เข้าด้วยกัน	147

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่	หน้า
ก 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ของประชากรกลุ่มที่ 1 โดยเพิ่มตัวแปร TOPDM ที่มาจากการคูณตัวแปร TOP5 และ DMOWN เข้าด้วยกัน	148
ก 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ของประชากรกลุ่มที่ 2 โดยเพิ่มตัวแปร TOPDM ที่มาจากการคูณตัวแปร TOP5 และ DMOWN เข้าด้วยกัน	149
ก 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ของประชากรกลุ่มที่ 2 โดยเพิ่มตัวแปร TOPDM ที่มาจากการคูณตัวแปร TOP5 และ DMOWN เข้าด้วยกัน	150
ก 5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ของประชากรกลุ่มที่ 1 โดยปรับรายการคงค้างให้อยู่ในรูปเปอร์เซ็นต์	151
ก 6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ของประชากรกลุ่มที่ 1 โดยปรับรายการคงค้างให้อยู่ในรูปเปอร์เซ็นต์	152
ก 7 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ของประชากรกลุ่มที่ 2 โดยปรับรายการคงค้างให้อยู่ในรูปเปอร์เซ็นต์	153

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่	หน้า
ค 8 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ของประชากรกลุ่มที่ 2 โดยปรับรายการคงค้างให้อยู่ในรูปเปอร์เซ็นต์	154
ค 9 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ของประชากรกลุ่มที่ 1 โดยปรับเปอร์เซ็นต์การถือหุ้นให้อยู่ในรูปสัดส่วน	155
ค 10 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ของประชากรกลุ่มที่ 1 โดยปรับเปอร์เซ็นต์การถือหุ้นให้อยู่ในรูปสัดส่วน	156
ค 11 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ของประชากรกลุ่มที่ 2 โดยปรับเปอร์เซ็นต์การถือหุ้นให้อยู่ในรูปสัดส่วน	157
ค 12 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ของประชากรกลุ่มที่ 2 โดยปรับเปอร์เซ็นต์การถือหุ้นให้อยู่ในรูปสัดส่วน	158

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

70

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ภายใต้ระบบเศรษฐกิจยุคการค้าเสรีดังเช่นในปัจจุบันนี้จะเห็นได้ว่ารูปแบบในการดำเนินธุรกิจ ได้เปลี่ยนแปลงไปจากระบบการดำเนินธุรกิจในอดีตเป็นอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเติบโตทางด้านการลงทุน มีการระดมเงินทุนทั้งจากภายในและภายนอกประเทศผ่านตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นองค์กรที่มีบทบาททำให้ภาคธุรกิจได้เข้าถึงแหล่งเงินทุนและมีโอกาสเติบโตได้ในระยะยาวอันจะเป็นผลดีต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจภายในประเทศต่อไป การที่ภาคธุรกิจหรือบริษัทต่างๆมีการระดมเงินทุนจากภาคประชาชนเพิ่มมากขึ้น องค์กรธุรกิจจำเป็นต้องให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจแก่ผู้ลงทุนผ่านข้อมูลที่เปิดเผยในงบการเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลเกี่ยวกับกำไรของบริษัทซึ่งเป็นข้อมูลที่นักลงทุนส่วนใหญ่ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจ ถึงแม้ว่าในปัจจุบันนี้ข้อมูลที่นักลงทุนใช้เพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุนนั้นจะพิจารณาจากข้อมูลอื่นๆเพิ่มมากขึ้นทั้งข้อมูลในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ แต่กำไรก็ยังเป็นข้อมูลสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจอยู่เช่นเดิม

อย่างไรก็ตามหลังจากที่เกิดเหตุการณ์วิกฤตเศรษฐกิจเมื่อปี พ.ศ. 2540 ในภูมิภาคเอเชียและการล้มละลายของบริษัทที่มีชื่อเสียงด้านพลังงานของสหรัฐอเมริกา เช่น บริษัท เอนรอน ก็ทำให้นักลงทุนตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกิจการได้ตระหนักถึงควมมีคุณภาพของข้อมูลที่ปรากฏอยู่ในงบการเงิน เนื่องมาจากว่ากระบวนการในการจัดทำงบการเงินขาดความโปร่งใส เกิดการตกแต่งตัวเลขในงบการเงินทำให้งบการเงินไม่สามารถสะท้อนฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานที่แท้จริงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตกแต่งตัวเลขกำไรของกิจการซึ่งเป็นตัวเลขที่นักลงทุนตลอดจนผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) ทุกฝ่ายให้ความสนใจและให้ความสำคัญต่อการนำมาใช้เป็นข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ ในประเทศไทยเองก็มีการตกแต่งตัวเลขในงบการเงินเช่นกันไม่ว่าจะเป็นกรณีของบริษัท รอยเนท จำกัด (มหาชน) ที่มีการตกแต่งตัวเลขในงบการเงินเพื่อให้ผลประกอบการออกมามีกำไรสุทธิ ซึ่งจะทำให้ราคาหุ้นของบริษัทสูงขึ้น เป็นการลวงบุคคลอื่นให้เข้ามาซื้อหลักทรัพย์และผู้บริหารของรอยเนทเองก็ใช้ข้อมูลภายในเพื่อซื้อขายหุ้นเช่นเดียวกันกับกรณีของบริษัท ปิคนิค จำกัด (มหาชน) ที่ผู้บริหารมีการตกแต่งการรับรู้รายได้เพื่อให้บริษัทมีกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นซึ่งทำให้ราคาหุ้นมีการปรับตัวสูงขึ้น จากปัญหาการตกแต่งตัวเลข

กำไรดังกล่าวมาข้างต้นทำให้หลายประเทศเริ่มให้ความสนใจกับคุณภาพของกำไรที่ปรากฏอยู่ในงบการเงินมากยิ่งขึ้น ผู้ใช้งบการเงินไม่ควรพิจารณาเฉพาะตัวเลขที่ปรากฏอยู่ในงบกำไรขาดทุน แต่ต้องพิจารณาถึงคุณภาพของกำไรไปด้วยเพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินงานที่แท้จริงโดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ทำการขายหุ้นต่อสาธารณชน ถึงแม้คำว่าคุณภาพกำไรนั้นจะมีผู้ให้ความหมายไว้หลายความหมายด้วยกัน เช่น กำไรที่มีคุณภาพ คือ กำไรที่มาจากการดำเนินงานตามปกติสามารถเปลี่ยนมาเป็นเงินสดที่เพียงพอต่อการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์ที่เสื่อมค่าได้และเป็นกำไรที่ได้มาจากรายได้ที่เกิดขึ้นเป็นประจำและกิจกรรมที่มีนัยสำคัญที่ก่อให้เกิดกำไรเสร็จสิ้นแล้ว (The Financial Accounting Standard Board อ้างใน ธิดา อุทัยเจริญชัย, 2548: 11) ในขณะที่บางมุมมองมองว่าคุณภาพกำไรนั้นมีที่มาจากความสัมพันธ์ระหว่าง กำไร รายการคงค้างและกระแสเงินสดที่เป็นองค์ประกอบของกำไรภายใต้มุมมองนี้มองว่ากำไรที่มีคุณภาพ คือ กำไรที่มีองค์ประกอบของกระแสเงินสดสูงและมีองค์ประกอบของรายการคงค้างต่ำ (Schipper and Vincent, 2003) ดังนั้นความหมายของคำว่า คุณภาพกำไรจึงขึ้นอยู่กับมุมมองของผู้วิเคราะห์เป็นหลัก

ในขณะที่การบริหารกำไรมีผลกระทบต่อคุณภาพกำไรเป็นอย่างมาก (Lo, 2008: 351) สาเหตุหนึ่งของการบริหารกำไรอาจเนื่องมาจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์นั้นมักแยกความเป็นเจ้าของ (ตัวการ) ออกจากอำนาจในการควบคุมบริหาร (ตัวแทน) ซึ่งสามารถอธิบายได้ภายใต้ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ของ Jensen and Meckling (1976 อ้างใน อุษณา ภัทรมนตรี, 2550: 7-2-7-10) ที่กล่าวว่ามนุษย์ทุกคนย่อมกระทำการอันใดเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเอง ดังนั้นการที่ตัวแทนจะสร้างประโยชน์ให้กับกิจการก็ต่อเมื่อเห็นว่าสิ่งนั้นเอื้อประโยชน์ต่อตนเอง เช่นกันก่อให้เกิดปัญหาการเป็นตัวแทน (Agency Problem) ซึ่งลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้นจะสะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบปัญหาการเป็นตัวแทนที่แตกต่างกันออกไป ในประเทศแถบตะวันตก รูปแบบการถือหุ้นมีการกระจายตัวออกไปยังประชาชนทั่วไปปัญหาการเป็นตัวแทนจะเกิดขึ้นระหว่างผู้ถือหุ้นภายนอกและผู้บริหารของบริษัท แต่ถ้าหากโครงสร้างการถือหุ้นมีการถือหุ้นกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งดังเช่นในประเทศแถบเอเชียรวมถึงประเทศไทย ปัญหาการเป็นตัวแทนจะอยู่ที่ผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจในการควบคุม (ผู้ถือหุ้นรายใหญ่) กับผู้ถือหุ้นรายย่อย (Fan and Wong, 2002: 405; นวพร พงษ์คัตณกุล, 2546: 8) ซึ่งโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีการกระจุกตัวของการถือหุ้นนั้นอาจเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่มีอำนาจในการควบคุมกระทำการเอาผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นรายย่อยมาเป็นของตนเองหรืออาจใช้อำนาจในการควบคุมการดำเนินงานของบริษัทเพื่อที่จะสร้างผลประโยชน์ส่วนตัวโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดกับผู้ถือหุ้นรายย่อย (Fama and Jensen, 1983 cited in Wang, 2006: 624) เมื่อการถือหุ้นกระจุกตัวอยู่ในมือ

ของนักลงทุนเพียงไม่กี่คนอาจจะเป็นโอกาสให้งบการเงินถูกบริหารให้เป็นไปตามความต้องการของนักลงทุนรายใหญ่เหล่านั้นซึ่งส่งผลทำให้ข้อมูลทางการเงินบัญชีมีคุณภาพต่ำในมุมมองของนักลงทุนรายย่อย (Firth, Fung, and Rui, 2007: 471)

ดังนั้นจากการที่โครงสร้างผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์กับรูปแบบปัญหาการเป็นตัวแทนที่เกิดขึ้นและปัญหาการเป็นตัวแทนอาจทำให้เกิดการบริหารกำไรซึ่งการบริหารกำไรส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะตรวจสอบว่าโครงสร้างผู้ถือหุ้นในลักษณะของการกระจุกตัวของการถือหุ้นและองค์ประกอบของผู้ถือหุ้นที่เป็นผู้ถือหุ้นภายใน(Inside Shareholders) ซึ่งได้แก่ผู้ถือหุ้นที่เป็นกรรมการบริษัทและผู้บริหารมีความสัมพันธ์โดยตรงกับคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหรือไม่เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาโครงสร้างผู้ถือหุ้นประกอบการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุนตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นกับคุณภาพกำไร โดยโครงสร้างผู้ถือหุ้นจะแบ่งออกเป็นการกระจุกตัวของการถือหุ้นและสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหาร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรควบคุมกับคุณภาพกำไร โดยตัวแปรควบคุมประกอบไปด้วย จำนวนปีที่จดทะเบียน ขนาดกิจการ ประเภทสำนักงานสอบบัญชี ประเภทอุตสาหกรรม และอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยในครั้งนี้มีดังต่อไปนี้

1. ประชากร การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นและคุณภาพกำไรในครั้งนี้ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ที่รายชื่อหลักทรัพย์ของบริษัทถูกนำมาใช้ในการคำนวณดัชนี SET 100 สาเหตุที่การวิจัยในครั้งนี้เลือกบริษัทจดทะเบียนที่รายชื่อหลักทรัพย์ของบริษัทถูกนำมาใช้ในการคำนวณดัชนี SET 100 เป็นประชากรเพราะบริษัทเหล่านี้เป็นบริษัทที่น่าจะอยู่ในความสนใจของนักลงทุนเนื่องจากเป็นหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าตามราคาตลาด (Market Capitalization) สูงและมีการซื้อขายอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นผลการวิจัยที่ได้จากการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นและคุณภาพกำไรจึงน่าจะให้ประโยชน์กับนักลงทุนได้โดยตรงเพราะได้ทำการวิจัยในประชากรที่อยู่ในความสนใจของนักลงทุนแล้ว และในการวิจัยครั้งนี้ได้จำแนกประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม ตามเงื่อนไขด้านระยะเวลา เนื่องจากรายชื่อหลักทรัพย์ของบริษัทที่ถูกนำมาใช้ในการคำนวณดัชนี SET 100 นั้นมีการทบทวนและปรับปรุงทุกๆ 6 เดือนทำให้บริษัทที่อยู่ใน SET 100 แต่ละช่วงเวลาอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นจึงจำแนกประชากรออกเป็น 2 กลุ่มตามช่วงระยะเวลาที่หลักทรัพย์ของแต่ละบริษัทถูกนำมาใช้ในการคำนวณดัชนี SET 100 โดยประชากรแต่ละกลุ่มมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ประชากรกลุ่มที่ 1 เป็นบริษัทจดทะเบียนที่รายชื่อหลักทรัพย์ของบริษัทถูกนำมาใช้ในการคำนวณดัชนี SET 100 ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 – วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2551 และต้องมีรายงานทางการเงิน 4 ปีย้อนหลังนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 ตลอดจนมีแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) หรือรายงานประจำปีครบถ้วนตามช่วงเวลาที่ทำการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างครบถ้วนในการจัดค่าตัวแปร และได้ข้อมูลอย่างครบถ้วนเพื่อใช้ในการประมวลผล ยกเว้นกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินเนื่องจากกลุ่มธุรกิจนี้มีลักษณะข้อบังคับรวมทั้งการนำเสนอรายการในงบการเงินที่แตกต่างจากธุรกิจอื่นๆ รวมถึงยกเว้นที่จะศึกษาบริษัทที่มีการเปลี่ยนแปลงงวดบัญชี นอกจากนี้จะไม่รวมบริษัทที่อยู่ในหมวด Rehabco จากเงื่อนไขในการคัดเลือกประชากรดังกล่าวทำให้ได้จำนวนประชากรทั้งสิ้น 68 บริษัท

1.2 ประชากรกลุ่มที่ 2 เป็นบริษัทจดทะเบียนที่รายชื่อหลักทรัพย์ของบริษัทถูกนำมาใช้ในการคำนวณดัชนี SET 100 ปี พ.ศ. 2548- พ.ศ.2550 (ต้องมีรายชื่ออยู่ในการคำนวณดัชนี SET 100 ครบทั้ง 3 ปี ซึ่งดัชนี SET 100 จะทำการทบทวนหลักทรัพย์ทุก 6 เดือนดังนั้นบริษัทจดทะเบียนที่จะเข้าเงื่อนไขประชากรกลุ่มที่ 2 จึงต้องเป็นบริษัทจดทะเบียนที่หลักทรัพย์ของบริษัทถูกนำมาใช้ในการคำนวณดัชนี SET 100 ทุกครั้งที่มีการทบทวนในช่วงระยะเวลา 3 ปี นับจากปี พ.ศ. 2548-พ.ศ. 2550) และต้องมีรายงานทางการเงิน 4 ปีย้อนหลังนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 ตลอดจนมีแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) หรือรายงานประจำปีครบถ้วนตามช่วงเวลาที่ทำการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างครบถ้วนในการจัดค่าตัวแปร และได้ข้อมูลอย่างครบถ้วนเพื่อใช้ในการประมวลผล ยกเว้นกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินเนื่องจากกลุ่มธุรกิจนี้มีลักษณะข้อบังคับ

รวมทั้งการนำเสนอรายการในงบการเงินที่แตกต่างจากธุรกิจอื่นๆ รวมถึงยกเว้นที่จะศึกษาบริษัทที่มีการเปลี่ยนแปลงงวดบัญชี นอกจากนี้จะไม่รวมบริษัทที่อยู่ในหมวด Rehabco จากเงื่อนไขในการคัดเลือกประชากรดังกล่าวทำให้ได้จำนวนประชากรทั้งสิ้น 43 บริษัท

2. ข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่สนใจศึกษาจะเน้นเกี่ยวกับการกระจุยตัวของการถือหุ้นซึ่งมีขอบเขตเพียงสัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ 5 อันดับแรกตามที่ปรากฏในฐานข้อมูล SETSMART ซึ่งจัดทำโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในด้านสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารจะใช้ข้อมูลการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารตามที่เปิดเผยในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) หรือในรายงานประจำปีเท่านั้น

3. ระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้จะใช้ข้อมูลจากปี พ.ศ. 2548-พ.ศ.2550

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการทำการวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นและคุณภาพกำไรมีดังนี้

1. ผู้ใช้งบการเงิน เช่น นักลงทุน เจ้าหนี้ นักวิเคราะห์ สามารถนำปัจจัยเกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตลอดจนปัจจัยอื่นๆ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ไปใช้ประกอบการพิจารณาเบื้องต้นเกี่ยวกับคุณภาพกำไรได้

2. เป็นข้อมูลเบื้องต้นแก่หน่วยงานกำกับดูแลบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในการพิจารณาและออกกฎระเบียบเกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้นเพื่อเป็นแนวทางให้เกิดการกำกับดูแลกิจการที่ดีและกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการออกมาตรการในการคุ้มครองสิทธิของผู้ถือหุ้นรายย่อย ตลอดจนกระตุ้นให้บริษัทจดทะเบียนคำนึงถึงความสำคัญของคุณภาพกำไร

3. สามารถใช้เป็นเอกสารในการค้นคว้าและเป็นแหล่งข้อมูลอ้างอิงสำหรับการศึกษาวิจัยในอนาคตต่อไป

นิยามศัพท์

สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหาร หมายถึง สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารที่มีรายชื่อตามแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ในส่วนเอกสารแนบ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับกรรมการบริษัทและผู้บริหาร หรือในรายงานประจำปี

คุณภาพกำไร หมายถึง กำไรที่มีรายการคงค้างต่ำและมีความใกล้เคียงกับกระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน

รายการคงค้าง หมายถึง รายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน และ รายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ

ในการวิจัยครั้งนี้นอกจากจะได้กำหนดคำศัพท์เฉพาะเพื่อใช้ในการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดสัญลักษณ์เฉพาะเพื่อใช้ในการวิจัยด้วย ซึ่งสัญลักษณ์นี้กำหนดขึ้นมาเพื่อใช้แทนตัวแปรอิสระและตัวแปรตามโดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 สรุปรายละเอียดเกี่ยวกับสัญลักษณ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปร	สัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่า
ตัวแปรที่ศึกษา	
1. การกระจุกตัวของถือหุ้น	TOP5
2. สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหาร	DMOWN
ตัวแปรควบคุม	สัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่า
1. จำนวนปีที่จดทะเบียน	AGE
2. ขนาดกิจการ	
2.1 ค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวม	Lon_TA
2.2 ค่าลอการิทึมธรรมชาติของทุนจดทะเบียน	Lon_MC
2.3 ค่าลอการิทึมธรรมชาติของรายได้รวม	Lon_TR
3. ประเภทสำนักงานสอบบัญชี	AUDIT
4. ประเภทอุตสาหกรรม	INDUS1-5
5. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	DE

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

ตัวแปร	สัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่า
ตัวแปรตาม	
1. รายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน	Accruals 1 WCA
2. รายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ	Accruals 2 NOA

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นและคุณภาพกำไรในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งมีรายละเอียดตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 ทฤษฎีตัวแทน
 - 1.2 แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพกำไร
 - 1.3 การบริหารกำไร
2. โครงสร้างผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. กรอบแนวคิดการวิจัย
5. สมมติฐานการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

จากการตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องนั้นผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทฤษฎีตัวแทน แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพกำไร และแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารกำไรโดยมีรายละเอียดในแต่ละหัวข้อดังต่อไปนี้

ทฤษฎีตัวแทน

ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้ทฤษฎีการเป็นตัวแทน (Agency Theory) ของ Jensen and Meckling (1976 อ้างใน อุษณา ภักธมนตรี, 2550: 7-2-7-10) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นกับคุณภาพกำไร โดยแนวคิดของทฤษฎีตัวแทนมาจากปรัชญาเบื้องต้นที่สันนิษฐานว่ามนุษย์มักจะกระทำการเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง ดังนั้นเมื่อกิจการแบ่งแยกความเป็นเจ้าของออกจาก การควบคุมบริษัท โดยเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นที่เป็นตัวการ (Principal) มักว่าจ้างผู้บริหารมืออาชีพเป็นตัวแทน (Agent) ในการบริหารงานเพื่อผลประโยชน์ของตัวการ แต่อาจเกิดข้อขัดแย้งของผลประโยชน์ (conflict of interest) ระหว่างตัวการกับตัวแทนหากตัวการกับตัวแทนมีผลประโยชน์ที่แตกต่างกันจะก่อให้เกิดปัญหาการเป็นตัวแทนตามมา (Agency Problem) เช่น ผู้ถือหุ้นต้องการให้ฝ่ายจัดการทำงานและตัดสินใจในเรื่องต่างๆเพื่อผลประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ถือหุ้นแต่ฝ่ายจัดการอาจมีความต้องการที่แตกต่างจากผู้ถือหุ้นโดยทำการตัดสินใจต่างๆเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง มากกว่าที่จะคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น Jensen and Meckling (1976 อ้างใน วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2543: 36-39) จึงสรุปว่าแท้จริงแล้วกิจการไม่ใช่หน่วยงานอิสระ หากแต่เป็นเครือข่ายของสัญญา (ทั้งในส่วนที่เป็นลายลักษณ์อักษรและที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร) ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ หน่วยราชการ โดยที่แต่ละฝ่ายย่อมมีแรงจูงใจที่จะก่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนตัวด้วยกันทั้งสิ้นความขัดแย้งทางผลประโยชน์จึงเกิดขึ้นเมื่อแต่ละฝ่ายดำเนินการเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง ดังนั้นตามทฤษฎีตัวแทนเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งของผลประโยชน์จึงต้องมีกลไกในการกำกับดูแลและติดตาม (Monitoring Devices) การดำเนินงานของตัวแทน แต่อย่างไรก็ตามการใช้กลไกการกำกับดูแลเช่นนี้ก็ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายด้วยที่เรียกกันว่าต้นทุนการมีตัวแทน (Agency Cost) แม้ว่าการรายงานผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารที่นำเสนอต่อผู้ถือหุ้นนั้นจะเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างความเชื่อมั่นและให้ข้อมูลแก่ผู้ถือหุ้น แต่นโยบายบัญชีที่นำมาใช้ในการวัดผลการดำเนินงานนั้นมักจะอยู่ภายใต้อำนาจการตัดสินใจของผู้บริหารซึ่งตามแนวคิดของทฤษฎีตัวแทนมองว่าผู้บริหารย่อมเลือกนโยบายบัญชีที่ส่งผลดีต่อผู้บริหารในการที่จะสร้างชื่อเสียงและผลตอบแทนแก่ตัวผู้บริหารเอง เช่น การเลือกนโยบายบัญชีที่จะนำไปสู่การเพิ่มกำไรของกิจการเนื่องจากกำไรเป็นตัวสะท้อนถึงความสามารถในการดำเนินงานของตัวผู้บริหารเอง รวมทั้งเป็นตัวเลखที่มีผลกระทบต่อการศึกษาผลตอบแทนแก่ผู้บริหารและการจ่ายโบนัสแก่พนักงาน ด้วยเหตุนี้ทำให้การบัญชีมีบทบาทในการเป็นเครื่องมือเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้บริหารซึ่งจะช่วยให้กระบวนการสัญญาที่ทำได้ก่อน (Contracting process) บรรลุผลนั่นเอง ภายใต้ทฤษฎีตัวแทนจึงมองว่างบการเงินนั้นเป็นสื่อกลางที่บุคคลฝ่ายต่างๆซึ่งทำสัญญาร่วมกันนำมาใช้ เพื่อประเมินว่าวัตถุประสงค์ที่ได้รับไว้สัญญาที่กระทำร่วมกันบรรลุผลหรือไม่ นอกจากนี้ยังใช้เป็นเครื่องมือ

เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้บริหารว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสัญญาหรือไม่และเพื่อที่จะประสานวัตถุประสงค์ของสัญญาต่างๆที่ทำได้ร่วมกันให้เป็นจริง

จากปัญหาความขัดแย้งทางผลประโยชน์ที่นำไปสู่ปัญหาการเป็นตัวแทนตามที่กล่าวมาข้างต้น Jensen and Meckling (1976 อ้างใน นวพร พงษ์คันทกุล, 2546: 29-30; Ballesta and Meca, 2007: 678) จึงให้ข้อเสนอแนะไว้ว่าควรให้ฝ่ายจัดการมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของหุ้นของกิจการหรือมีส่วนได้เสียทางการเงินที่มั่นคงในผลการดำเนินงานระยะยาว เพื่อทำให้ผลประโยชน์ของตัวแทนเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลประโยชน์ของตัวการซึ่งจะเป็นการจูงใจให้กรรมการบริษัทและฝ่ายบริหารทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและคำนึงถึงมูลค่าสูงสุดของกิจการ โดยจะเป็นการลดโอกาสที่ผู้บริหารจะนำทรัพยากรของกิจการมาใช้เพื่อสร้างผลประโยชน์ให้กับตนเองหรือลดการกระทำใดๆ ของผู้บริหารซึ่งขัดแย้งกับความต้องการของผู้ถือหุ้นเพราะเมื่อผู้บริหารถือหุ้นมากขึ้นจะทำให้ผู้บริหารและผู้ถือหุ้นต่างก็มีความต้องการที่เหมือนกันนำไปสู่สมมติฐานของการมีผลประโยชน์ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน (Convergence of interest) ระหว่างเจ้าของทุนและตัวแทน

ในขณะที่สมมติฐานการรักษาผลประโยชน์อย่างเหนียวแน่น (Entrenchment hypotheses) เป็นสมมติฐานหนึ่งที่มักถูกนำมาใช้อธิบายเกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้นโดยมีแนวคิดว่าผลกระทบจากการถือหุ้น (Concentrated ownership) หรือการมีผู้ถือหุ้นรายใดรายหนึ่งถือหุ้นจำนวนมากทำให้เกิดผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจในการควบคุมบริษัท (Controlling Shareholders) ผู้ถือหุ้นรายใหญ่เหล่านี้มักมีแรงจูงใจในการถ่ายโอนเอาผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นรายย่อยมาเป็นของตนเอง หรือมักกระทำการใดๆภายใต้อำนาจการควบคุมที่มีอยู่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งส่งผลกระทบในด้านลบต่อผู้ถือหุ้นรายย่อยเป็นอย่างมาก (Fama and Jensen, 1983 cited in Wang, 2006: 624) โดยที่ผู้ถือหุ้นรายย่อยเองไม่สามารถที่จะคัดค้านหรือโต้แย้งการกระทำดังกล่าวของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ได้เนื่องมาจากว่าระบบกฎหมายหรือกลไกในการกำกับดูแลที่สร้างขึ้นมาก็เพื่อที่จะปกป้องสิทธิของผู้ถือหุ้นรายย่อยนั้นมีความอ่อนแอและไม่มีประสิทธิผลเท่าที่ควร (Fan and Wong, 2002)

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพกำไร

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพกำไรเป็นแนวคิดที่มีมายาวนานโดยมีวิวัฒนาการมาจากความต้องการในการค้นหาว่าหลักทรัพย์ใดเป็นหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าสูงหรือต่ำกว่ามูลค่าที่แท้จริง (Intrinsic value) แนวคิดนี้เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อราวๆปี ค.ศ. 1930 ตามแนวคิดนี้มองว่ามูลค่าที่แท้จริงของหลักทรัพย์สามารถตรวจสอบยืนยันได้จากการวิเคราะห์งบการเงินของกิจการ

อย่างถึถ้วนเพื่อค้นหาสารสนเทศที่เป็นตัวบ่งชี้ว่าหลักทรัพย์ของกิจการควรซื้อขายกันในราคาสูงหรือต่ำกว่ามูลค่าตลาดในขณะนั้น แนวคิดนี้จึงมองว่าตลาดทุนนั้นเป็นตลาดที่ไม่มีประสิทธิภาพ และสุดท้ายแล้วราคาหลักทรัพย์ของกิจการก็จะเคลื่อนเข้าสู่มูลค่าที่แท้จริง (วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2543: 99-100) ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าคุณภาพกำไรนั้นเป็นแนวคิดที่มีมาอย่างยาวนานและเริ่มเป็นที่รู้จักแพร่หลายตลอดจนเริ่มเป็นเรื่องที่มีบทบาทสำคัญมากขึ้นเมื่อการประกอบธุรกิจไม่เป็นไปโดยชอบธรรมซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจการทุกฝ่าย (Stakeholder) นั่นเอง ดังที่ วัชร อัสวยิ่งเจริญ (2548) ได้กล่าวเอาไว้ว่า “... แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพกำไรนับวันจะมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นเพราะข่าวการตกแต่งบัญชีของบริษัทที่มีชื่อเสียงหลายบริษัทซึ่งส่งผลกระทบต่อบรรยากาศในการลงทุนและความน่าเชื่อถือของตัวเลขในงบการเงิน ...”

ความหมายของคุณภาพกำไร

การให้ความหมายหรือคำนิยามของคุณภาพกำไรนั้นมีผู้ให้ความหมายไว้หลายความหมายด้วยกันดังนี้

คุณภาพกำไร หมายถึง ความสามารถของกำไรในการสะท้อนกระแสเงินสดที่อยู่เบื้องหลังการเกิดกำไรโดยกำไรที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่สอดคล้องกับการเกิดขึ้นของกระแสเงินสดถือว่าเป็นกำไรที่มีคุณภาพ เนื่องจากการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารผ่านรายการคงค้างอาจทำให้เกิดการตกแต่งกำไร ซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพกำไรยิ่งกำไรของกิจการด้อยคุณภาพมากเท่าไรก็ยิ่งมีความเป็นไปได้สูงที่กิจการจะปรับแต่งกำไร ซึ่งอาจทำให้นักลงทุนเกิดการหลงผิดได้ (Stickney, 1996 อ้างใน วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2543: 103-104)

The Financial Accounting Standard Board (FASB) (อ้างใน ธิดา อุทัยจริยชัย, 2548: 11) ได้ออก FASB's Discussion Memorandum on Materiality ซึ่งกล่าวถึงคุณภาพกำไรว่า คุณภาพกำไร หมายถึง กำไรที่มาจากการดำเนินงานตามปกติสามารถเปลี่ยนกลับมาเป็นเงินสดที่เพียงพอต่อการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์ที่เสื่อมค่าได้และเป็นกำไรที่ได้มาจากรายได้ที่เกิดขึ้นเป็นประจำและกิจกรรมที่มีนัยสำคัญที่ก่อให้เกิดกำไรเสร็จสิ้นแล้ว ดังนั้นจากความหมายของ FASB จึงสะท้อนให้เห็นว่าคุณภาพกำไรเป็นจำนวนที่อยู่ระหว่างกำไรสุทธิทางบัญชีกับกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน

คุณภาพกำไร หมายถึง ระดับของความสัมพันธ์ระหว่างกำไรทางบัญชี กับกำไรในเชิงเศรษฐกิจของกิจการ (Schroeder, 1995 อ้างใน คมกฤษฎ์ สิงห์ใจ, 2550: 5)

คุณภาพกำไร หมายถึง กำไรที่มีการเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องติดต่อกันไปเรื่อยๆ (Richardson, 2003: 49)

ลักษณะของกำไรที่มีคุณภาพ

คุณลักษณะของกำไรที่มีคุณภาพมีผู้กำหนดไว้หลายลักษณะ แต่ในที่นี้จะยกตัวอย่างคุณลักษณะของกำไรที่มีคุณภาพตามที่ Pearlman (1978 อ้างใน วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2543: 107 - 110) ได้กล่าวเอาไว้ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. คำนวณขึ้นจากการใช้หลักการบัญชีที่ยึดหลักความระมัดระวังไม่ใช่จากหลักการบัญชีที่หละหลวม
2. เป็นกำไรที่มีความเป็นไปได้อย่างสูงที่จะสามารถนำไปจัดสรรในรูปเงินสด ไม่ควรเป็นกำไรที่มีแนวโน้มว่าจะไม่สามารถเปลี่ยนกลับมาเป็นเงินสดที่จะสามารถไปจัดสรรให้แก่ผู้ถือหุ้นได้
3. เป็นกำไรที่ไม่ผันผวนไปจากเส้นแนวโน้มกำไรในอดีต (Earnings trend line) หรือจากเส้นแนวโน้มกำไรมาโดยตลอด
4. เป็นกำไรที่ไม่ว่าจะเป็นกำไรในอดีตหรือกำไรในปัจจุบันจะต้องเป็นตัวบ่งชี้ที่ดีของกระแสกำไร (Earnings stream) ในอนาคต
5. เป็นกำไรที่เกิดจากการประกอบธุรกิจพื้นฐานของกิจการอย่างต่อเนื่อง ไม่ควรเป็นกำไรที่จะไม่เกิดขึ้นอีกหรือเกิดจากกิจกรรมอื่นๆ ที่นอกเหนือจากกิจกรรมขั้นพื้นฐานทางธุรกิจของกิจการ
6. เป็นกำไรที่สะท้อนถึงความระมัดระวังและความเป็นจริงของกิจการ (Prudent, realistic view) ของกิจการในการมองสถานการณ์ที่กิจการประสบอยู่ในปัจจุบันและที่คาดว่าจะเกิดขึ้นไม่

เป็นกำไรที่ไม่สะท้อนความเป็นจริงทางเศรษฐกิจและเกิดจากหลักการบัญชีที่มองอนาคตในแง่ดีมากเกินไป

7. เป็นกำไรที่เมื่อผู้วิเคราะห์ได้พิจารณาจบคลอบคลุมกันไปพบว่าไม่มีการปกปิดซ่อนเร้นสิ่งผิดปกติใดๆ ที่อาจเป็นไปได้ เช่น การตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตนเป็นค่าใช้จ่ายทันทีในงวดที่เกิดขึ้น ไม่ควรเป็นกำไรที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการแสดงสินทรัพย์ในราคาที่สูงเกินกว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน

8. เป็นกำไรที่เกิดจากการดำเนินงานที่แท้จริง ไม่ควรเป็นกำไรที่เกิดจากการทำธุรกรรมทางการเงินที่น่าสงสัย

9. เป็นกำไรที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจภายในประเทศไม่ควรได้มาจากการดำเนินงานต่างประเทศเป็นหลัก

10. เป็นกำไรที่สามารถเข้าใจได้ง่ายไม่ควรที่จะต้องไปศึกษาจากหมายเหตุประกอบงบการเงินที่มีอยู่หลายๆหน้า

คุณลักษณะของกำไรที่มีคุณภาพดังที่กล่าวมาข้างต้นอาจนำมาสรุปเป็นปัจจัยที่จำเป็นต่อการวิเคราะห์คุณภาพกำไรมีดังนี้

1. ผลกระทบของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่มีต่อกิจการ
2. ความผันผวนของกำไร
3. รายการที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวหรือไม่บ่อยครั้ง
4. ฐานะการเงินของกิจการ
5. นโยบายภาษี
6. วัตถุประสงค์ของผู้ใช้ข้อมูลกำไร
7. คุณภาพสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้
8. นโยบายบัญชี
9. กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นเป็นประจำ
10. กระแสเงินสดที่อยู่เบื้องหลังการเกิดกำไร

เทคนิคในการวิเคราะห์คุณภาพกำไร

หลังจากที่ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของกำไรที่มีคุณภาพแล้ว ในส่วนนี้จะกล่าวถึงเทคนิคในการวิเคราะห์คุณภาพกำไรซึ่ง Schipper and Vincent (2003) ได้กล่าวถึงลักษณะของกำไรที่มีคุณภาพและเทคนิควิธีการวัดคุณภาพกำไรเอาไว้ดังนี้

1. คุณภาพกำไรที่มีที่มาจากช่วงเวลาที่เกิดกำไร (Earnings Quality Constructs Derived from Time-Series Properties of Earnings) ช่วงระยะเวลาจะมีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรใน 3 ลักษณะ คือ

1.1 กำไรที่มีคุณภาพต้องเป็นกำไรที่เกิดขึ้นต่อเนื่องกัน(Persistence)กล่าวคือจะต้องเป็นกำไรที่เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน ปราศจากกำไรที่มีลักษณะเกิดขึ้นอย่างชั่วคราวซึ่งการวัดคุณภาพของกำไรจากการพิจารณาความยั่งยืนของกำไรนั้นมีที่มาจากมุมมองประโยชน์ในการตัดสินใจ (Decision usefulness)

1.2 กำไรที่มีคุณภาพต้องเป็นกำไรที่สามารถใช้ในการพยากรณ์ได้ (Predictability) ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินมีความสามารถมากยิ่งขึ้นในการคาดการณ์เรื่องที่น่าสนใจดังนั้นมุมมองของการพยากรณ์จึงคล้ายคลึงกันกับมุมมองของกำไรที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจ แต่อย่างไรก็ตามความสามารถของกำไรในการพยากรณ์กำไรในอนาคตนั้นก็ค่อนข้างมีความสลับซับซ้อนเนื่องมาจากการกลัยกำไรที่ทำโดยผู้บริหารซึ่งอาจจะมีผลต่อความสามารถของกำไรที่ใช้พยากรณ์

1.3 กำไรที่มีคุณภาพควรมีความผันผวนน้อย (Variability) เป็นกำไรที่มีความสม่ำเสมอไม่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตมากนักหรือมีความผันผวนจากแนวโน้มตัวเลขกำไรในอดีตน้อย ตัวอย่างของงานวิจัยในอดีตที่นำแนวคิดนี้มาใช้ในการประเมินคุณภาพกำไร ได้แก่งานวิจัยในอดีตของ Leuz *et al.* (2003 cited in Schipper and Vincent, 2003) ที่ได้นำเสนอวิธีการวัดความสม่ำเสมอ(smoot) ของกำไรซึ่งมีอยู่ 2 วิธีด้วยกัน คือ การหาอัตราส่วนระหว่างค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกำไรจากการดำเนินงานกับค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานและวิธีที่ 2 คือ การหาค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงในรายการคงค้างกับการเปลี่ยนแปลงในกระแสเงินสด

2. คุณภาพกำไรที่มาจากความสัมพันธ์ระหว่างกำไร รายการคงค้างและกระแสเงินสด

(Earnings Quality Constructs Derived from the Relations among Income, Accruals and cash)

ภายใต้แนวคิดนี้มองว่ากำไรของกิจการนั้นมี 2 องค์ประกอบด้วยกัน คือ องค์ประกอบที่เป็นรายการคงค้างและองค์ประกอบที่เป็นเงินสด โดยกำไรที่มีองค์ประกอบของรายการคงค้างสูงจะเป็นกำไรที่ด้อยคุณภาพ ในขณะที่กำไรที่มีองค์ประกอบของเงินสดสูงจะเป็นกำไรที่มีคุณภาพ จากแนวคิดนี้ได้นำไปสู่ตัวแบบในการวิเคราะห์คุณภาพกำไรจากกระแสเงินสดและรายการคงค้างดังนี้

2.1 อัตราส่วนของกระแสเงินสดจากการดำเนินงานและกำไรที่แสดงให้เห็นว่ากำไรที่มีคุณภาพควรจะใกล้เคียงกับกระแสเงินสดจากการดำเนินงานซึ่งเป็นแนวคิดที่ถูกใช้อย่างแพร่หลายในตำราเกี่ยวกับการวิเคราะห์รายงานทางการเงิน เพราะกำไรของกิจการประกอบด้วยรายการคงค้างและกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน ดังนั้นกำไรที่มีรายการคงค้างเป็นส่วนประกอบที่เกินปกติจึงเป็นกำไรที่ด้อยคุณภาพ

2.2 คุณภาพกำไรที่วัดจากการเปลี่ยนแปลงในรายการคงค้างรวมที่เป็นองค์ประกอบของกำไร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในรายการคงค้างรวมจะสะท้อนถึงการจัดการกำไรโดยฝ่ายจัดการและสะท้อนถึงคุณภาพกำไรในทิศทางตรงกันข้าม ตัวอย่างของงานวิจัยที่ใช้การเปลี่ยนแปลงของรายการคงค้างรวม เช่น งานวิจัยในอดีตของ DeAngelo (1986 cited in Schipper and Vincent, 2003)

2.3 การประมาณรายการคงค้างที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารซึ่งเป็นรายการคงค้างที่ไม่ปกติโดยใช้ความคลาดเคลื่อนจากสมการถดถอยของรายการคงค้างรวม ของวิธีการทางบัญชีอาจแสดงให้เห็นถึงการบริหารกำไรได้เช่นเดียวกัน โดยงานวิจัยภายใต้แนวคิดนี้ได้แก่งานวิจัยของ Jones (1991 cited in Schipper and Vincent, 2003) ซึ่งต่อมาตัวแบบที่ถูกใช้ในงานวิจัยของ Jones ได้ถูกนำมาปรับปรุงโดย Dechow *et al.* (1995 cited in Schipper and Vincent, 2003)

2.4 การประมาณการด้วยวิธีทางตรงของความสัมพันธ์ระหว่างรายการคงค้างและเงินสดโดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยของการเปลี่ยนแปลงในเงินทุนหมุนเวียนระหว่างรอบระยะเวลาในปัจจุบัน รอบระยะเวลาก่อนหน้า และรอบระยะเวลาถัดไป ค่าที่เหลือจากการวิเคราะห์ดังกล่าวจะใช้ประเมินคุณภาพกำไร งานวิจัยภายใต้แนวคิดนี้ได้แก่งานวิจัยในอดีตของ Dechow and Dichev (2002 cited in Schipper and Vincent, 2003)

3. คุณภาพกำไรที่มาจากแนวคิดเชิงคุณภาพในแม่บทการบัญชีของ FASB

(Earnings Quality Constructs Derived from Qualitative Concepts in the FASB's Conceptual Framework) กำไรเป็นตัวสรุปที่ชี้ให้เห็นผลการดำเนินงาน ในขณะที่แม่บทการบัญชีเน้นที่ความมีประโยชน์ในการตัดสินใจ ดังนั้นกำไรที่มีคุณภาพจึงประเมินจากการเป็นข้อมูลทางการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ เชื่อถือได้ เปรียบเทียบกันได้ และเข้าใจได้

4. คุณภาพกำไรที่มาจากการดำเนินการตัดสินใจ

(Earnings Quality Constructs Derived from Implementation decision) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคุณภาพกำไรมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับขนาดของการใช้วิจารณญาณ การประมาณการ และการพยากรณ์ซึ่งจำเป็นสำหรับการจัดทำรายงาน คุณภาพกำไรจะลดลงเมื่อฝ่ายจัดการมีการใช้ดุลยพินิจ วิจารณญาณมากเกินไปสอดคล้องกับมุมมองของการบริหารกำไรโดยผู้บริหาร

นอกเหนือจากเทคนิคในการวิเคราะห์คุณภาพกำไรตามที่ Schipper and Vincent (2003) ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว วรศักดิ์ ทุมมานนท์ (2543: 111-147) ยังได้นำเสนอเทคนิคในการวิเคราะห์คุณภาพกำไรแบบอื่นๆ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อพิจารณาทางการเงินและการดำเนินงาน

ในการวัดคุณภาพกำไร ผู้วิเคราะห์ไม่ควรพิจารณาแต่เฉพาะตัวเลขในงบกำไรขาดทุนแต่ควรให้ความสำคัญกับโครงสร้างทางการเงิน สภาพคล่องทางการเงิน ความพร้อมของแหล่งเงินทุน ตลอดจนโครงสร้างค่าใช้จ่ายดำเนินงานของกิจการด้วย เช่น อัตราการเปลี่ยนแปลงในกำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษีเงินได้เมื่อเทียบกับอัตราการเปลี่ยนแปลงในยอดขาย (Degree of operating leverage) กล่าวคือยิ่งโครงสร้างต้นทุนส่วนใหญ่ของกิจการเป็นต้นทุนคงที่ กำไร(ก่อนหักดอกเบี้ยและภาษีเงินได้) ย่อมมีความผันผวนสูงหากยอดขายของกิจการเปลี่ยนแปลงไปไม่ว่าในทางเพิ่มขึ้นหรือลดลงและยิ่งความผันผวนของกำไรสูงขึ้นเท่าไร คุณภาพกำไรก็จะยิ่งลดลงเท่านั้น นอกจากนี้ความสามารถในการรักษาระดับทุน (Maintenance of capital assets) อย่างเพียงพอเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพกำไรที่ดีของกิจการด้วยเช่นกัน หากกิจการไม่ได้มีการรักษาระดับทุนไว้อย่างเพียงพอกำไรจะสูงเกินกว่าความเป็นจริง ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากความสามารถของกิจการในการจัดสรรเงินปันผลและความสามารถในการคงไว้ซึ่งประสิทธิภาพในการดำเนินงานกำไรในลักษณะนี้ถือเป็นกำไรที่ด้อยคุณภาพ ในขณะที่โครงสร้างหนี้สินของกิจการ ฐานะสภาพคล่อง และความพร้อมของแหล่งเงินทุนต่างมีส่วนกำหนดคุณภาพกำไร หากโครงสร้างหนี้สินของกิจการปรับตัวสูงขึ้นการจัดหา

เงินกู้จะทำให้ยากขึ้นแม้ว่าจะจัดหาแหล่งเงินได้ อัตราดอกเบี้ยก็มักจะสูงเมื่อค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยปรับตัวสูงขึ้นถ้าไรก็มีความผันผวนมากขึ้นและไม่ได้เป็นที่สนใจของนักลงทุนอีกต่อไป สภาพคล่องทางการเงินเป็นตัววัดความสามารถของกิจการในการชำระหนี้ระยะสั้น แม้ว่าสภาพคล่องทางการเงินไม่ได้ขึ้นอยู่กับกำไรที่กิจการประกาศในแต่ละงวดก็ตาม กิจการที่ไม่สามารถชำระหนี้ในระยะสั้นได้มักหันไปสู่การใช้มาตรการอื่นๆ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความไม่แน่นอนในกำไรในอนาคตและความเสี่ยงตามมา นอกจากนี้ผู้วิเคราะห์ยังมองว่ากำไรของธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงินที่ได้มาจากรายได้ดอกเบี้ยเป็นส่วนใหญ่เป็นกำไรที่ด้อยคุณภาพ

2. ข้อพิจารณาทางด้านอุตสาหกรรม

ในการวิเคราะห์คุณภาพกำไรผู้วิเคราะห์ควรที่จะต้องมีการวิเคราะห์อุตสาหกรรมควบคู่กันไปด้วย เนื่องจากวิธีปฏิบัติทางบัญชีและธุรกรรมทางการเงินซึ่งเป็นที่ยอมรับในอีกอุตสาหกรรมหนึ่งอาจไม่เป็นที่ยอมรับในอุตสาหกรรมหนึ่งก็เป็นได้ เช่น การตั้งค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยที่เกี่ยวข้องกับเงินกู้ที่กิจการนำมาใช้ในงานก่อสร้างเป็นต้นทุนสินทรัพย์ อาจเป็นที่ยอมรับในสายตาของผู้ลงทุนในธุรกิจสาธารณูปโภค เนื่องจากมีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่าอัตราค่าบริการในอนาคตจะสามารถนำมาชดเชยต้นทุนดอกเบี้ยที่นำมาตั้งเป็นต้นทุนสินทรัพย์ได้ ในทางตรงกันข้ามแม้ว่าการตั้งดอกเบี้ยเป็นต้นทุนของสินทรัพย์จะเป็นหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป การบันทึกค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยเป็นต้นทุนสินทรัพย์ระหว่างก่อสร้างของภาคธุรกิจอุตสาหกรรมกลับไม่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป เพราะความไม่แน่นอนตามสมควรที่รายได้ในอนาคตจะชดเชยต้นทุนดอกเบี้ยที่นำมาตั้งเป็นต้นทุนสินทรัพย์มีน้อยกว่าธุรกิจสาธารณูปโภค ในขณะที่ปัจจัยทางด้านการเมืองและสภาพแวดล้อมทางธุรกิจก็อาจจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไรได้ซึ่งปัจจัยเหล่านี้กิจการไม่สามารถควบคุมได้ เช่น ผู้วิเคราะห์จะมองว่ากำไรจากกิจการในต่างประเทศซึ่งภาวะเศรษฐกิจและการเมืองขาดเสถียรภาพเป็นกำไรที่ด้อยคุณภาพ นอกจากนี้ข้อกำหนดต่างๆ ของรัฐ เช่น การควบคุมราคาสินค้าและค่าแรงอาจส่งผลในทางลบต่อความมีเสถียรภาพของกำไรและคุณภาพกำไร

3. การใช้หลักความระมัดระวังในการจัดทำข้อมูลทางบัญชี

คุณลักษณะของกำไรที่มีคุณภาพสูง เช่น การใช้หลักความระมัดระวังในการจัดทำตัวเลขทางบัญชีและนำเสนอข้อมูลที่สะท้อนฐานะการเงินที่เป็นจริงบางครั้งก็ขึ้นอยู่กับวิธีปฏิบัติทางบัญชีที่กิจการใช้อยู่ กิจการที่ใช้หลักการบัญชีที่ยึดหลักความระมัดระวังมากกว่าจะสะท้อนให้เห็นถึงการ

แสดงตัวเลขในรายงานทางการเงินโดยใช้ดุลยพินิจและประมาณการรายการต่างๆ ด้วยความระมัดระวังมากกว่า

4. ความผันผวนและความไม่แน่นอนของตัวเลขกำไร

ปัจจัยอีกปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนในการกำหนดคุณภาพกำไร คือ ความผันผวนและความไม่แน่นอนของตัวเลขกำไรเนื่องจากกำไรที่มีคุณภาพเป็นสัญลักษณ์ของกำไรที่มีเสถียรภาพและสามารถใช้ในการพยากรณ์กำไรในอนาคตได้เป็นอย่างดี ดังนั้นผู้ลงทุนที่ยึดติดกับตัวเลขกำไรในการตัดสินใจลงทุนจึงมีแนวโน้มที่จะยอมซื้อหลักทรัพย์ของกิจการหนึ่งด้วยราคาที่สูงกว่า อีกกิจการหนึ่งซึ่งมีกำไรที่ค่อนข้างผันผวนและความไม่แน่นอนสูง

5. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการจ่ายเงินปันผล

ความสามารถในปัจจุบันของกิจการในการจ่ายเงินปันผลหรือความใกล้เคียงกันระหว่างตัวเลขกำไรกับเงินสดจากการดำเนินงานที่สามารถนำไปจัดสรรในรูปเงินปันผลนั้นเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สะท้อนถึงคุณภาพของกำไร กิจการที่กำไรมีคุณภาพนอกจากจะมีเงินสดจากการดำเนินงานที่เพียงพอต่อการนำไปจ่ายปันผลแล้วยังต้องสามารถนำกลับไปลงทุนในสินทรัพย์หรือจ่ายชำระคืนหนี้ได้ด้วย

6. การพิจารณาความเป็นจริงทางเศรษฐกิจ

ในมุมมองของนักวิเคราะห์บางคนมองว่าคุณภาพกำไร คือ ความใกล้เคียงกันระหว่างกำไรกับความเป็นจริงเชิงเศรษฐกิจ (Economic reality) ที่อยู่เบื้องหลังการจัดทำตัวเลขกำไรถึงแม้ว่าการประเมินความเป็นจริงทางเศรษฐกิจจะทำให้ค่อนข้างยากและโอนเอียงไปตามดุลยพินิจของผู้วิเคราะห์แต่ละราย แต่ผู้วิเคราะห์ที่ใช้เกณฑ์นี้ในการวิเคราะห์จะต้องสามารถค้นหาความเป็นจริงทางเศรษฐกิจได้และนำมาใช้ในการเปรียบเทียบกับผลกำไรของแต่ละกิจการ กำไรที่มีคุณภาพสูงจะสามารถสะท้อนความเป็นจริงทางเศรษฐกิจได้ใกล้เคียงกว่าย่อมมีคุณค่าในสายตาของผู้วิเคราะห์มากกว่ากำไรที่ว่ามีคุณภาพสูงแต่เกิดจากการบริหารกำไร (Earnings management)

7. ความเป็นจริงในหลักการบัญชี

ลักษณะเชิงคุณภาพอีกประการหนึ่งที่น่านำมาใช้ในการพิจารณาคุณภาพกำไร คือ กำไรจะต้องเป็นตัวเลขที่สามารถเข้าใจได้ นักลงทุนจะให้มูลค่าหลักทรัพย์ของกิจการที่มีกระแสกำไรซึ่งช่วยให้สามารถวิเคราะห์ได้อย่างตรงไปตรงมาและให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานที่ไม่ซับซ้อนสูงกว่าหลักทรัพย์ของกิจการที่มีกระแสกำไรที่ยากเกินกว่าที่ผู้ลงทุนจะสามารถเข้าใจได้

8. เทคนิคการค้นหาสัญญาณเตือนภัย

การวัดคุณภาพกำไรจากสัญญาณเตือนภัยซึ่งเป็นตัวบ่งชี้การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของกิจการที่จะเกิดขึ้นตามมาซึ่งอาจจะยังไม่สามารถสังเกตได้อย่างชัดเจนจากตัววัดผลการดำเนินงานหรือตัววัดฐานะการเงินที่สำคัญๆ แต่อย่างไรก็ตามการค้นหาสัญญาณเตือนภัยต่างๆ เป็นเพียงจุดเริ่มต้นของการวิเคราะห์คุณภาพกำไร Pearlman (1978 อ้างใน วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2543: 118-120) ได้กล่าวถึงตัวอย่างของสัญญาณเตือนภัยส่วนหนึ่งที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไรไว้ดังนี้

8.1 รายงานของผู้สอบบัญชีที่มีความยาวผิดปกติ อาจจะกล่าวถึงความไม่แน่นอนต่างๆ ที่มีสาระสำคัญ รายงานผู้สอบบัญชีออกกล่าวช้ากว่าปกติหรือมีการเปลี่ยนแปลงผู้สอบบัญชีซึ่งอาจจะบ่งชี้ว่าผู้บริหารและผู้สอบบัญชีอาจมีความเห็นที่ขัดแย้งกันเกี่ยวกับรายการบางรายการที่ว่าควรมีวิธีปฏิบัติทางการบัญชีอย่างไรซึ่งมักเกี่ยวข้องกับรายการที่มีความเสี่ยงสูง

8.2 การลดค่าใช้จ่ายที่เป็นไปตามดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร เช่น ค่าโฆษณา ซึ่งผู้บริหารอาจจะลดค่าใช้จ่ายเหล่านี้ลงเพื่อให้กิจการทำกำไรเข้าเป้าตามที่กิจการต้องการ ซึ่งการลดค่าใช้จ่ายเหล่านี้ลงอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์ในระยะยาวที่กิจการจะได้รับตามมาด้วย

8.3 การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี เช่น การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้อยู่ไปสู่ นโยบายการบัญชีที่หละหลวมมากขึ้นซึ่งอาจจะเป็นสัญญาณบ่งบอกว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจของกิจการกำลังเปลี่ยนแปลง หรืออาจจะเป็นแค่การเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่ผลกำไรและอัตราการเติบโตของกำไรที่สูงขึ้น

8.4 การเพิ่มขึ้นของบัญชีลูกหนี้หรือรายได้ค้างรับที่แตกต่างไปจากยอดที่กิจการประสบอยู่ในอดีตซึ่งอาจเป็นสัญญาณบ่งบอกว่ากิจการอาจให้สินเชื่อเพื่อกระตุ้นให้ยอดขายเข้าเป้าแต่ไม่ได้

คำนึงถึงความเสี่ยงในการเก็บชำระหนี้ ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความเสี่ยงทางการเงินตามมาได้ในภายหลัง

8.5 การขยายตัวของบัญชีเจ้าหนี้การค้าที่แตกต่างไปจากที่กิจการประสมอยู่ในอดีตอย่างเห็นได้ชัดเจนหรือมีการขยายระยะเวลาการชำระหนี้เกินกว่าระยะเวลาการชำระหนี้โดยปกติอาจบ่งบอกว่ากิจการต้องการทำให้ยอดดุลของบัญชีเจ้าหนี้คล้ายกับว่าเพิ่งเกิดขึ้นล่าสุด ณ วันที่จัดทำงบดุล

8.6 การเพิ่มขึ้นในยอดคงเหลือในบัญชีสินทรัพย์ไม่มีตัวตนอย่างผิดปกติเป็นสัญญาณบ่งบอกว่ากิจการอาจกำลังตั้งรายการจ่ายในสินทรัพย์ไม่มีตัวตนเป็นค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี เนื่องจากรายได้ที่กิจการทำได้ไม่เพียงพอต่อการที่จะชดเชยรายการจ่ายดังกล่าวหากมีการตัดเป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดขึ้น

8.7 มีรายได้มาจากรายการที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวและไม่เกิดขึ้นอีกในอนาคตอันใกล้ เช่น กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์ เพราะการที่จำหน่ายสินทรัพย์ออกไปในราคาที่ทำกำไรเช่นนี้อาจทำขึ้นเพียงเพื่อทำให้กำไรที่เกิดขึ้นจริงไม่ต่างไปจากกำไรที่ได้ประมาณการไว้

8.8 การลดลงของอัตรากำไรขั้นต้นอาจเป็นสัญญาณบ่งบอกว่าการแข่งขันทางด้านราคาทำให้กิจการไม่สามารถปรับราคาสินค้าได้ตามใจชอบ หรืออาจเป็นสัญญาณบ่งบอกว่ากิจการไม่สามารถควบคุมต้นทุนได้ หรือส่วนผสมผลิตภัณฑ์ที่กิจการทำอยู่อาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

8.9 การลดลงในสำรองต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการตัดจ่ายโดยตรงจากสำรองหรือการโอนกลับรายการสำรองต่าง ๆ อาจบ่งบอกว่ากิจการทำขึ้นเพื่อสร้างภาพกำไร

8.10 มีเงินกู้เพิ่มขึ้นแสดงให้เห็นว่ากิจการกำลังประสบปัญหาในการจัดหาเงินทุนเพื่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของกิจการ

8.11 การเพิ่มขึ้นในบัญชีภาษีเงินได้รอตัดบัญชีอาจเป็นสัญญาณว่ากิจการกำลังใช้หลักการบัญชีที่หละหลวมตลอดจนบ่งบอกว่ากำไรก่อนหักภาษีอาจปรับตัวในทิศทางที่ลดลงได้

8.12 ยอดดุลของบัญชีเงินสดและบัญชีเงินลงทุนในหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดต่ำมาก ณ วันสิ้นปีอาจเป็นสัญญาณบ่งบอกว่ากิจการน่าจะมีการนำเงินสดไปชำระคืนหนี้เพื่อปรับปรุงอัตราส่วนทุนหมุนเวียนให้สูงขึ้น

8.13 ยอดเงินกู้ยืมระยะสั้นสูงขึ้นอย่างผิดปกติ ณ วันสิ้นปี หรือ ณ ช่วงเวลาที่แตกต่างไปจากปีที่ผ่าน ๆ มา อาจเป็นสัญญาณบ่งบอกว่ากิจการอาจจะกู้ยืมเงินมาเพื่อสนับสนุนการขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มยอดขายตอนปลายงวดให้สูงขึ้น หรือเป็นสัญญาณบ่งบอกว่ารูปแบบของการดำเนินธุรกิจอาจกำลังเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

8.14 อัตราหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือที่ต่ำลงอาจเป็นสัญญาณบ่งบอกว่าเกิดปัญหาทางการขาย ปัญหาทางด้านสินค้าคงเหลือ หรือปัญหาทางการผลิต

9. การวิเคราะห์คุณภาพกำไรโดยใช้เทคนิคอื่นๆ

นอกเหนือจากเทคนิคที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ในทางปฏิบัตินั้นผู้วิเคราะห์ยังสามารถใช้วิธีการอื่นๆ เข้ามาช่วยอีก ได้แก่

9.1 ประเมินผลกระทบของนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้อยู่ว่ามีผลต่อคุณภาพกำไรอย่างไรซึ่งแสดงรายละเอียดได้ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ผลกระทบของนโยบายบัญชีที่มีต่อคุณภาพกำไร

ลักษณะของนโยบายการบัญชี	ผลกระทบที่มีต่อคุณภาพกำไร
1. หละหลวม (Liberal)	ทางลบ
2. ระมัดระวังมากเกินไป (Ultraconservative)	ทางลบ
3. สะท้อนความเป็นจริงทางเศรษฐกิจ	ทางบวก
4. ค่าต่าง ๆ ที่ประมาณขึ้นต่างไปจากค่าที่แท้จริงอย่างมีสาระสำคัญ	ทางลบ
5. นโยบายการบัญชีของกิจการแตกต่างไปจากนโยบายการบัญชีที่ใช้อยู่ในอุตสาหกรรมนั้น	ทางลบ
6. การตั้งค่าใช้จ่ายที่โอกาสที่จะเกิดประโยชน์ต่อกิจการในอนาคตมีน้อยมากเป็นค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี	ทางลบ
7. การเปลี่ยนแปลงทางบัญชีเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายทางบัญชีที่ทางการกำหนดหรือที่ทางการเสนอแนะ	ทางบวก

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ลักษณะของนโยบายการบัญชี	ผลกระทบที่มีต่อ คุณภาพกำไร
8. การเปลี่ยนแปลงทางบัญชีที่ขาดเหตุผลสนับสนุน ทั้งนี้เมื่อได้พิจารณาจากข้อเท็จจริงรอบด้าน	ทางลบ
9. การเปลี่ยนแปลงทางบัญชีเกิดขึ้นบ่อยครั้ง	ทางลบ
10. Income Smoothing	ทางลบ
11. กำไรที่ได้มาจากการขายรายได้ในอนาคตเข้ามาเป็นรายได้ในงวดปัจจุบัน หรือการนำรายได้ของงวดก่อนมารับรู้เป็นรายได้ในงวดปัจจุบัน	ทางลบ
12. กำไรสุทธิไม่สัมพันธ์ไปทางเดียวกันกับค่าขาย	ทางลบ
13. รับรู้รายได้ก่อนที่การให้บริการที่มีนัยสำคัญจะเสร็จสิ้น	ทางลบ
14. การชะลอการรับรู้รายได้ออกไปโดยขาดเหตุผล	ทางลบ
15. ในงวดปัจจุบันมีการโอนกลับกำไรที่ได้รับรู้ในงวดก่อน	ทางลบ
16. ในงวดปัจจุบันมีการโอนกลับรายการตัดจำหน่ายสินทรัพย์ของงวดก่อน	ทางลบ
17. ตั้งค่าใช้จ่ายค้างจ่ายไว้ต่ำเกินไป	ทางลบ
18. ตั้งค่าใช้จ่ายค้างจ่ายไว้สูงเกินไป	ทางลบ
19. ในงวดปัจจุบันมีการตั้งสำรองค่าใช้จ่ายหรือขาดทุนที่จะเกิดขึ้นในอนาคตที่มีนัยสำคัญอันเป็นผลมาจากการขาดความระมัดระวังในการตั้งสำรองอย่างเพียงพอในงวดที่ผ่านมา	ทางลบ
20. การล้างบาง (Taking a financial bath) โดยการตัดจำหน่ายสินทรัพย์เป็นค่าใช้จ่ายครั้งใหญ่ภายหลังจากที่ผู้บริหารชุดใหม่เข้าทำการครอบงำกิจการ	ทางลบ

ที่มา: วรศักดิ์ ทุมมานนท์ (2543: 124-125)

9.2 การประเมินฝ่ายบริหาร เป็นอีกหนึ่งเทคนิคที่ผู้วิเคราะห์สามารถนำมาใช้ในการประกอบการวิเคราะห์คุณภาพกำไร โดยการวิเคราะห์ฝ่ายบริหารนั้นจะใช้รายการตรวจสอบนโยบายการบัญชีที่ผู้บริหารเลือกใช้เพื่อประเมินความโอนเอียงของผู้บริหารกิจการไปจากหลักของความระมัดระวัง ตารางที่ 2.2 จะแสดงรายการตรวจสอบคุณภาพกำไร

ตารางที่ 2.2 รายการตรวจสอบคุณภาพกำไร

คุณลักษณะของกำไรที่ไม่มีคุณภาพ	คะแนนลงโทษ
การตัดค่าเสื่อมราคาโดยใช้วิธีเส้นตรง	-1
Investment tax credit ที่คำนวณขึ้นโดยใช้วิธี Flow Through	-1
การตั้งสิทธิบัตรเป็นค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี	-2
การใช้วิธีต้นทุนเต็ม (Full cost accounting) ในธุรกิจน้ำมัน	-5
การตั้งค่าใช้จ่ายก่อนเริ่มดำเนินงานเป็นค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชี	-1
การตั้งสำรองเผื่อขาดทุนไว้ต่ำกว่าผลขาดทุนที่ควรจะได้บันทึกไว้ในทางบัญชี	-1
การตัดจำหน่ายค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชีโดยใช้ระยะเวลาที่ยาวเกินไป	-1
การตัดค่าเสื่อมราคาโดยอิงอายุการใช้งานกับอายุจริง ซึ่งยาวกว่าอายุที่จะให้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจแก่กิจการ	-1
จำนวนเงินจ่ายขาดในหนี้สินเงินบำนาญ (ส่วนเกินของหนี้สินเงินบำนาญที่เกินกว่ารายชดเชยของทรัพย์สินโครงการบำนาญ)	
จำนวนเงินจ่ายขาดเทียบเท่ากับ 1 / 2 ปี	-1
จำนวนเงินจ่ายขาดเทียบเท่ากับ 1 ปี	-2
จำนวนเงินจ่ายขาดเทียบเท่ากับ 2 ปี	-3
การรับรู้รายได้จากสัญญาก่อนการชำระเงินจะเสร็จสิ้น	-3
การรับรู้รายได้จากงานที่ทำเสร็จเพียงบางส่วน	-1
การจัดจำแนกลูกหนี้ระยะยาวเป็นสินทรัพย์หมุนเวียน	-2
การตั้งค่าใช้จ่ายทางการตลาดเป็นค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชี	-1
การตั้งจำแนกที่ดินรอการพัฒนาไว้เป็นสินทรัพย์หมุนเวียน	-3
ไม่ได้ตัดจำหน่ายค่าความนิยมที่ได้บันทึกไว้	-1
การตีราคาสินค้าคงเหลือโดยใช้วิธีเข้าก่อนออกก่อน	-1
ไม่ได้ใช้สำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big Six	-1
การรวมกำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์ไว้ในรายได้จากการดำเนินงานปกติ	-1
สมควรได้รับคะแนนลงโทษในประเด็นอื่นๆ	-5
การจัดสรรต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าสู่ส่วนงานที่ได้มีการยกเลิกการดำเนินงานมากเกินไป	-1

ที่มา: วรศักดิ์ ทุมมานนท์ (2543: 126-127)

โดยผู้วิเคราะห์จะนำคะแนนลงโทษที่ได้หักไปในแต่ละจุดมาประกอบการพิจารณาจัดอันดับกิจการที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกันตามคุณภาพของนโยบายการบัญชีที่กิจการเลือกใช้ซึ่งอยู่บนสมมติฐานที่ว่ากิจการที่กิจการเลือกรับนโยบายการบัญชีใดมาใช้นั้นส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับอุปนิสัยส่วนตัวของผู้บริหารนั่นเอง

9.3 การประเมินความสามารถของกิจการในการจ่ายเงินปันผลเป็นเงินสดและความสามารถในการลงทุนต่อ

ในประเทศสหรัฐอเมริกาจะมีหน่วยงานที่เรียกว่า The Fourteen Research Corporation ซึ่งทำหน้าที่ตีพิมพ์บทวิเคราะห์คุณภาพของหลักทรัพย์โดยใช้ตัวแปร 14 ตัวในการจัดอันดับหลักทรัพย์ไปตามระดับความเสี่ยงซึ่งมีอยู่ 5 ระดับ หนึ่งในตัวแปรที่หน่วยงานดังกล่าวนำมาใช้ในการจัดอันดับคุณภาพหลักทรัพย์ ได้แก่ คุณภาพกำไร ซึ่งวัดจากความสามารถในการทำกำไรของกิจการที่จะนำไปจัดสรรเป็นเงินปันผลในรูปเงินสด ยิ่งกำไรสามารถนำไปจัดสรรเป็นเงินปันผลในรูปเงินสดได้มากเท่าไรคุณภาพกำไรก็จะยิ่งมากเท่านั้น งานหลักของ The Fourteen Research Corporation ทำการตรวจสอบงบการเงินของกิจการต่าง ๆ เพื่อดำเนินการหาว่ากำไรของกิจการควรจะได้มีการแสดงไว้เป็นจำนวนเท่าไร หากพิจารณาแต่เฉพาะกำไรที่พร้อมจะเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ในปีนั้น ๆ ตัวเลขดังกล่าวจะวัดออกมาในรูปอัตราร้อยละของกำไรที่ปรากฏในงบกำไรขาดทุนโดยใช้คะแนนเป็นตัววัดซึ่งเริ่มตั้งแต่ 0 ไปจนถึง 5 คะแนน หากอัตราร้อยละของกำไรที่พร้อมจะเปลี่ยนเป็นเงินสดเมื่อเทียบกับกำไรตามที่ปรากฏในงบกำไรขาดทุนมีมากถึง 95% ก็จะได้ 5 คะแนนเต็ม คะแนนจะลดหลั่นไปที่ละ 1 คะแนนสำหรับทุก ๆ 10% ที่กำไรนั้นลดต่ำลงไปกว่าเกณฑ์มาตรฐานคือ 95% โดยการให้นิยามของนโยบายบัญชีที่มีคุณภาพของ The Fourteen Research Corporation เป็นดังนี้

ระมัดระวัง หมายถึง (1) กำไรทั้งหมดของกิจการสามารถนำไปจ่ายเงินปันผลในรูปเงินสดทันทีที่มีการประกาศกำไร (2) การใช้นโยบายบัญชีที่ยึดหลักความระมัดระวังถือเป็นเกณฑ์สำคัญในการจัดทำงบการเงินเพื่อเสนอต่อผู้ถือหุ้น (3) Investment tax credit ได้มีการตัดจำหน่ายอย่างสมเหตุสมผล (4) มีการแสดงกำไรจากการลงทุนต่างประเทศไว้ในงบกำไรขาดทุนประหนึ่งว่ากำไรนั้นได้มีการโอนถ่ายกลับมายังประเทศผู้ลงทุน และ (5) สินค้าคงเหลือมีการตีราคาให้เป็นราคาขาย

ปกติ หมายถึง (1) กำไรที่นำไปจัดสรรเงินปันผลในรูปเงินสดในปีที่มีการประกาศกำไรมีสูงถึง 80% (2) การตัดค่าเสื่อมราคาโดยใช้วิธีเส้นตรงไปตามอายุใช้งานทางเศรษฐกิจมากกว่าที่จะตัดตามอายุการใช้งานที่แท้จริง (3) การตีราคาสินค้าคงเหลือให้เป็นราคาขาย (4) Investment tax credit ใช้ระบบ Flow through (5) มีการตัดค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาและค่าใช้จ่ายก่อนเริ่มดำเนินงานเป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดขึ้น

หละหลวม หมายถึง กำไรที่สามารถนำไปจัดสรรเงินปันผลในรูปเงินสดมีสูงถึง 60% นอกเหนือจากนี้เป็นกำไรอันเกิดจากการตั้งสินทรัพย์ไม่มีตัวตนเป็นค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชี

หละหลวมเกินไป หมายถึง กำไรที่นำไปจัดสรรเงินปันผลในรูปเงินสดมีไม่ถึง 50%

จากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ข้างต้น ผู้วิเคราะห์จะทำการจัดอันดับของคุณภาพนโยบายบัญชีของแต่ละกิจการไปตาม Scale คะแนนที่กำหนดไว้ดังนี้

ระมัดระวังมาก	5
ปกติ – ก่อนไปทางระมัดระวัง	4
ปกติ – ก่อนไปทางหละหลวม	3
หละหลวม	2
หละหลวมเกินไป	1

ยิ่งคะแนนที่คำนวณได้สูงเท่าไร นโยบายการบัญชีที่กิจการใช้อยู่ถือว่ามีความเหมาะสมเท่านั้น นอกจากนี้ The Fourteen Research Corporation ยังได้เสนอแนะแนวทางในการคำนวณกำไรของกิจการที่ควรเป็นหากพิจารณาแต่เฉพาะกำไรที่พร้อมที่จะนำไปจัดสรรในรูปเงินสดได้ในระหว่างปี โดยตัวเลขกำไรที่คำนวณขึ้นจะนำไปคิดเทียบเป็นอัตราร้อยละของกำไรที่กิจการประกาศออกมา เพื่อวัดความมีคุณภาพกำไรของกิจการ เช่น จำนวนที่เพิ่มขึ้นในบัญชีภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจะนำไปหักออกจากกำไรเพื่อคำนวณหากำไรที่จะสามารถนำไปจัดสรรได้ นอกจากนี้ยังมีรายการอื่น ๆ อีกที่นักวิเคราะห์ต้องนำไปหักจากกำไรเพื่อคำนวณหากำไรที่สามารถนำไปจัดสรรได้ เช่น กำไรจากการขายผ่อนส่ง ดอกเบี้ยจ่ายที่มีการนำไปตั้งเป็นต้นทุนสินทรัพย์ ส่วนแบ่งในผลกำไรจากการลงทุนในบริษัทย่อยที่สูงเกินกว่าเงินปันผลที่ได้รับจริงในระหว่างปี เป็นต้น

9.4 การใช้ Rank Order Analysis Program คือโปรแกรมการจัดอันดับคุณภาพกำไรซึ่งจัดทำขึ้นโดย Faulkner, Dawkins & Sullivan ซึ่งเป็นธุรกิจหลักทรัพย์ในประเทศสหรัฐอเมริกา วัตถุประสงค์ของการจัดทำโปรแกรมนี้ เพื่อที่จะจัดอันดับคุณภาพกำไรในอดีตของแต่ละกิจการที่รวมอยู่ในการคำนวณ S&P 400 index โดยพิจารณาจากอัตราส่วนทางการเงิน 8 ประเภทและจากตัววัดทางด้านสถิติอื่น ๆ ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์ในการเปรียบเทียบคุณภาพของหลักทรัพย์ของกิจการทั้งหมดที่มีอยู่ใน S&P ได้ โดยการประเมินคุณภาพกำไรตามเทคนิคนี้จะไม่คำนึงถึงแนวทางการปฏิบัติทางบัญชีที่กิจการใช้อยู่ นอกจากนี้ นักวิเคราะห์จะต้องตระหนักว่าโปรแกรมดังกล่าวไม่ใช่เครื่องมือที่จะนำไปใช้ในการประเมินหลักทรัพย์ ผลรวมของการจัดอันดับโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดไว้ในโปรแกรมดังกล่าว จะเริ่มตั้งแต่ 1 ไปจนถึง 10 คะแนน ซึ่งช่วยให้ผู้ลงทุนสามารถเปรียบเทียบคุณภาพกำไรระหว่างกิจการได้

9.5 การวัดความแปรปรวนและความเสี่ยง คุณภาพกำไรอาจวัดได้จากความผันผวนของกำไรไปจากเส้นแนวโน้มกำไรในช่วงที่ผ่านมา เนื่องจากความผันผวนของกำไรที่น้อยกว่าจะเป็นตัวบ่งบอกว่าหลักทรัพย์นั้นมีความเสี่ยงต่อการลงทุนน้อยกว่า ความผันผวนที่น้อยกว่าจึงตามมาด้วยกำไรที่มีคุณภาพสูงกว่า ตัววัดในเชิงสถิติที่จะนำมาใช้ในการวัดความแปรปรวนและความเสี่ยงอันเกี่ยวเนื่องกับกำไร ได้แก่ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและสัมประสิทธิ์ของความแปรปรวนโดยสรุปได้ดังนี้

9.5.1 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จะเป็นตัวบ่งบอกว่ากำไรที่นำมาใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างผันผวนไปจากค่าเฉลี่ยของการกระจายตัวเลขกำไรเพียงใด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสามารถวัดได้ดังนี้

$$S = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n}}$$

โดยที่	S	=	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	x	=	กำไรที่ประกาศในปีที่ t
	$\bar{x}$	=	กำไรถัวเฉลี่ย
	n	=	จำนวนปี

ยิ่งค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกำไรสูงเท่าไร ความมีเสถียรภาพของกำไรของกิจการก็ลดน้อยลงเท่านั้น ดังนั้น ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่สูงจึงเป็นตัวบ่งบอกว่ากำไรนั้นมีคุณภาพต่ำ

9.5.2 สัมประสิทธิ์ของความแปรปรวนจะเป็นตัวบ่งบอกของการกระจายกำไรสัมพัทธ์ ซึ่งก็คือตัววัดอัตราร้อยละของความเบี่ยงเบนมาตรฐานเมื่อเทียบกับกำไรโดยเฉลี่ย เนื่องจากในบางสถานการณ์การพิจารณาเฉพาะค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเพียงอย่างเดียวอาจก่อให้เกิดการหลงผิดได้ เช่น ในกรณีที่มีการกระจายความน่าจะเป็นของตัวเลขกำไรของสองกิจการที่นำมาเปรียบเทียบมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากัน แต่มีค่าเฉลี่ยของกำไรที่แตกต่างกัน ก็ไม่ได้หมายความว่ากำไรของสองกิจการนั้นจะต้องมีคุณภาพทัดเทียมกัน ในกรณีเช่นนี้ผู้วิเคราะห์ก็ควรจะคำนวณสัมประสิทธิ์ของความแปรปรวนที่จะช่วยให้สามารถแยกความแตกต่างของความมีคุณภาพกำไรของสองกิจการที่นำมาเปรียบเทียบ สัมประสิทธิ์ของความแปรปรวนสามารถวัดได้ดังนี้

$$V = \frac{S}{\bar{x}}$$

โดยที่	V	=	สัมประสิทธิ์ของความแปรปรวน
	S	=	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\bar{x}$	=	กำไรเฉลี่ย

สัมประสิทธิ์ของความแปรปรวนนำมาใช้ในการประเมินความไม่มีเสถียรภาพของกำไรของแต่ละกิจการที่นำมาเปรียบเทียบ ยิ่งสัมประสิทธิ์ของความแปรปรวนของกำไรของกิจการมีมากขึ้นเท่าไร กระแสกำไรของกิจการก็ยิ่งมีความเสี่ยงมากขึ้นเท่านั้นและถือเป็นกำไรที่ด้อยคุณภาพ

9.6 การใช้อัตราส่วนจากงบกระแสเงินสด มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 25 (ปรับปรุง 2550) เรื่องงบกระแสเงินสดที่จัดทำโดยสภาวิชาชีพบัญชีระดับวัตถุประสงค์และประโยชน์ในการจัดทำงบกระแสเงินสดว่าผู้ใช้งบการเงินย่อมมีความสนใจว่ากิจการได้รับและใช้จ่ายเงินสดไปอย่างไรบ้างไม่ว่ากิจการจะประกอบธุรกิจลักษณะใดมีรายได้จากกิจกรรมหลักแตกต่างกันเพียงใด กิจการย่อมต้องการเงินสดเพื่อใช้จ่ายด้วยเหตุผลที่เหมือนกัน คือ ต้องการเงินสดเพื่อใช้จ่ายในการดำเนินงาน เพื่อชำระหนี้ และเพื่อจ่ายผลตอบแทนแก่ผู้ลงทุน ดังนั้นกิจการจึงควรนำเสนองบกระแสเงินสด โดยวัตถุประสงค์ของงบกระแสเงินสดจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่

เกิดขึ้นของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ซึ่งเมื่อใช้ประกอบกับงบการเงินอื่นจะให้ข้อมูลที่ทำให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถประเมินการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิของกิจการ การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างทางการเงินที่รวมถึงสภาพคล่องและความสามารถในการชำระหนี้ ตลอดจนความสามารถที่จะจัดการเกี่ยวกับจำนวนเงินและระยะเวลาของกระแสเงินสดเพื่อปรับให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของโอกาสและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นรวมทั้งช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่น่าเสนอโดยกิจการต่างๆ ได้ เพราะตัดผลกระทบที่เกิดจากการใช้วิธีการบัญชีที่แตกต่างกันสำหรับรายการและเหตุการณ์เดียวกันออกไป ซึ่งแนวทางในการจัดทำงบกระแสเงินสดตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 25 (ปรับปรุง 2550) เรื่อง งบกระแสเงินสด โดยคร่าวๆ มีดังนี้

งบกระแสเงินสดต้องแสดงกระแสเงินสดที่เกิดขึ้นในระหว่างรอบระยะเวลาบัญชี โดยจำแนกเป็น 3 กิจกรรม คือ (1) กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (2) กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน และ (3) กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน ซึ่งกิจการควรเสนอกระแสเงินสดที่เกิดจากกิจกรรมต่างๆ ในลักษณะที่เหมาะสมกับธุรกิจ การจำแนกกิจกรรมต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นจะเป็นข้อมูลที่ทำให้ผู้ใช้งบการเงินประเมินผลกระทบของกิจกรรมเหล่านั้นที่มีต่อฐานะการเงินของกิจการและต่อจำนวนเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดได้นอกจากนี้ยังอาจใช้เพื่อประเมินความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมเหล่านั้นด้วยโดยรายละเอียดของแต่ละกิจกรรมมีดังต่อไปนี้

กิจกรรมดำเนินงาน จำนวนเงินของกระแสเงินสดที่เกิดจากกิจกรรมดำเนินงานจะเป็นข้อบ่งชี้สำคัญที่แสดงถึงความสามารถในการดำเนินงานของกิจการในการก่อให้เกิดกระแสเงินสดที่เพียงพอเพื่อจ่ายชำระหนี้กู้ยืม เพื่อการดำเนินงานของกิจการ เพื่อจ่ายปันผล และเพื่อการลงทุนใหม่ๆ โดยไม่ต้องพึ่งพาการจัดหาเงินจากแหล่งเงินภายนอก ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบแต่ละรายการของกระแสเงินสดจากการดำเนินงานที่เกิดขึ้นในอดีตจะเป็นประโยชน์เมื่อพิจารณาประกอบกับข้อมูลอื่นในการพยากรณ์กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคต โดยกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานจะเกิดจากกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้หลักของกิจการ ดังนั้นโดยทั่วไปจะเป็นผลมาจากรายการต่างๆ และเหตุการณ์อื่นที่เกิดขึ้นในการคำนวณกำไรหรือขาดทุน

ตัวอย่างของกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน คือ

1. เงินสดรับจากการขายสินค้าและการให้บริการ
2. เงินสดรับจากรายได้ค่าสิทธิ ค่าธรรมเนียม ค่านายหน้า และรายได้อื่น

3. เงินสดจ่าย ค่าซื้อสินค้าและบริการ

4. เงินสดจ่ายแก่พนักงานและจ่ายแทนพนักงาน

5. เงินสดรับและจ่ายของกิจการประกันภัยสำหรับค่าเบี้ยประกันและค่าเรียกร้อง ค่ารายปี และผลประโยชน์อื่นตามกรมธรรม์

6. เงินสดจ่ายหรือได้รับคืนค่าภาษีเงินได้ ยกเว้นหากรายการดังกล่าวสามารถระบุเจาะจงได้กับกิจกรรมลงทุนและกิจกรรมจัดหาเงิน

7. เงินสดรับและจ่ายจากสัญญาที่ถือไว้เพื่อวัตถุประสงค์เพื่อค้า

กิจกรรมลงทุน การแยกเปิดเผยข้อมูลของกระแสเงินสดที่เกิดจากกิจกรรมลงทุนมีความสำคัญ เพราะกระแสเงินสดดังกล่าวแสดงให้เห็นรายจ่ายที่ได้จ่ายไปเพื่อซื้อทรัพยากรต่างๆ ที่จะก่อให้เกิดรายได้และกระแสเงินสดรับในอนาคต

ตัวอย่างของกระแสเงินสดที่เกิดจากกิจกรรมลงทุน คือ

1. เงินสดจ่ายเพื่อซื้อที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ สิ้นทรัพย์ไม่มีตัวตนและสินทรัพย์ระยะยาวอื่น รายจ่ายดังกล่าวให้รวมถึงเงินสดจ่ายที่เป็นต้นทุนในการพัฒนาสินทรัพย์ และเงินสดจ่ายที่เกี่ยวข้องกับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ที่กิจการสร้างขึ้นเอง

2. เงินสดที่ได้รับจากการขายที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ สิ้นทรัพย์ไม่มีตัวตน และสินทรัพย์ระยะยาวอื่น

3. เงินสดที่จ่ายเพื่อซื้อตราสารทุนหรือตราสารหนี้ของกิจการอื่น และส่วนได้เสียในการร่วมค้า (นอกเหนือจากเงินสดที่จ่ายซื้อตราสารที่จัดเป็นรายการเทียบเท่าเงินสด หรือถือไว้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อซื้อขายหรือเพื่อค้า)

4. เงินสดรับจากการขายตราสารทุนหรือตราสารหนี้ของกิจการอื่น และส่วนได้เสียในการร่วมค้า (นอกเหนือจากเงินสดที่รับจากการขายตราสารที่จัดเป็นรายการเทียบเท่าเงินสด หรือถือไว้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อซื้อขายหรือเพื่อค้า)

5. เงินสดที่จ่ายเป็นเงินล่วงหน้าและเงินให้กู้ยืมแก่บุคคลอื่น (นอกเหนือจากเงินจ่ายล่วงหน้าและเงินให้กู้ยืมโดยสถาบันการเงิน)

6. เงินสดรับชำระคืนจากเงินจ่ายล่วงหน้าและเงินให้กู้ยืมแก่บุคคลอื่น (นอกเหนือจากเงินจ่ายล่วงหน้าและเงินให้กู้ยืมโดยสถาบันการเงิน)

7. เงินสดที่จ่ายเพื่อซื้อสัญญาล่วงหน้า สัญญาให้สิทธิการเลือก และสัญญาแลกเปลี่ยนยกเว้นสัญญาดังกล่าวนี้ถือไว้เพื่อวัตถุประสงค์ซื้อขายหรือเพื่อค้า หรือเป็นเงินสดที่จ่ายไปซึ่งจัดเป็นกิจกรรมจัดหาเงิน

8. เงินสดที่ได้รับจากการขายสัญญาล่วงหน้า สัญญาให้สิทธิการเลือก และสัญญาแลกเปลี่ยน ยกเว้นสัญญาที่ถือไว้เพื่อวัตถุประสงค์ซื้อขายหรือเพื่อค้า หรือเป็นเงินสดที่ได้รับมาซึ่งจัดเป็นกิจกรรมจัดหาเงิน

ในกรณีที่สัญญานำไปใช้เป็นเครื่องมือในการป้องกันความเสี่ยงของรายการที่สามารถระบุได้ กระแสเงินสดที่เกิดจากสัญญาดังกล่าวให้จัดประเภทในลักษณะเดียวกับกระแสเงินสดของรายการที่ถูกป้องกันความเสี่ยง

กิจกรรมจัดหาเงิน การแยกเปิดเผยข้อมูลของกระแสเงินสดที่เกิดจากกิจกรรมจัดเงินมีความสำคัญ เพราะจะเป็นประโยชน์ในการคาดคะเนสิทธิเรียกร้องในกระแสเงินสดในอนาคตจากผู้ให้เงินทุนแก่กิจการ

ตัวอย่างของกระแสเงินสดที่เกิดจากกิจกรรมจัดหาเงิน คือ

1. เงินสดได้รับการออกหุ้นหรือตราสารทุนอื่น
2. เงินสดที่จ่ายแก่ผู้เป็นเจ้าของเพื่อซื้อหรือไถ่ถอนหุ้นทุนของกิจการนั้น
3. เงินสดที่ได้รับจากการออกหุ้นกู้ เงินกู้ยืม ตัวเงิน พันธบัตร การจำนอง และเงินกู้ยืมระยะสั้นหรือระยะยาวอื่น
4. เงินสดที่จ่ายชำระเงินกู้ยืม

5. เงินสดที่ผู้เช่าจ่ายเพื่อลดจำนวนหนี้สินซึ่งเกิดขึ้นจากสัญญาเช่าที่มีลักษณะเป็นสัญญาเช่าการเงิน

สำหรับการแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงานนั้นกิจการอาจจะเลือกแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงานด้วยวิธีทางตรงหรือวิธีทางอ้อม แต่มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้แนะนำให้กิจการควรแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงานด้วยวิธีทางตรง เนื่องจากเป็นวิธีที่จะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการประมาณการกระแสเงินสดในอนาคต ซึ่งเป็นข้อมูลที่จะไม่ได้รับถ้าใช้วิธีทางอ้อม อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์คุณภาพกำไรที่อาศัยข้อมูลจากงบกระแสเงินสดนั้นผู้วิเคราะห์ต้องคำนึงถึงความถูกต้องของการจัดประเภทรายการต่างๆ ในแต่ละกิจกรรมด้วย เพราะอาจมีการตกแต่งการจัดประเภทของรายการซึ่งจะทำให้งบกระแสเงินสดไม่อาจสะท้อนกระแสเงินสดที่แท้จริงได้ ตัวอย่างงบกระแสเงินสดวิธีทางตรงและวิธีทางอ้อมตามที่แสดงในส่วนของภาคผนวกในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 25 (ปรับปรุง 2550) เรื่อง งบกระแสเงินสด ซึ่งภาคผนวกจัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางเท่านั้น ไม่ถือเป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานสามารถแสดงได้ดังนี้

งบกระแสเงินสดวิธีทางตรง

บริษัท...

งบกระแสเงินสด

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่...

หน่วย : บาท

กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน

เงินรับจากลูกค้า	30,150	
เงินสดจ่ายในการซื้อสินค้าและจ่ายแก่พนักงาน	<u>(27,600)</u>	
เงินสดรับจากการดำเนินงาน	2,550	
จ่ายดอกเบี้ย	(270)	
จ่ายภาษีเงินได้	<u>(900)</u>	
เงินสดสุทธิรับจากกิจกรรมดำเนินงาน		1,380

กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน

ซื้อบริษัทย่อย - สุทธิจากเงินสดที่จ่ายซื้อ	(550)	
ซื้อที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	(350)	
เงินสดรับจากการขายอุปกรณ์	20	
ดอกเบี้ยรับ	200	

เงินปันผลรับ	<u>200</u>	
เงินสดสุทธิจ่ายไปในกิจกรรมลงทุน		(480)
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน		
รับจากการออกหุ้นทุน	250	
รับจากการกู้ยืมระยะยาว	250	
จ่ายชำระหนี้สัญญาเช่าทางการเงิน	(90)	
จ่ายปันผล	<u>(1,200)</u>	
เงินสดสุทธิจ่ายไปในกิจกรรมจัดหาเงิน		<u>(790)</u>
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้นสุทธิ		110
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ.วันต้นงวด		<u>120</u>
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ.วันสิ้นงวด		<u>230</u>

งบกระแสเงินสดวิธีทางอ้อม

บริษัท...

งบกระแสเงินสด

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่...

หน่วย : บาท

กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน	
กำไรสุทธิก่อนภาษี	3,350
ปรับปรุงด้วย:	
ค่าเสื่อมราคา	450
ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน	40
รายได้จากการลงทุน	(500)
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	<u>400</u>
	3,740
เพิ่มขึ้นในลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	(500)
ลดลงในสินค้าคงเหลือ	1,050
ลดลงในเจ้าหนี้การค้า	<u>(1,740)</u>
เงินสดรับจากการดำเนินงาน	2,250
จ่ายดอกเบี้ย	(270)
จ่ายภาษีเงินได้	<u>(900)</u>

เงินสดสุทธิได้มาจากกิจกรรมดำเนินงาน	1,380
-------------------------------------	-------

กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน

ซื้อบริษัทย่อย - สุทธิจากเงินสดที่จ่ายซื้อ	(550)
ซื้อที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	(350)
เงินสดรับจากการขายอุปกรณ์	20
ดอกเบี้ยรับ	200
เงินปันผลรับ	<u>200</u>
เงินสดสุทธิจ่ายไปในกิจกรรมลงทุน	(480)

กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน

เงินรับจากการออกหุ้นทุน	250
เงินรับจากการกู้ยืมระยะยาว	250
จ่ายชำระหนี้สัญญาเช่าการเงิน	(90)
จ่ายเงินปันผล	<u>(1,200)</u>
เงินสดสุทธิจ่ายไปในกิจกรรมจัดหาเงิน	(790)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้นสุทธิ	110
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ.วันต้นงวด	<u>120</u>
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ.วันสิ้นงวด	<u>230</u>

สำหรับแนวคิดการวัดคุณภาพกำไร โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินที่คำนวณขึ้นจากงบกระแสเงินสด มีจุดเริ่มต้นมาจากการที่ผู้วิเคราะห์มักมีอุปสรรคในการตีความหมายและวิเคราะห์งบการเงิน โดยเฉพาะเมื่อกำไรตามเกณฑ์คงค้างกับกระแสเงินสดจากการดำเนินงานไม่มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน การคำนวณและการใช้กระแสเงินสดจากการดำเนินงานในการวิเคราะห์งบการเงินน่าจะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยขจัดความบิดเบือนอันเกิดขึ้นจากการเปรียบเทียบกำไรของแต่ละกิจการที่คำนวณขึ้นโดยการใช้นโยบายการบัญชีที่แตกต่างกัน อัตราส่วนทางการเงินที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้จะช่วยให้นักวิเคราะห์สามารถเข้าใจว่ากิจการสามารถก่อให้เกิดกระแสเงินสดจากการดำเนินงานได้มากน้อยเพียงใด พอที่จะชดเชยความจำเป็นในการลงทุนในสินทรัพย์ถาวร ความจำเป็นในการถือสินค้าคงเหลือ ความจำเป็นในการจ่ายเงินปันผล รวมทั้งความจำเป็นในการชำระคืนหนี้เมื่อครบกำหนด ซึ่งทั้งหมดนี้รวมเรียกว่า Operating capital needs และ กิจการยังคงสามารถรักษาระดับสินทรัพย์ไว้ได้หรือไม่ (ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดจากการดำเนินงานของ

กิจการกับกำไรจากการดำเนินงาน) ตลอดจนค่าเสื่อมราคามีผลกระทบต่อกระแสเงินสดจากการดำเนินงานมากนักน้อยเพียงใดโดยมีรายละเอียดของอัตราส่วนต่างๆดังนี้

9.6.1 ความเพียงพอของกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (Cash flow adequacy)

กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน

$$\frac{\text{เงินลงทุนในสินทรัพย์ถาวร} + \text{สินค้าคงเหลือที่เพิ่มขึ้น} + \text{เงินปันผลจ่าย} + \text{การชำระคืนหนี้สิน}}{\text{กำไรสุทธิ}}$$

อัตราส่วนความเพียงพอของกระแสเงินสดจะเป็นตัววัดความสามารถของกิจการในการก่อให้เกิดกระแสเงินสดจากการดำเนินงานที่จะสามารถนำไปชำระคืนหนี้สิน นำไปลงทุนในสินทรัพย์ และนำไปจ่ายเงินปันผล อัตราส่วนที่มีค่าเกิน 1 ติดต่อกันหลาย ๆ งวด จะเป็นตัวบ่งบอกความสามารถของกิจการในการก่อให้เกิดกระแสเงินสดจากการดำเนินงานที่เพียงพอต่อรายจ่ายหรือภาระผูกพันต่าง ๆ ที่กล่าวมา

9.6.2 ดัชนีกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (Operating cash index)

กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน

$$\frac{\text{กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน}}{\text{กำไรสุทธิ}}$$

สำหรับดัชนีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานจะเป็นตัวบ่งบอกว่า หากกิจการสามารถก่อให้เกิดกระแสเงินสดจากการดำเนินงานได้ในจำนวนที่สูงพอ ๆ กับกำไรที่ทำมาหาได้แล้ว ก็มีความเป็นไปได้ว่า กำไรนั้นจะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานอย่างแท้จริง และถือว่าเป็นกำไรที่มีคุณภาพ ในทางกลับกันหากกระแสเงินสดจากการดำเนินงานมีเครื่องหมายเป็นลบ ติดต่อกันหลายปี ในขณะที่กำไรมีเครื่องหมายเป็นบวก หรือกำไรสุทธิทางบัญชีสูงเกินกว่ากระแสเงินสดจากการดำเนินงานติดต่อกันเป็นระยะเวลายาวนาน กำไรนั้นจะถือเป็นกำไรที่ด้อยคุณภาพ

9.6.3 ผลกระทบของค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจำหน่ายที่มีต่อกระแสเงินสด
(Depreciation/amortization impact ratio)

$$\frac{\text{ค่าเสื่อมราคา}}{\text{กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน}}$$

สำหรับอัตราส่วนผลกระทบของค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจำหน่ายที่มีผลต่อกระแสเงินสด จะเป็นตัวบ่งบอกอัตราร้อยละของกระแสเงินสดจากการดำเนินงานที่ได้มาจากการบวกกลับค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจำหน่ายกลับไปที่ตัวเลขกำไร

9.6.4 อัตราส่วนการลงทุนต่อ (Reinvestment ratio)

$$\frac{\text{เงินลงทุนในสินทรัพย์ถาวร}}{\text{ค่าเสื่อมราคา + เงินรับจากการขายสินทรัพย์}}$$

นักวิเคราะห์บางคนจะเปรียบเทียบอัตราส่วนนี้กับอัตราส่วนผลกระทบของค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจำหน่ายที่มีต่อกระแสเงินสด เพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดเกี่ยวกับความเพียงพอของการลงทุนต่อและการรักษาระดับทุนของกิจการ

9.6.5 อัตราผลตอบแทนในรูปกระแสเงินสดต่อสินทรัพย์รวม (Cash flow return on assets)

$$\frac{\text{กระแสเงินสดจากการดำเนินงานก่อนหักดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้}}{\text{สินทรัพย์รวม (ถัวเฉลี่ย)}}$$

สำหรับอัตราส่วนผลตอบแทนในรูปกระแสเงินสดต่อสินทรัพย์รวมจะเป็นตัววัดผลตอบแทนจากการใช้สินทรัพย์ในรูปกระแสเงินสด ยิ่งอัตราส่วนนี้สูงเท่าไร ย่อมหมายถึงว่ากิจการใช้สินทรัพย์ได้ค่อนข้างมีประสิทธิภาพ และกำไรของกิจการนั้นก็จะมีคุณภาพสูง

9.7 การวัด Degree of operating leverage, Degree of financial leverage และ Combined leverage

ความเสี่ยงทางธุรกิจ (Business risk) และคุณภาพกำไรของกิจการจะสูงหรือต่ำเพียงใดส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับว่ากิจการมีต้นทุนคงที่ในการดำเนินงานมากน้อยเพียงใด หากกิจการมีต้นทุนคงที่สูง แม้ว่ายอดขายจะลดลงเพียงเล็กน้อย ก็อาจส่งผลให้กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ลดลงอย่างมากได้เช่นกัน ดังนั้น ถ้าสมมติให้ปัจจัยต่าง ๆ ในการดำเนินงานของกิจการคงที่ ยิ่งกิจการมีต้นทุนคงที่สูงเท่าไร ก็ยิ่งมีความเสี่ยงทางธุรกิจมากขึ้นเท่านั้นและคุณภาพกำไรก็จะลดลงตามไปด้วย

กิจการที่มีต้นทุนคงที่สูงมักเป็นกิจการหรืออุตสาหกรรมที่มีการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรและใช้เครื่องจักรในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง รวมถึงกิจการที่ต้องอาศัยแรงงานที่มีฝีมือ ซึ่งต้องรักษาแรงงานในส่วนนี้ไว้ตลอดจนจ่ายค่าแรงในอัตราคงที่แม้ในยามเศรษฐกิจถดถอยก็จะมีต้นทุนคงที่สูงเช่นกัน ซึ่งไม่แตกต่างไปจากกิจการที่มีค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาสูงอันเป็นผลมาจากค่าตัดจำหน่ายค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาถือเป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนคงที่ โดยทั่วไปหากกิจการมีต้นทุนคงที่ในสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับต้นทุนรวม กิจการนั้นย่อมมี Degree of operating leverage หรือ D.O.L. สูงตามมา กล่าวคือ หากสมมติว่าปัจจัยอื่น ๆ คงที่ หากยอดขายของกิจการเปลี่ยนแปลงไปเพียงเล็กน้อย ก็จะทำให้กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษีลดลงในอัตราที่รวดเร็วกว่า และยิ่งค่า D.O.L. สูงขึ้นเท่าไร ความเสี่ยงทางธุรกิจก็จะสูงขึ้นเท่านั้นและคุณภาพกำไรก็จะลดลงตามไปด้วย

นอกจากความเสี่ยงทางธุรกิจที่ได้กล่าวมากิจการยังต้องประสบกับความเสี่ยงทางการเงิน (Financial risk) อันเป็นผลมาจากการตัดสินใจในการจัดหาเงินทุนจากการก่อหนี้ ยิ่งกิจการมีโครงสร้างหนี้สินสูงขึ้นเท่าไร ความเสี่ยงทางการเงินก็จะมีมากขึ้นเท่านั้น นั่นคือกิจการใดที่มีค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยสูง กิจการนั้นก็จะมี Degree of financial leverage หรือ D.F.L. สูงตามไปด้วย ดังนั้น ถ้าสมมติว่าปัจจัยอื่น ๆ คงที่ กิจการใดที่มีความเสี่ยงทางการเงินสูง หากกำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ของกิจการเปลี่ยนแปลงไปเพียงเล็กน้อยก็จะทำให้กำไรก่อนหักภาษีเงินได้เปลี่ยนแปลงไปในอัตราที่มากกว่า

อัตราส่วนที่จะนำมาใช้ประกอบการคำนวณมีดังนี้

$$\text{Degree of operating leverage (D.O.L)} = \frac{Q(P-V)}{Q(P-V)-F}$$

โดยที่ Q = ปริมาณขาย

P = ราคาขายต่อหน่วย

V = ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย

F = ต้นทุนคงที่รวม

$$\text{Degree of financial leverage (D.F.L.)} = \frac{Q(P-V)-F}{Q(P-V)-F-I}$$

โดยที่ I = ดอกเบี้ยจ่ายทั้งหมด

ในขณะที่ Combined leverage หาได้จากสูตรดังต่อไปนี้

$$\text{Combined leverage} = \text{D.O.L.} * \text{D.F.L.}$$

9.8 การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary expenses) ในธุรกิจส่วนใหญ่จะพบว่าผู้บริหารสามารถที่จะใช้ดุลยพินิจในเชิงจัดการในการกำหนดค่าใช้จ่ายและต้นทุนต่าง ๆ เพื่อควบคุมกระแสกำไรให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ ค่าใช้จ่ายที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารอาจมีจำนวนแตกต่างกันไปในแต่ละกิจการ บางกิจการอาจมีค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ค่อนข้างต่ำเพราะต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรของกิจการที่มีอยู่อย่างจำกัดไว้ใช้ในอนาคต บางกิจการอาจมีค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ต่ำเพียงแต่ต้องการปรับแต่งกำไรหรือขาดทุนให้ไปในทิศทางที่ผู้บริหารต้องการมากกว่าที่จะเป็นผลมาจากการดำเนินงานที่แท้จริง ด้วยเหตุนี้ในการวิเคราะห์คุณภาพกำไรผู้วิเคราะห์จึงต้องให้ความสนใจใส่ใจกับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เหล่านี้ว่ามีจำนวนที่สอดคล้องกับแนวโน้มของค่าใช้จ่ายในช่วงที่ผ่านมาและสอดคล้องกับนโยบายของกิจการที่ได้วางไว้ทั้งในปัจจุบันและอนาคตหรือไม่เพียงใด

9.8.1 ค่าบำรุงรักษาและค่าซ่อมแซม เนื่องจากผู้บริหารสามารถที่จะใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจว่า จะมีการบำรุงรักษาและซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์ในปีนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด ผู้วิเคราะห์จึงควรติดตามการเคลื่อนไหวของค่าใช้จ่ายอันเกิดจากกิจกรรมการซ่อมบำรุงที่

เกิดขึ้นในลักษณะปีต่อปี อัตราส่วนที่จะนำมาใช้ในการเปรียบเทียบระดับของการบำรุงรักษาและซ่อมแซมว่าได้ทำไว้มากน้อยเพียงใดในแต่ละปีนั้น สามารถคำนวณได้โดยการใช้ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาต่อค่าขาย ดังต่อไปนี้

ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา

ค่าขาย

อัตราส่วนข้างต้นเป็นการเปรียบเทียบระหว่างค่าซ่อมแซมและค่าบำรุงรักษา กับค่าขาย ในกรณีที่ปริมาณสินค้าเปลี่ยนแปลงไปอย่างไม่มีสาระสำคัญก็อาจถือได้ว่า ค่าขายคือตัววัดกิจกรรมการซ่อมแซมและบำรุงรักษาที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี แต่ถ้าปริมาณสินค้าคงเหลือผันผวนขึ้นลงอย่างมีสาระสำคัญ ผู้วิเคราะห์อาจต้องทำการปรับปรุงอัตราส่วนดังกล่าวโดยการบวกสินค้าคงเหลือปลายงวดเข้ากับค่าขายโดยใช้ราคาขายที่ประมาณขึ้น ในขณะที่เดียวกันหักสินค้าคงเหลือต้นงวดออกจากยอดขายในทำนองเดียวกันกับการปรับปรุงสินค้าปลายงวด นอกจากนี้ ผู้วิเคราะห์อาจใช้อัตราส่วนค่าซ่อมแซมและค่าซ่อมบำรุงต่ออาคารและอุปกรณ์สุทธิจากค่าเสื่อมราคา ดังต่อไปนี้ รวมไปถึงอัตราส่วนข้างต้น

ค่าซ่อมแซมและค่าซ่อมบำรุง

อาคารและอุปกรณ์สุทธิจากค่าเสื่อมราคา

อัตราส่วนนี้จะเป็นตัววัดค่าซ่อมแซมและค่าบำรุงรักษาเมื่อเทียบกับสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายเหล่านี้ขึ้นว่ามีมากน้อยเพียงใด และหากนักวิเคราะห์มีข้อมูลเพียงพอ ก็สามารถที่จะพัฒนาอัตราส่วนในทำนองเดียวกันนี้ขึ้นเพื่อวัดค่าซ่อมแซมและค่าบำรุงรักษาเมื่อเทียบกับสินทรัพย์เป็นแต่ละประเภทไป โดยสังเกตว่าการซ่อมแซมและการบำรุงรักษาที่กิจการได้ทำไว้ต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนด อาจส่งผลให้ต้องมีการทบทวนสมมติฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับอายุการใช้งานของสินทรัพย์เสียใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้การคำนวณค่าเสื่อมราคาเป็นไปอย่างถูกต้อง

นักวิเคราะห์ต้องให้ความสำคัญกับอัตราส่วนข้างต้นก็เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าการซ่อมแซมและบำรุงรักษาสินทรัพย์ต่าง ๆ ได้มีการนำไปปฏิบัติในระดับที่เหมาะสม

และตามความจำเป็นหรือไม่ หรือว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการซ่อมแซมและบำรุงรักษาไปในทางที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไรและการพยากรณ์กำไรในอนาคตหรือไม่

9.8.2 ค่าโฆษณา เนื่องจากรายจ่ายที่กิจการหมดไปกับการโฆษณาในจำนวนที่มีสาระสำคัญอาจไม่ส่งผลกระทบต่อค่าขายในงวดนั้นทันที แต่จะส่งผลกระทบในงวดถัด ๆ ไป หลังจากที่ได้จ่ายค่าโฆษณานั้นไปแล้ว นั้นหมายความว่าผู้บริหารย่อมสามารถตัดทอนค่าโฆษณาลงโดยไม่ส่งผลกระทบต่อค่าขายทันที แต่ในระยะยาวก็อาจจะส่งผลกระทบต่อค่าขายในทางที่ลดลง ดังนั้นผู้วิเคราะห์จึงจำเป็นต้องติดตามความผันผวนขึ้นลงของค่าโฆษณาในลักษณะปีต่อปีเพื่อประเมินผลกระทบของการตัดทอนดังกล่าวที่มีต่อค่าขายในอนาคตและต่อคุณภาพกำไรที่จะตามมา การประเมินแนวโน้มของค่าโฆษณาก็คือการแปลงค่าโฆษณาที่เกิดขึ้นในแต่ละปีให้อยู่ในรูปอัตราร้อยละของปีฐานที่ถือว่าเป็นปีที่มีการดำเนินงานเป็นไปอย่างปกติ จากนั้นจึงนำอัตราร้อยละของแนวโน้มค่าโฆษณาที่คำนวณขึ้นไปเปรียบเทียบกับแนวโน้มของค่าขาย กำไรขั้นต้น และกำไรสุทธิ

ค่าโฆษณา

ค่าขาย

เมื่อนำอัตราส่วนข้างต้นที่คำนวณขึ้นในแต่ละปีมาเทียบกันจะช่วยให้ นักวิเคราะห์มองเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของนโยบายที่ผ่านมา การวิเคราะห์ค่าโฆษณาเมื่อเทียบกับค่าขายในหลายๆ งวดจะช่วยให้ นักวิเคราะห์มองเห็นถึงการพึ่งพิงอยู่กับกลยุทธ์การส่งเสริมการจำหน่ายนั้นๆ เมื่อนำอัตราส่วนดังกล่าวไปเปรียบเทียบกับอัตราส่วนเดียวกันของกิจการอื่นๆ ที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกัน ช่วยทำให้มองเห็นภาพว่าผลิตภัณฑ์ของกิจการเป็นที่ยอมรับของตลาดหรือไม่

9.8.3 ค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนา เป็นค่าใช้จ่ายที่มีความสำคัญต่อการดำรงอยู่ของกิจการในอนาคต นักวิเคราะห์จึงจำเป็นต้องให้ความระมัดระวังเอาใจใส่กับค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนา เพราะค่าใช้จ่ายเหล่านี้จะขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารเป็นสำคัญ ดังนั้น หากมองในแง่การประเมินคุณภาพกำไรของกิจการ นักวิเคราะห์จึงจำเป็นต้องประเมินการเปลี่ยนแปลงในค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาในลักษณะปีต่อปี ซึ่งสามารถทำได้โดยการวิเคราะห์

แนวโน้มของค่าใช้จ่ายโดยคิดเป็นร้อยละของปีฐานหรือใช้อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาต่อค่าขาย คำนวณดังนี้

ค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนา

ค่าขาย

การเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาหลาย ๆ งวดที่ผ่านมาจะช่วยให้นักวิเคราะห์ทราบได้ว่า ความพยายามของกิจการที่ได้ทุ่มเทไปกับการวิจัยนั้นเป็นการทำเพื่อรักษากำไรให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืนหรือทำขึ้นในลักษณะที่ขึ้น ๆ ลง ๆ ไปตามผลการดำเนินงานในแต่ละงวด นอกจากนี้ความพยายามของกิจการที่ได้ทุ่มเทไปในการวิจัยที่เพิ่มขึ้นเพียงครั้งเดียวอาจไม่เพียงพอต่อการที่จะนำมาใช้พยากรณ์ความสำเร็จของกิจการในอนาคตได้

9.8.4 ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร เช่น ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมพนักงานไม่ว่าจะเป็นฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายขาย ตลอดจนฝ่ายบริหาร แม้ว่าค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากรจะมีการรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดขึ้นทั้งจำนวน แต่ในบางกรณีค่าใช้จ่ายเหล่านี้ก็อาจก่อให้เกิดประโยชน์ต่อกิจการในอนาคต ดังนั้นในการประเมินกำไรที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและกำไรที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต นักวิเคราะห์จึงจำเป็นต้องนำข้อเท็จจริงเหล่านี้มาประกอบการพิจารณาด้วย

ตัวแบบการคำนวณรายการคงค้างที่ใช้เป็นตัวแทนในการวัดคุณภาพกำไร

การใช้รายการคงค้าง (Accruals) เป็นตัวแทนในการวัดคุณภาพกำไร (Earning Quality) เกิดจากแนวคิดที่ว่า คุณภาพกำไรมีที่มาจากความสัมพันธ์ระหว่างกำไร รายการคงค้าง และกระแสเงินสดที่เป็นองค์ประกอบของกำไร กำไรที่มีองค์ประกอบของรายการคงค้างสูงจะมีคุณภาพกำไรที่ต่ำ แต่กำไรที่มีองค์ประกอบของกระแสเงินสดสูงจะเป็นกำไรที่มีคุณภาพ รายการคงค้างจึงสะท้อนถึงความเป็นเงินสดของกำไรได้ (รายการคงค้างที่สูงจะแสดงถึงความเป็นเงินสดที่ต่ำ) และรายการคงค้างจึงมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับคุณภาพกำไร (Schipper and Vincent, 2003)

รายการคงค้างนี้เกิดขึ้นจากการบัญชีตามเกณฑ์คงค้างซึ่งแม้บทการบัญชีกำหนดว่างบการเงินนั้นต้องจัดทำตามเกณฑ์คงค้าง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงบการเงินภายใต้เกณฑ์คงค้างรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีจะรับรู้เมื่อเกิดขึ้นมิใช่เมื่อมีการรับหรือจ่ายเงินสดโดยรายการจะถูกบันทึกบัญชีและแสดงในงบการเงินตามงวดที่เกี่ยวข้องดังนั้นงบการเงินที่จัดทำตามเกณฑ์คงค้างนอกจากจะให้ข้อมูลแก่ผู้ใช้งบการเงินเกี่ยวกับรายการค้าในอดีตที่เกี่ยวกับการรับและการจ่ายเงินสดแล้วยังให้ภาระผูกพันที่ต้องรับหรือจ่ายเป็นเงินสดในอนาคตด้วย ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้งบการเงินในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ดังที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดทำและนำเสนองบการเงินตามเกณฑ์คงค้างไว้ว่า เกณฑ์คงค้างจะให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลมากกว่าเกณฑ์เงินสดเนื่องจากเกณฑ์คงค้างจะเชื่อมโยงข้อมูลทางการเงินที่นำเสนอในงบการเงินเข้ากับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดผลลัพธ์เหล่านั้น ซึ่งจะช่วยให้การวัดผลการดำเนินงานสำหรับรอบระยะเวลาหนึ่งๆ มีความถูกต้องแม่นยำมากกว่าเกณฑ์เงินสด และ ยังช่วยให้กิจการสามารถเปรียบเทียบงบการเงินระหว่างรอบระยะเวลาบัญชีที่ต่างกันได้ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2548 อ้างใน อนุชิต ศิริรุ่งงาม, 2551) การรับรู้รายการตามเกณฑ์คงค้างเป็นแนวคิดที่อยู่ภายใต้หลักการบัญชีจึบคู่รายได้และค่าใช้จ่าย ค่าใช้จ่ายที่สัมพันธ์โดยตรงกับรายได้ต้องรับรู้ในงวดบัญชีเดียวกันกับที่รับรู้รายได้ ดังนั้นจึงทำให้กำไรตามเกณฑ์คงค้างแตกต่างจากกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน โดยกำไรตามเกณฑ์คงค้างจะประกอบด้วย 2 ส่วนคือส่วนที่เป็นกระแสเงินสดจากการดำเนินงานและส่วนที่เป็นรายการคงค้างซึ่งมีความแตกต่างกันดังนี้

1. ส่วนที่เป็นกระแสเงินสดจากการดำเนินงานเกิดจากการรับรู้รายการโดยมีการรับหรือจ่ายเงินสดออกไปจริงในงวดนั้น
2. ส่วนของรายการคงค้างเกิดจากการรับรู้รายการตามเกณฑ์คงค้างโดยมิได้คำนึงถึงว่าจะมีการรับหรือจ่ายเงินสดออกไปจริงในงวดหรือไม่

โดยรายการคงค้าง (Accruals) สามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือแบ่งตามระยะเวลาและแบ่งตามการควบคุม (Jones, 1991 อ้างใน ศันสนีย์ ศรีวรเดชไพศาล, 2549: 10)

1. รายการคงค้างแบ่งตามระยะเวลา สามารถแบ่งได้เป็นรายการคงค้างระยะสั้น (Current Accruals) คือรายการคงค้างที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์หรือหนี้สินหมุนเวียน และรายการคงค้างระยะยาว (Long-Term Accruals) คือรายการคงค้างที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์หรือหนี้สินระยะยาวยกตัวอย่าง เช่น การชะลอการตัดค่าเสื่อมราคา

2. รายการคงค้างที่แบ่งตามการควบคุม สามารถแบ่งออกเป็นรายการคงค้างที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร (Discretionary Accruals) คือรายการคงค้างที่ผู้บริหารสามารถควบคุมการเปลี่ยนแปลงได้ และรายการคงค้างที่ไม่ได้กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร (Nondiscretionary) คือรายการคงค้างซึ่งผู้บริหารไม่สามารถควบคุมการเปลี่ยนแปลงได้แต่รายการคงค้างดังกล่าวจะเปลี่ยนจากการดำเนินธุรกิจ เช่น ระดับการเติบโตของยอดขายในอุตสาหกรรม เป็นต้น

สำหรับตัวแบบ (Model) การคำนวณรายการคงค้างของ Bradshaw, Richardson, and Sloan (1999) เป็นตัวแบบหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในการคำนวณรายการคงค้างเพื่อเป็นตัวแทนในการวัดคุณภาพกำไร ซึ่งเกิดขึ้นจากการที่ Bradshaw *et al.* (1999) ได้นำเอาตัวแบบเดิมที่ใช้ในการวัดรายการคงค้างตามงานวิจัยในอดีตของ Sloan (1996) มาทำการปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น โดยตัวแบบเดิมที่เคยใช้ในงานวิจัยของ Sloan (1996) นั้นเป็นแบบการคำนวณรายการคงค้างที่คำนวณขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากงบดุลและงบกำไรขาดทุน เนื่องจากในช่วงเวลาที่ Sloan (1996) ทำการศึกษานั้น SFAS No. 95 Statement of Cash Flow ยังไม่ได้มีการถือปฏิบัติ (SFAS No. 95 Statement of Cash Flow มีผลบังคับใช้ในปี ค.ศ.1988) ทำให้ Sloan (1996) ไม่สามารถวัดรายการคงค้างและกระแสเงินสดที่เป็นองค์ประกอบของกำไรได้โดยตรงจากงบกระแสเงินสด เพราะกิจการยังไม่มีการจัดทำงบกระแสเงินสดส่งผลทำให้ตัวแบบที่ใช้ในการวัดรายการคงค้างตามงานวิจัยในอดีตของ Sloan (1996) ต้องคำนวณขึ้นจากข้อมูลในงบดุลและงบกำไรขาดทุนตามที่ได้กล่าวไปแล้วนั่นเอง ขณะที่ Bradshaw *et al.* (1999) ได้ทำการศึกษาในช่วงเวลาที่ SFAS No. 95 Statement of Cash Flow มีผลบังคับใช้แล้ว ดังนั้น Bradshaw *et al.* (1999) จึงได้นำตัวแบบเดิมที่เคยใช้ตามงานวิจัยในอดีตของ Sloan (1996) มาทำการปรับปรุงใหม่ให้ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งตัวแบบที่ปรับปรุงใหม่นั้นเป็นตัวแบบที่สามารถวัดรายการคงค้างได้โดยตรงโดยอาศัยข้อมูลจากงบกระแสเงินสดซึ่งสามารถแสดงตัวแบบที่ใช้ในการคำนวณรายการคงค้างได้ดังนี้

1. รายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals1 WCA) วัดค่าจาก
 - การเพิ่มขึ้นของลูกหนี้การค้า
 - + การเพิ่มขึ้นของสินค้าคงเหลือ
 - + การลดลงในเจ้าหนี้การค้าและหนี้สินค้างจ่าย
 - + การลดลงในภาษีเงินได้ค้างจ่าย
 - + การเพิ่มขึ้นในสินทรัพย์หมุนเวียนอื่นๆ
 - + การลดลงในหนี้สินหมุนเวียนอื่นๆ

2. รายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) วัดค่าจาก กำไรก่อนหักรายการพิเศษ – กระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน

เมื่อได้ค่าของรายการคงค้างจากทั้งสองตัวแบบแล้วจะนำมาหารด้วยสินทรัพย์รวมถัวเฉลี่ย เพื่อลดความแตกต่างในแต่ละบริษัท Bradshaw *et al.* (1999) กล่าวว่า ตัวแบบทั้ง 2 ตัวแบบนี้มีความแตกต่างกันอยู่ 2 ลักษณะหลักๆ คือ การคำนวณรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิจะรวมรายการคงค้างระยะยาว เช่น ค่าเสื่อมราคา ค่าตัดจำหน่ายต่างๆ และการคำนวณรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิจะรวมรายการคงค้างอื่นๆ ในงบกำไรขาดทุน เช่น กำไร(ขาดทุน)จากการขายโรงงาน เป็นต้น ดังนั้น Bradshaw *et al.* (1999) จึงกล่าวว่าตัวแบบการวัดรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิซึ่งดูผลต่างระหว่างกำไรตามเกณฑ์คงค้างและกระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงานนั้น มีความครอบคลุมในการวัดรายการคงค้างมากกว่าตัวแบบการคำนวณรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน ซึ่ง Richardson (2003) ก็ได้นำตัวแบบการคำนวณรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธินี้ไปใช้ในงานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณภาพกำไรเช่นกัน แต่อย่างไรก็ตามตัวแบบในการคำนวณรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียนก็แสดงให้เห็นถึงรายการคงค้างที่เกิดขึ้นเป็นประจำได้

การบริหารกำไร (Earning Management)

การบัญชีตามเกณฑ์คงค้างนั้นอาจเปิดโอกาสให้เกิดการบริหารกำไรผ่านรายการคงค้างได้ ในขณะที่เดียวกันการบริหารกำรนั้นก็ส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ยิ่งมีการบริหารกำไรมากคุณภาพกำไรก็จะยิ่งต่ำลง แต่อย่างไรก็ตามการปราศจากการบริหารกำไรก็ไม่ได้เป็นสิ่งยืนยันว่าคุณภาพกำไรจะสูงเพราะการที่คุณภาพกำไรจะสูงหรือต่ำนั้นมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายปัจจัยด้วยกัน (Lo, 2008: 351)

ความหมายของการบริหารกำไร

ในด้านความหมายของการบริหารกำรนั้นมีผู้ให้ความหมายไว้หลายความหมายด้วยกัน ดังนี้

การบริหารกำไร หมายถึง การเข้าแทรกแซงอย่างมีวัตถุประสงค์ของผู้บริหารในการจัดทำรายงานทางการเงินที่นำเสนอต่อบุคคลภายนอกโดยมีเจตนาเพื่อสร้างผลประโยชน์ส่วนตัวโดย

ความหมายของการบริหารกำไรนี้จะไม่ครอบคลุมถึงการบริหารกำไรที่เกิดขึ้นจากการจัดทำรายงานเพื่อใช้ภายในกิจการ (Schipper, 1989: 92)

การบริหารกำไร หมายถึง การที่ผู้บริหารใช้ดุลยพินิจหรือวิจารณญาณในการรายงานทางการเงินและในการกำหนดโครงสร้างของรายการเพื่อเปลี่ยนแปลงรายงานทางการเงินเพื่อที่จะให้ผู้มีส่วนได้เสียเกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับผลการดำเนินงานทางบัญชีของบริษัท หรือเพื่อให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งที่จะเกิดขึ้นตามข้อผูกมัดของสัญญาซึ่งขึ้นอยู่กับตัวเลขทางการบัญชีที่รายงาน (Healy and Wahlen, 1999 cited in Lo, 2008: 350)

การบริหารกำไร หมายถึง การปรับแต่งผลการดำเนินงานด้วยความจงใจที่จะสร้างภาพลักษณ์ของผลการดำเนินงานให้แปรเปลี่ยนไปในทิศทางที่ต้องการ (วรศักดิ์ ทูมมานนท์, 2543: 12 อ้างถึง Mulford and Comiskey, 1996)

หลังจากที่ได้กล่าวถึงความหมายของการบริหารกำไรแล้ว ในลำดับต่อไปผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงแรงจูงใจที่ก่อให้เกิดการบริหารกำไรและรูปแบบของการบริหารกำไรซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แรงจูงใจในการบริหารกำไร

แรงจูงใจที่ทำให้เกิดการบริหารกำไรนั้นสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้ (Scott, 2003; Stice, Stice, and Skousen, 2004 อ้างใน วัลยา อำนวยเดชา, 2548: 6-9)

1. แรงจูงใจในการบริหารกำไรจากการปฏิบัติตามสัญญาหรือข้อตกลงซึ่งอาจเกิดขึ้นเนื่องจากผู้บริหารต้องการได้รับผลประโยชน์สูงสุด เช่น ค่าตอบแทนหากค่าตอบแทนผูกติดกับผลประกอบการ เป็นต้น
2. แรงจูงใจในการบริหารกำไรที่เกิดจากนโยบาย ข้อบังคับ เช่น บริษัทที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับน้ำมันหรือก๊าซที่ผูกขาดสัมปทานจากรัฐบาลหรือธุรกิจกึ่งผูกขาดอย่างอื่น บริษัทเหล่านี้อาจมีแนวโน้มในการบริหารกำไรโดยลดการรายงานกำไรในช่วงที่บริษัทมีกำไรสูงเพื่อป้องกันไม่ให้สังคมหรือสาธารณชนกดดันให้รัฐบาลออกกฎหมายหรือข้อบังคับเพิ่มเติมซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของบริษัท

3. แรงจูงใจในการบริหารกำไรที่เกิดจากการหลีกเลี่ยงภาษีหรือเพื่อลดภาษีเงินได้ เช่น เลือกรูปแบบบัญชีในการคำนวณสินค้าคงเหลือระหว่างวิธีเข้าหลัง-ออกก่อน กับวิธีเข้าก่อน-ออกก่อน ซึ่งจะส่งผลให้บริษัทมีกำไรที่แตกต่างจากการเลือกใช้วิธีทางการบัญชีที่แตกต่างกัน

4. แรงจูงใจในการบริหารกำไรที่เกิดจากการเปลี่ยนผู้บริหาร หากจะกล่าวถึงการบริหารกำไรแล้วอาจกล่าวได้ว่าการบริหารกำไรสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งจากผู้บริหารเก่าและผู้บริหารใหม่ เพราะเกรงว่าจะถูกไล่ออก โดยส่วนมากมักมีการเพิ่มกำไรก่อนที่ผู้บริหารจะลาออกแต่ในปีที่ผู้บริหารใหม่มาทำงานหากเป็นปีที่ผลประกอบการไม่ดีผู้บริหารอาจทำการบริหารกำไรโดยเร่งรับรู้ค่าใช้จ่ายในงวดปัจจุบันนั้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการเพิ่มกำไรในอนาคต

5. แรงจูงใจในการบริหารกำไรที่เกิดจากการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรก (IPO) ในการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกนั้นมักมีข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์การลงทุนน้อย ข้อมูลที่นักลงทุนสามารถหาได้คือรายงานทางการเงินที่แสดงอยู่ในหนังสือชี้ชวน ดังนั้นผู้บริหารอาจทำการบริหารกำไรเพื่อหวังให้ราคาหลักทรัพย์สูงสำหรับการซื้อ-ขายหลักทรัพย์ในช่วงแรก

รูปแบบของการบริหารกำไร

จากที่ได้กล่าวถึงแรงจูงใจในการบริหารกำไรในหัวข้อที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่าการบริหารกำไรนั้นเกิดจากแรงจูงใจในหลายๆด้านทำให้รูปแบบของการบริหารกำไรมีอยู่หลากหลายเช่นกัน โดย Abdelghany (2005: 1004-1007) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการบริหารกำไรไว้ดังนี้

1. Big bath เป็นการรับรู้ค่าใช้จ่ายในเวลาเดียว ทำให้กำไรในงวดปัจจุบันลดลงเพราะมีการรับรู้ค่าใช้จ่ายที่มากเกินไปจนเกินจริงนอกเหนือจากที่ควรรับรู้ทั้งนี้เพื่อให้กำไรในอนาคตเพิ่มขึ้น

2. Abuse of materiality เป็นกรณีที่นักบัญชีอาจทำการบริหารกำไรโดยการประยุกต์ใช้หลักความมีสาระสำคัญในการจัดเตรียมงบการเงินเนื่องจากหลักการบัญชีนั้นมีขอบเขตที่กว้างยืดหยุ่นและไม่ได้ชี้เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับการตัดสินใจว่ารายการใดเป็นรายการที่มีสาระสำคัญหรือไม่

3. Cookie jar หรือ “Cookie jar” reserve เป็นการตั้งสำรองในงวดที่มีผลการดำเนินงานทางการเงินที่ดีเยี่ยม Cookie jar reserve สามารถที่จะลดกำไรในงวดปัจจุบันลงโดยการตั้งสำรองที่

มากเกินไปจริง เช่น การตั้งสำรองค่าใช้จ่ายที่มากเกินไปจริงแล้วใช้การตัดออกจากบัญชีครั้งเดียว และในงวดบัญชีที่ผลการดำเนินงานไม่ดี Cookie jar reserve สามารถที่จะใช้ในการเพิ่มกำไรโดยการกลับรายการคงค้าง (Abdelghany, 2005: 1005 cited Kokozka, 2003)

4. Round – tripping, back – to – back and swaps, Round – tripping เป็นการกระทำที่บริษัทมีการขายสินทรัพย์ออกไปให้กับบริษัทอื่น ในขณะเดียวกันก็มีการตกลงที่จะซื้อสินทรัพย์นั้นกลับคืนมาด้วยราคาเดิม ส่วน back – to – back มีกระบวนการเช่นกันแต่มีระยะเวลาที่ล่าช้ากว่า ส่วน swaps (การแลกเปลี่ยน) เป็นการขายสินทรัพย์ที่เหมือนกันทุกอย่างให้แก่กันและกันระหว่างบริษัท 2 บริษัทเพื่อรับรู้รายได้ เทคนิคที่กล่าวมาข้างต้นไม่ว่าจะเป็น Round – tripping, back – to – back หรือ swaps นั้นเป็นการสร้างรายได้เทียมเพื่อทำให้รายได้มีจำนวนที่มากขึ้นทั้งในส่วนของผู้ซื้อและผู้ขาย (Abdelghany, 2005: 1005 cited Kokozka, 2003)

5. Timing of adoption of mandatory accounting standards คือช่วงเวลาหรืองวดบัญชีที่จะรับเอามาตรฐานการบัญชีมาปฏิบัติตามข้อกำหนดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นทางการ เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีที่ออกมาใหม่บางมาตรฐานมีการผ่อนปรนวันเริ่มต้นในการนำมาตรฐานการบัญชีมาใช้อย่างเป็นทางการ ดังนั้นผู้บริหารอาจเลือกรับเอามาตรฐานการบัญชีมาปฏิบัติในงวดบัญชีที่คิดว่าเมื่อปฏิบัติตามมาตรฐานแล้วจะทำให้ภาพลักษณ์ทางการเงินของกิจการดีขึ้น (Abdelghany, 2005: 1006 cited Ayres, 1994)

6. Voluntary accounting changes การเปลี่ยนแปลงทางการบัญชีตามความสมัครใจเป็นวิธีการหนึ่งของการบริหารกำไรโดยเปลี่ยนวิธีการทางบัญชีตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป เช่น การเปลี่ยนวิธีการคิดค่าเสื่อมราคา แต่อย่างไรก็ตามกิจการไม่สามารถทำการเปลี่ยนแปลงทางการบัญชีได้บ่อยมากนัก ดังนั้นการบริหารกำไรวิธีนี้จึงมักเกิดขึ้นในงวดบัญชีเดียวมากกว่าที่จะเกิดขึ้นในหลายๆงวดบัญชี

7. Conservative accounting การบัญชีตามหลักความระมัดระวัง เช่น การเลือกวิธีการตีราคาสินค้าคงเหลือ การบันทึกค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาเป็นค่าใช้จ่าย ไม่ใช่รายจ่ายฝ่ายทุนที่จะต้องมาตัดจำหน่าย การบัญชีตามหลักความระมัดระวังมีผลต่อคุณภาพกำไรของกิจการเพราะเปิดโอกาสให้มีการรายงานกำไรอย่างยืดยุ่นผ่านการตั้งสำรองต่างๆตามดุลยพินิจของผู้บริหาร (Abdelghany, 2005: 1006 cited Penman and Zhang, 2002)

8. Using the derivative การใช้สิ่งที่รับมา เช่น เรื่องมูลค่ายุติธรรมของหลักทรัพย์เพื่อค้า
ผู้บริหารสามารถที่จะบริหารกำไรผ่านส่วนนี้ได้เพราะการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมนั้นจะมี
การรับรู้ในงบกำไรขาดทุน

โครงสร้างผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ในประเทศไทยนั้นการทำธุรกิจโดยส่วนใหญ่มักเริ่มต้นจากธุรกิจครอบครัวต่อมาเมื่อ
ระบบเศรษฐกิจของประเทศมีการพัฒนามากขึ้นรูปแบบการทำธุรกิจจึงเปลี่ยนจากบริษัทจำกัดที่มีผู้
ถือหุ้นเป็นบุคคลในครอบครัว มาเป็นบริษัทมหาชนที่เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่ง
ประเทศไทยเพื่อเพิ่มโอกาสในการเติบโตและสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากภายนอกได้สะดวก
ยิ่งขึ้น (Wiwattanakantang, 1999: 371-372) แต่อย่างไรก็ตามผู้ก่อตั้งซึ่งเป็นบุคคลในครอบครัวก็
ยังคงเข้าควบคุมบริษัทอยู่ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าโครงสร้างผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนใน
ประเทศไทยส่วนใหญ่มีการถือหุ้นแบบกระจุกตัวอยู่ในสมาชิกของครอบครัวค่อนข้างมากนั่นเอง
(อุษณา ภัทรมนตรี, 2550: 7-4) และจากผลการวิจัยของธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (ADB, 2000a
อ้างใน นวพร พงษ์ตันกุล, 2546: 8-10) ได้ชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่โครงสร้าง
การถือหุ้นของบริษัทมีการกระจุกตัวสูงโดยผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่ถือหุ้นสูงสุด 5 อันดับแรกเมื่อ
รวมกันแล้วจะถือหุ้นเกินกว่าครึ่งหนึ่งของหุ้นทั้งหมด ดังนั้นอำนาจในการควบคุมอาจตกอยู่ในมือ
ของกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้นอกจากนี้ผลการวิจัยของธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชียยังพบอีกว่า
สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่สูงสุด 5 อันดับแรกรวมกันนั้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ
ความเสี่ยงทางการเงินแสดงให้เห็นว่าบริษัทที่มีการกระจุกตัวของการถือหุ้นสูงนั้นมีแนวโน้มที่จะ
จัดหาเงินทุนจากการกู้ยืมเพิ่มมากขึ้น เพราะผู้ถือหุ้นรายใหญ่ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นที่มีอิทธิพลเหล่านี้จะไม่
ยินยอมให้ออกหุ้นสามัญใหม่เพิ่มเติมเมื่อบริษัทต้องการที่จะจัดหาเงินทุนเพราะไม่ต้องการที่จะ
สูญเสียอำนาจในการควบคุมบริษัทไป อย่างไรก็ตามไม่เพียงแต่โครงสร้างผู้ถือหุ้นของประเทศไทย
เท่านั้นที่มีการกระจุกตัวของการถือหุ้นสูง แต่โครงสร้างผู้ถือหุ้นในประเทศแถบภูมิภาคเอเชีย
ตะวันออกโดยส่วนใหญ่ก็มักมีการกระจุกตัวของการถือหุ้นสูงเช่นกัน จากการศึกษาของ Fan and
Wong (2002: 404) ชี้ให้เห็นว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการกระจุกตัวของการถือหุ้นเป็นผลมาจาก
สภาพแวดล้อมทางสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี และกฎระเบียบข้อบังคับในแต่ละประเทศ
สำหรับประเทศแถบตะวันออกส่วนใหญ่ก็มักมีการกระจายตัวของการถือหุ้นดังนั้นโครงสร้างผู้ถือหุ้น
จึงสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของการเป็นตัวแทน (Agency Problem) ว่าเกิดขึ้นระหว่างใครกับใคร

ในประเทศแถบตะวันตกที่มีการกระจายตัวของการถือหุ้นปัญหาการเป็นตัวแทนจะเกิดขึ้นระหว่างผู้ถือหุ้นภายนอกที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานประจำวันของกิจการและผู้บริหารภายในของกิจการที่มีอำนาจในการบริหารงานประจำวัน แต่ถ้าโครงสร้างผู้ถือหุ้นมีการกระจุกตัวของการถือหุ้นสูงเช่นในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ถึงประเทศไทย ปัญหาการเป็นตัวแทนจะเกิดขึ้นระหว่างผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจในการควบคุมซึ่งถือหุ้นเป็นจำนวนมากกับผู้ถือหุ้นรายย่อย โครงสร้างผู้ถือหุ้นลักษณะนี้มักเอื้ออำนวยให้ผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจถ่ายโอนเอาผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นรายย่อยมาเป็นของตนเองผ่านสิทธิการออกเสียงที่มีจากการถือหุ้นจำนวนมาก เช่น การจ่ายเงินปันผลพิเศษให้กับตนเอง หรือ การควบคุมให้บริษัทติดต่อกับบริษัทอื่นที่ตนเป็นผู้บริหารอยู่ในลักษณะที่ทำให้เสียเปรียบบริษัทนั้นเป็นต้น(Fan and Wong, 2002: 405; นวพร พงษ์คัตณกุล, 2546: 8) ขณะเดียวกันโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีการกระจุกตัวของการถือหุ้นสูงนั้นอาจเชื่อมโยงไปสู่ความมีคุณภาพของข้อมูลทางการเงินได้ เพราะผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมอาจทำการตัดสินใจในลักษณะที่เป็นการจำกัดสิทธิของผู้ถือหุ้นรายย่อยและผู้ถือหุ้นรายย่อยเองก็ไม่สามารถที่จะได้แจ้งการตัดสินใจนั้นได้เนื่องจากระบบกฎหมายที่บังคับให้อยู่มีความอ่อนแอ รวมทั้งกลไกในการกำกับดูแลกิจการก็ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นกระบวนการจัดทำรายงานทางการเงินของบริษัทก็อาจจะถูกแทรกแซงโดยผู้ถือหุ้นรายใหญ่ กล่าวคือ ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่ครอบครองหุ้นของบริษัทเป็นจำนวนมากจนสามารถมีอำนาจในการควบคุมนโยบายบัญชีของบริษัทได้อาจจะกระทำการถ่ายโอนเอาผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นรายย่อยมาเป็นของตนเองเป็นไปตามสมมติฐานการรักษาผลประโยชน์อย่างเหนียวแน่น(Entrenchment hypotheses) โดยไม่รายงานข้อมูลทางการเงินที่มีคุณภาพเพื่อที่จะลงให้ผู้ถือหุ้นรายย่อยเข้าใจผิด หรืออาจจะเพื่อปกปิดการกระทำที่เป็นการแสวงหาผลประโยชน์ให้กับกลุ่มตนเอง ทำให้ข้อมูลทางการเงินที่รายงานต่อผู้ถือหุ้นรายย่อยเป็นข้อมูลที่ไม่มีความน่าเชื่อถือ ซึ่งจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อตัวผู้ถือหุ้นรายย่อยเอง (Fan and Wong, 2002; Wang, 2006; Firth *et al.*, 2007)

ในการวิจัยครั้งนี้ นอกจากจะตรวจสอบผลกระทบของการกระจุกตัวของการถือหุ้นต่อคุณภาพกำไรแล้ว ยังให้ความสนใจกับการตรวจสอบผลกระทบของการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นภายในซึ่งได้แก่คณะกรรมการบริษัทและผู้บริหารด้วย ทั้งนี้จากงานวิจัยของธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (ADB, 2000b อ้างใน นวพร พงษ์คัตณกุล, 2546: 8-11) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับสัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมประเภทต่างๆของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทยพบว่าบุคคลทั่วไปถือหุ้นมากเป็นอันดับสองรองจากบริษัทในเครือและเมื่อพิจารณาลักษณะของผู้ถือหุ้นที่อยู่ในกลุ่มบุคคลทั่วไปจะพบว่าส่วนใหญ่เป็นสมาชิกในครอบครัวของผู้ก่อตั้งบริษัท หรือเป็นผู้บริหารระดับสูงที่ดำรงตำแหน่งสำคัญ ซึ่งให้เห็นถึงบทบาทของผู้ถือหุ้นภายในที่เป็นกรรมการบริษัทและ

ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นกลุ่มหนึ่งที่มีความสำคัญ สำหรับการศึกษาโครงสร้างผู้ถือหุ้นในส่วนของ การถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารเป็นการตรวจสอบแนวคิดการมีผลประโยชน์ที่เป็นไป ในทิศทางเดียวกัน (Convergence of interest) ตามทฤษฎีตัวแทนที่กล่าวว่าเมื่อผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นตัวการ มอบหมายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้บริหารหรือตัวแทนทำหน้าที่ตัดสินใจในการบริหารงาน ด้านต่างๆ ของบริษัทบนผลประโยชน์สูงสุดของผู้ถือหุ้น แต่ผู้บริหารนั้นมิได้มีส่วนได้เสียกับ บริษัทเลยจะทำให้ผู้บริหารขาดแรงจูงใจในการที่จะบริหารงานเพื่อผลประโยชน์สูงสุดของผู้ถือหุ้น และผู้บริหารอาจจะมีแรงจูงใจที่จะนำทรัพยากรของบริษัทมาใช้เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อ ตนเองเช่น ผู้บริหารอาจจะทำการคัดแปลงหรือปรับปรุงตัวเลขผลการดำเนินงานของกิจการเพื่อ หลอกลวงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือเพื่อให้มีผลต่อผลลัพธ์ทางสัญญาซึ่งเกี่ยวกับการได้รับผลตอบแทน ตามที่ตนเองต้องการ ดังนั้นทฤษฎีตัวแทนของ Jensen and Meckling จึงให้ข้อเสนอแนะไว้ว่าการ ให้ฝ่ายจัดการมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของกิจการจะช่วยลดปัญหาการเป็นตัวแทนลงได้ เพราะจะ ทำให้ผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นและผู้บริหารเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นเมื่อผู้บริหารถือหุ้น ในสัดส่วนที่มากขึ้นอาจจะทำให้ผู้บริหารมีแรงจูงใจน้อยลงในการที่จะบริหารกำไรซึ่งจะส่งผลทำ ให้กำไรมีคุณภาพมากขึ้น (Ballesta and Meca, 2007: 678 cited Jensen and Meckling, 1976)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งเคยมีผู้ทำการศึกษาเอาไว้ ทั้งงานวิจัยใน ต่างประเทศและงานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยในต่างประเทศ

Warfield, Wild, and Wild. (1995) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับระดับการถือหุ้นของฝ่ายจัดการ ว่ามีผลกระทบต่อความสามารถในการให้ข้อมูลกำไร (Informativeness) ซึ่งวัดจากความสัมพันธ์ ระหว่างกำไรและผลตอบแทนของหุ้น และมีผลกระทบต่อขนาดของรายการคงค้างตามดุลยพินิจ ทางการบัญชีหรือไม่ โดยใช้ข้อมูล 1,618 บริษัทจากฐานข้อมูล S&P ในช่วงระยะเวลา 3 ปี จากปี ค.ศ.1988- ค.ศ. 1990 ซึ่งสมมติฐานจะเกี่ยวข้องกับทฤษฎีกิจการ (Theory of Firm) เกี่ยวกับการแยก ความเป็นเจ้าของออกจากอำนาจในการควบคุมบริหาร ผลลัพธ์ทางบัญชีที่เกิดจากการบีบบังคับของ สัญญาและแรงจูงใจของผู้บริหารในการที่จะเลือกและประยุกต์ใช้ทางเลือกทางการบัญชี

ผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่าบริษัทที่มีฝ่ายจัดการถือหุ้นสูงจะมีความสามารถในการให้ข้อมูลกำไรสูงตามไปด้วยสอดคล้องกับทฤษฎีกิจการที่ทำให้หลักเกณฑ์ในการอธิบายเหตุผลไว้ว่าเมื่อฝ่ายจัดการมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของบริษัทจะทำให้ความแตกต่างระหว่างการแบ่งแยกความเป็นเจ้าของและอำนาจในการควบคุมน้อยลง การบริหารงานก็จะคำนึงถึงผลประโยชน์ของบริษัทมากขึ้น ในขณะที่การถือหุ้นของฝ่ายจัดการมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับขนาดของรายการคงค้างตามดุลยพินิจแสดงให้เห็นว่าเมื่อผู้บริหารถือหุ้นมากขึ้นความกดดันจากการบีบบังคับของสัญญาจะลดลง ทำให้ทางเลือกทางการบัญชีที่ผู้บริหารเลือกใช้ไม่ได้รับแรงกดดันมาจากสัญญา

Sloan (1996) ทำการศึกษาว่าราคาของหลักทรัพย์จะสะท้อนข้อมูลของกำไรในอนาคตหรือไม่ โดยทำการตรวจสอบรายการคงค้าง และกระแสเงินสดที่เป็นองค์ประกอบของกำไรในปัจจุบันเพื่อประเมินกำไรในอนาคต ซึ่งมีสมมติฐานว่ากำไรในปัจจุบันจะเกิดขึ้นติดต่อกันไปในอนาคตขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของขนาดเงินสดและรายการคงค้างที่เป็นองค์ประกอบของกำไรในปัจจุบัน กำไรที่มีองค์ประกอบของกระแสเงินสดนั้นเป็นกำไรที่น่าจะเกิดขึ้นติดต่อกันไปในอนาคตได้มากกว่ากำไรที่มีองค์ประกอบของรายการคงค้างสูง โดยใช้ข้อมูลบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ NYSE และ AMEX ระยะเวลาที่ทำการศึกษา 30 ปี ตั้งแต่ปี ค.ศ.1962- ค.ศ. 1991 โดยตัวแปรที่สนใจศึกษา คือ กำไร รายการคงค้าง และกระแสเงินสดที่เป็นองค์ประกอบของกำไร ซึ่งรายการคงค้างนั้นจะถูกคำนวณขึ้นตามตัวแบบดังต่อไปนี้

ตัวแบบที่ใช้ในการคำนวณรายการคงค้าง

Accruals	=	$(\Delta CA - \Delta Cash) - (\Delta CL - \Delta STD - \Delta TP) - Dep$
โดยที่		
Accruals	=	รายการคงค้าง
ΔCA	=	การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์หมุนเวียน
$\Delta Cash$	=	การเปลี่ยนแปลงในเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด
ΔCL	=	การเปลี่ยนแปลงในหนี้สินหมุนเวียน
ΔSTD	=	การเปลี่ยนแปลงในหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี
ΔTP	=	การเปลี่ยนแปลงในภาษีเงินได้ค้างจ่าย และ
Dep	=	ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย

เมื่อได้ค่าองค์ประกอบรายการคงค้างแล้วจะต้องนำมาหารด้วยสินทรัพย์รวมถัวเฉลี่ยเพื่อปรับลดความแตกต่างในด้านขนาดกิจการ ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบของกำไรที่มีรายการคงค้างสูงจะมีเสถียรภาพต่ำกว่ากำไรที่มีองค์ประกอบของกระแสเงินสด แต่อย่างไรก็ตามราคาหลักทรัพย์ที่แสดงนั้นราวกับว่านักลงทุนไม่สามารถที่จะระบุความแตกต่างระหว่างรายการคงค้างและกระแสเงินสดที่เป็นองค์ประกอบของกำไรได้อย่างถูกต้องราคาของหลักทรัพย์ไม่สามารถสะท้อนข้อมูลเหล่านี้แสดงให้เห็นเป็นนัยว่านักลงทุนไม่ได้ใช้ข้อมูลที่สะท้อนอยู่ในรายการคงค้างและกระแสเงินสดที่เป็นองค์ประกอบของกำไรในปัจจุบันซึ่งคาดว่าจะมีผลกระทบต่อกำไรในอนาคต ราวกับว่านักลงทุนนั้นยึดติดอยู่กับตัวกำไรเพียงอย่างเดียว

Bradshaw *et al.* (1999) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพกำไรและความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงินโดยตรวจสอบว่านักวิเคราะห์และผู้สอบบัญชีมีการแสดงและสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับกำไรที่มีคุณภาพต่ำไปยังนักลงทุนหรือไม่ โดยทำการวัดคุณภาพกำไรจากเทคนิครายการคงค้างที่พัฒนาเพิ่มเติมจากงานวิจัยในอดีตของ Sloan (1996) โดยแบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ การวัดรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Working Capital Accruals) และวัดรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Total Net Operating Accruals)

ตัวแบบที่ใช้ในการคำนวณรายการคงค้างแบ่งออกเป็น 2 ตัวแบบดังนี้

Accruals1 (Working Capital Accruals)

- = Increase in Accounts Receivable
- + Increase in Inventory
- + Decrease in Accounts Payable and Accrued Liabilities
- + Decrease in Income Taxes Accrued
- + Increase (Decrease) in Assets (Liabilities) – Other

Accruals2 (Total Net Operating Accruals)

- = Income Before Extraordinary Items - Net Cash Flows from Operating Activities

เมื่อได้ค่ารายการคงค้างแล้วต้องหารด้วยสินทรัพย์รวมถัวเฉลี่ยเพื่อลดความแตกต่างในแต่ละบริษัท โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 3 แหล่งคือข้อมูลในงบการเงินจากฐานข้อมูลCOMPUSTAT

ข้อมูลการพยากรณ์ของนักวิเคราะห์ซึ่งเป็นข้อมูลสรุปทางสถิติจาก I/B/E/S และข้อมูลอัตราผลตอบแทนของหุ้นจาก CRSP ตั้งแต่ปี ค.ศ.1988 ถึงปี ค.ศ.1997 จำนวน 47,571 บริษัท ผลการศึกษาพบว่ากิจการที่มีรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียนสูงโดยส่วนมากมักมีความเป็นไปได้ที่กำไรในเวลาต่อมาจะลดลง และมักมีการละเมิดไม่ปฏิบัติตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป นอกจากนี้ยังทำการตรวจสอบว่าข้อมูลเกี่ยวกับการลดลงของกำไรในเวลาต่อมาเป็นผลสะท้อนในการพยากรณ์กำไรของนักวิเคราะห์หรือไม่ และข้อมูลเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปสะท้อนอยู่ในการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีหรือไม่ ผลการศึกษาพบว่านักวิเคราะห์ทำการพยากรณ์ผิดพลาดมากในกิจการที่มีรายการคงค้างสูง ซึ่งสอดคล้องกับการที่นักวิเคราะห์ละทิ้งหรือไม่ใส่ใจกับการคาดหมายว่ากำไรจะลดลงในเวลาต่อมาหากกิจการนั้นมีรายการคงค้างสูง (แสดงให้เห็นว่านักวิเคราะห์ไม่ได้สนใจรายการคงค้าง) ในขณะที่ผู้สอบบัญชีเองก็ไม่ได้ส่งสัญญาณเตือนในเรื่องการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปผ่านการแสดงความเห็นต่องบการเงิน

Fan and Wong (2002) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นและความสามารถในการให้ข้อมูลกำไรทางบัญชีในเจ็ดประเทศแถบเอเชียตะวันออกได้แก่ ฮองกง อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ใต้หวัน และไทย โดยการวัดความสามารถในการให้ข้อมูลกำไรทางบัญชี (Informativeness of accounting earning) จะวัดจากความสัมพันธ์ระหว่างกำไรและผลตอบแทนของหุ้น (earnings-return relation) แนวคิดที่นำมาใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นและความสามารถในการให้ข้อมูลกำไรทางบัญชีนั้นจะใช้แนวคิดของการรักษาผลประโยชน์อย่างเหนียวแน่น (Entrenchment effect) ซึ่งจะใช้อธิบายเกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้นในประเทศแถบเอเชียตะวันออกที่มีการกระจุกตัวของการถือหุ้นสูงในงานวิจัยครั้งนี้ Fan and Wong (2002) วัดการกระจุกตัวของการถือหุ้นจากสิทธิออกเสียงลงคะแนน (voting rights) และอัตราส่วนสิทธิในกระแสเงินสดต่อสิทธิออกเสียงลงคะแนน (level of cash flows rights divided by the level of voting rights) ของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่สุด

Fan and Wong (2002) อธิบายว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดการกระจุกตัวของการถือหุ้นสูงนั้นเป็นผลมาจากอิทธิพลทางสังคม ธรรมเนียมประเพณี กฎหมาย เป็นต้น ผลกระทบของโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีการกระจุกตัวของการถือหุ้นสูงนั้นจะทำให้มีผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่สามารถใช้สิทธิออกเสียงผ่านทางจำนวนหุ้นที่ถือเพื่อควบคุมนโยบายหรือการดำเนินงานต่างๆของบริษัทซึ่งอาจจะไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างผลตอบแทนสูงสุดให้กับผู้ถือหุ้นทั้งหมด และการรักษาผลประโยชน์อย่างเหนียวแน่นของโครงสร้างผู้ถือหุ้นลักษณะเช่นนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อกระบวนการจัดทำรายงาน

ทางการเงินของบริษัทได้ โดยผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่มีอำนาจควบคุมอาจเข้าแทรกแซงนโยบายการบัญชี และมีแรงจูงใจในการที่จะไม่รายงานข้อมูลทางบัญชีที่มีคุณภาพเพื่อปกปิดอำนาจหรือเอารัดเอาเปรียบผู้ถือหุ้นรายย่อย ทำให้งบการเงินที่รายงานขาดคุณภาพและความสามารถในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับกำไรก็จะมีที่น่าเชื่อถือน้อยลงตามไปด้วย ส่งผลให้กำไรมีคุณภาพต่ำ และในการวิจัยครั้งนี้ผลการวิจัยพบว่าการกระจุกตัวของการถือหุ้นที่สูงขึ้นจะสัมพันธ์กับการลดลงของความสามารถในการให้ข้อมูลกำไร

Jung and Kwon (2002) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นของบริษัทในประเทศเกาหลีและความสามารถในการให้ข้อมูลกำไร (Earnings Informativeness) ซึ่งวัดจากความสัมพันธ์ระหว่างกำไรและผลตอบแทนของหุ้นโดยใช้ข้อมูลจากปี ค.ศ. 1993 - ค.ศ. 1998 โดยลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้นในเกาหลีนั้นมีลักษณะการถือหุ้นแบบกระจุกตัว คือ มีผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่ถือหุ้นจำนวนมากและมักเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการ (ผู้บริหาร) ในการศึกษาครั้งนี้ใช้สมมติฐานการรักษาผลประโยชน์อย่างเหนียวแน่น (Entrenchment hypothesis) และสมมติฐานผลประโยชน์เบนเข้าหาทิศทางเดียวกันหรือความสอดคล้องกันของผลประโยชน์ (Convergence of interests hypothesis) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นและความสามารถในการให้ข้อมูลกำไร โดยตัวแปรที่สนใจศึกษาในงานวิจัยนี้ได้แก่ การถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่สุด การถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสถาบันและผู้ถือหุ้นที่มีอิทธิพลซึ่งถือหุ้นตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป ตลอดจนเปรียบเทียบความสามารถในการให้ข้อมูลกำไรของบริษัทที่เป็นสมาชิกกลุ่มธุรกิจเกาหลี (Chaebol) และบริษัทที่ไม่ได้เป็นสมาชิก (Nonchaebol) ในขณะที่ตัวแปรควบคุมประกอบด้วยขนาดของกิจการ ความเสี่ยงหนี้สิน อัตราการเติบโต โดยใช้สถิติในการทดสอบคือ Multiple Regression

ผลการศึกษาพบว่าการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่สุดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสามารถในการให้ข้อมูลกำไร อธิบายได้ว่าผู้ถือหุ้นรายใหญ่ส่วนมากมักเป็นผู้บริหารของกิจการ ดังนั้นผลประโยชน์ของผู้บริหารจึงเป็นไปในทิศทางเดียวกัน (Convergence of interests hypothesis) มากขึ้นกับผลประโยชน์ของกิจการทำให้มีแรงจูงใจน้อยที่จะทำการบริหารกำไรผลก็คือความสามารถในการให้ข้อมูลกำไรมีความน่าเชื่อถือมากขึ้นและกำไรมีคุณภาพสูง ในขณะที่การถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสถาบันและผู้ถือหุ้นที่มีอิทธิพลก็มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสามารถในการให้ข้อมูลกำไรแสดงให้เห็นว่าเมื่อผู้ถือหุ้นสถาบันและผู้ถือหุ้นที่มีอิทธิพลถือหุ้นสูงขึ้นจะทำให้กิจการมีความสามารถในการให้ข้อมูลกำไรได้ดีขึ้น สอดคล้องกับสมมติฐานในการทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบอย่างกระตือรือร้น (Active monitoring role) ของผู้ถือหุ้นสถาบันและผู้ถือหุ้นที่มี

อิทธิพล และสุดท้ายพบว่าความสามารถในการให้ข้อมูลกำไรของบริษัทที่เป็นสมาชิกกลุ่มธุรกิจเกาหลี (Chaebol) กับบริษัทที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มธุรกิจเกาหลี (Nonchaebol) นั้นไม่มีความแตกต่างกัน

Richardson (2003) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพกำไรและการถือครองหลักทรัพย์ของนักลงทุนระยะสั้น โดยศึกษานักลงทุนระยะสั้นนั้นจะขายหลักทรัพย์ที่ถือครองอยู่หรือไม่ เมื่อมีรายการคงค้างสูงขึ้น โดยใช้ข้อมูลของบริษัทในสหรัฐอเมริการะหว่างปี ค.ศ.1990 – ค.ศ.1998 ในงานวิจัยนี้ Richardson (2003) ใช้รายการคงค้างเป็นตัวแทนในการวัดคุณภาพกำไรโดยการคำนวณรายการคงค้างนั้นใช้วิธีการวัดรายการคงค้างจากการดำเนินงานและการวัดรายการคงค้างรวมโดยมีตัวแบบดังต่อไปนี้

$$\text{Operating Accruals} = (\text{Earnings} - \text{CFO}) / \text{Average Asset} \dots \dots \dots (1)$$

$$\text{Total Accruals} = (\text{Earnings} - \text{CFO} - \text{CFI}) / \text{Average Asset} \dots \dots \dots (2)$$

ผลการศึกษาพบว่านักลงทุนระยะสั้นนั้นไม่ได้ให้ความสนใจกับข้อมูลคุณภาพกำไรก่อนการตัดสินใจซื้อขายหลักทรัพย์ หรืออาจกล่าวได้ว่านักลงทุนรายย่อยนั้นไม่ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับขนาดของรายการคงค้างเลย

Abdelghany (2005) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวัดคุณภาพกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนใน NYSE โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 90 บริษัท ซึ่งมีวิธีที่ใช้ในการวัดคุณภาพกำไรอยู่ 3 ตัวแบบ คือ วิธีการวัดคุณภาพกำไรของ Penman (2001) ที่ใช้อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อกำไรสุทธิ วิธีการวัดคุณภาพกำไรวิธีที่สองเป็นวิธีของ Barton and Simko (2002) วัดคุณภาพกำไรโดยใช้ Earning Surprise Indicator เป็นอัตราส่วนที่เริ่มจากยอดคงเหลือของสินทรัพย์ดำเนินงานสุทธิที่สัมพันธ์กับยอดขาย และวิธีสุดท้ายเป็นวิธีการวัดคุณภาพกำไรของ Leuz *et al.* (2003) ซึ่งเป็นวิธีที่ใช้ผลของการนำเอาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกำไรสุทธิจากการดำเนินงานหารด้วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน บริษัทใดที่มีคุณภาพกำไรสูงหรือต่ำครบทั้งสามตัวแบบ จะถือว่าได้คำตอบที่ชัดเจนแต่ถ้าพบว่าผลการวัดคุณภาพกำไรที่ได้ไม่ตรงกัน ควรใช้การวิเคราะห์อย่างอื่นประกอบ

ผลการศึกษาพบว่าในอุตสาหกรรมการผลิตมี 13 บริษัทที่คุณภาพกำไรสูง 1 บริษัทที่คุณภาพกำไรต่ำและ 17 บริษัทที่ไม่สามารถสรุปผลได้ ด้านอุตสาหกรรมน้ำมันและก๊าซธรรมชาติมี 6 บริษัทที่คุณภาพกำไรสูง มี 1 บริษัทที่คุณภาพกำไรต่ำ และ 2 บริษัทที่ไม่สามารถสรุปผลได้ ในขณะที่อุตสาหกรรมบริการมี 15 บริษัทที่มีคุณภาพกำไรสูง 1 บริษัทที่คุณภาพกำไรต่ำ 12 บริษัทที่ไม่สามารถสรุปผลได้ ส่วนอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับการเงินนั้นพบว่า มี 1 บริษัทที่คุณภาพกำไรสูง 1 บริษัทที่คุณภาพกำไรต่ำและ 13 บริษัทที่ไม่สามารถสรุปผลได้ อุตสาหกรรมสุดท้ายคือ อุตสาหกรรมเทคโนโลยีพบว่า มี 4 บริษัทที่คุณภาพกำไรสูง และ 3 บริษัทที่ไม่สามารถระบุเกี่ยวกับคุณภาพกำไรได้ จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า การวัดคุณภาพกำไรนั้นควรใช้วิธีการวัดคุณภาพกำไรหลายๆแบบเพราะแต่ละตัวแบบที่ใช้ในการวัดคุณภาพกำไรนั้นอาจให้ผลที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้นนักลงทุนจึงควรใช้วิธีการวัดคุณภาพกำไรในหลายๆ รูปแบบประกอบการตัดสินใจลงทุน

Velury and Jenkins (2006) ได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสถาบันกับคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนทั้งหมดที่มีรายชื่อใน Compact Disclosure Compustat และ CRSP โดยใช้ข้อมูลจากปี ค.ศ.1992- ค.ศ.1999 ภายได้สมมติฐานที่ว่าผู้ถือหุ้นที่เป็นสถาบันจะมีความกระตือรือร้นในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน (Active monitoring hypothesis) ของกิจการตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยสนใจศึกษาทั้งการกระทำของการถือหุ้นซึ่งวัดจากเปอร์เซ็นต์การถือหุ้นสูงสุด 5 อันดับแรกของผู้ถือหุ้นสถาบันในโครงสร้างผู้ถือหุ้นของบริษัท และ ระดับการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสถาบัน ในขณะที่การวัดคุณภาพกำไรนั้นใช้แนวคิดของ Financial Accounting Standards Board (FASB) ซึ่งมีมิติในการวัดคุณภาพกำไรอยู่ 4 มิติได้แก่ การพยากรณ์มูลค่าในอนาคตหรือมูลค่าในอดีตเป็นการวัดความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับคุณภาพกำไร ขนาดของรายการคงค้าง ความทันต่อเวลาในการให้ข้อมูลกำไรเพื่อตัดสินใจและการเป็นตัวแทนของความถูกต้องเชื่อถือได้

ผลการศึกษาพบว่าระดับการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสถาบันมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพกำไร เป็นไปตามสมมติฐานที่ว่าผู้ถือหุ้นสถาบันนั้นมีความกระตือรือร้นในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของกิจการทำให้กิจการจำเป็นต้องรายงานกำไรที่มีคุณภาพเพื่อแสดงถึงความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน และสะท้อนให้เห็นว่านักลงทุนที่เป็นสถาบันมีความสามารถในการวิเคราะห์งบการเงินและแปลความหมายของกำไรที่กิจการประกาศได้ถูกต้องกว่านักลงทุนที่เป็นบุคคลธรรมดาทั่วไป แต่อย่างไรก็ตามผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าเมื่อมีการกระทำของผู้ถือหุ้นสถาบันที่เพิ่มสูงขึ้นนั้นมีผลทางลบต่อคุณภาพกำไรแสดงให้เห็นว่าเมื่อมีการกระทำของการถือหุ้น ทำให้มีผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจในการควบคุมการดำเนินงานของบริษัทซึ่งผู้ถือหุ้นเหล่านั้นอาจอาศัย

ความได้เปรียบในการควบคุมนโยบายบริษัท เพื่อหาผลประโยชน์ให้กับตนเองมากกว่าที่จะคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของผู้ถือหุ้นทุกคน ดังนั้นการกระทำของผู้ถือหุ้นสถาบันกับคุณภาพกำไรจึงมีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้าม

Wang (2006) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเป็นเจ้าของแบบครอบครัวที่เป็นผู้ก่อตั้งกิจการ และคุณภาพกำไรโดยใช้ข้อมูลจาก Standard and Poor 500 index โดยใช้ข้อมูลจากปี ค.ศ. 1994 – ค.ศ. 2002 ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แนวคิดสองแนวคิดในการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นเจ้าของแบบครอบครัวที่เป็นผู้ก่อตั้งกิจการกับคุณภาพกำไร แนวคิดแรกเป็นแนวคิดการรักษาผลประโยชน์อย่างเหนียวแน่น (Entrenchment effect) และแนวคิดที่สองเป็นแนวคิดของการปรับแนวผลประโยชน์เข้าหาทิศทางเดียวกัน (Alignment effect) Wang วัดรูปแบบการเป็นเจ้าของแบบครอบครัวจากทั้งตัวแปรเทียมหรือตัวแปรหุ่นและสัดส่วนการถือหุ้นของครอบครัวหรือสมาชิกในครอบครัวที่เป็นผู้ก่อตั้งกิจการนั่นเอง ในขณะที่คุณภาพกำไรนั้นจะวัดจาก (1) รายการคงค้าง (2) ความสามารถในการให้ข้อมูลกำไร (Earnings Informativeness) ซึ่งวัดจากความสัมพันธ์ระหว่างกำไรและผลตอบแทน ตัวแปรเหล่านี้จะถูกใช้เป็นตัวแทนในการวัดคุณภาพกำไร

ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการเป็นเจ้าของแบบครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้าง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสามารถในการให้ข้อมูลกำไร ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่ากิจการที่มีรูปแบบการเป็นเจ้าของแบบครอบครัวนั้นจะรายงานกำไรที่มีคุณภาพสอดคล้องกับแนวคิดการปรับแนวผลประโยชน์เข้าหาทิศทางเดียวกัน (Alignment effect) ซึ่งผลประโยชน์ของครอบครัวจะเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับผลประโยชน์ของบริษัทมากขึ้น ดังนั้นการบริหารกำไรเพื่อถ่ายโอนเอาผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นรายย่อยมาเป็นของครอบครัวผู้ก่อตั้งจึงอาจไม่เกิดขึ้น

Ballesta and Meca (2007) ทำการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นกับรายการคงค้างตามดุลยพินิจ (Discretionary Accruals) และความสามารถในการให้ข้อมูลกำไร (Informativeness of Earnings) ซึ่งวัดจากความสัมพันธ์ระหว่างกำไรและผลตอบแทนของหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แมดริดระหว่างปี ค.ศ. 1999 - ค.ศ. 2002 Ballesta and Meca ตรวจสอบโครงสร้างผู้ถือหุ้นในสองมิติ คือ การกระทำของการถือหุ้นซึ่งวัดจากเปอร์เซ็นต์การถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่สุดและการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นภายในซึ่งวัดจากเปอร์เซ็นต์การถือหุ้นของสมาชิกคณะกรรมการบริษัท ในการศึกษาครั้งนี้ Ballesta and Meca ใช้ทฤษฎีตัวแทนในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นกับรายการคงค้างตามดุลยพินิจและความสามารถ

ในการให้ข้อมูลกำไรซึ่งทฤษฎีตัวแทนพยากรณ์ว่าหากการถือหุ้นของฝ่ายจัดการในอยู่ในระดับต่ำ อาจทำให้เกิดความสอดคล้องกันของผลประโยชน์ (Convergence of interest hypothesis) ระหว่างตัวการกับตัวแทนน้อยลงและอาจทำให้เกิดการบริหารกำไรได้แต่ในขณะเดียวกันสมมติฐานการรักษาผลประโยชน์อย่างเหนียวแน่น (Entrenchment hypothesis) ให้มุมมองที่แตกต่างกันเมื่อฝ่ายจัดการถือหุ้นเป็นจำนวนมากอาจทำให้เกิดการบริหารกำไรเนื่องมาจากฝ่ายจัดการคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของตนเอง

ผลการศึกษาพบว่าเมื่อการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นภายในสูงขึ้นจะทำให้รายการคงค้างตามดุลยพินิจลดลงเป็นไปตามแนวคิดของทฤษฎีตัวแทนแสดงให้เห็นว่าเมื่อผู้ถือหุ้นภายใน (เปอร์เซ็นต์การถือหุ้นของสมาชิกคณะกรรมการบริษัท) ถือหุ้นสูงขึ้นจะบรรเทาข้อบ่งชี้บังคับของสัญญาลงความสอดคล้องกันของผลประโยชน์ระหว่างตัวการกับตัวแทนจะมีมากขึ้นแต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่สุดกับรายการคงค้างตามดุลยพินิจในขณะที่ยการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นภายในมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสามารถในการให้ข้อมูลกำไรแต่การถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่กลับไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการให้ข้อมูลกำไร

Firth *et al.* (2007) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น โครงสร้างคณะกรรมการบริษัทและความสามารถในการให้ข้อมูลกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยใช้ข้อมูลในปี ค.ศ. 1998 - ค.ศ. 2003 ซึ่งในการศึกษากครั้งนี้จะวัดความสามารถในการให้ข้อมูลกำไร (Informativeness of earnings) อยู่สามมิติโดยใช้ (1) ความสัมพันธ์ระหว่างกำไรและผลตอบแทน (earning-returns relation) (2) รายการคงค้างตามดุลยพินิจ (discretionary accruals) และ (3) ความเห็นของผู้สอบบัญชีในรายงานการสอบบัญชี (audit opinion) ในขณะที่โครงสร้างผู้ถือหุ้นนั้นเน้นศึกษาเกี่ยวกับ (1) การกระจุกตัวของการถือหุ้น ซึ่งดูที่เปอร์เซ็นต์การถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่สุด (2) ประเภทของผู้ถือหุ้นแบ่งออกเป็นการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นต่างชาติและเปอร์เซ็นต์ของหุ้นที่ซื้อขาย (tradable share) รวมถึงประเภทของผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุม (ซึ่งมีอยู่ 4 ประเภทคือ สำนักงานบริหารจัดการทรัพย์สินของรัฐ รัฐบาลกลาง รัฐบาลท้องถิ่นและบุคคลธรรมดา) (3) ปัจจัยเกี่ยวกับคณะกรรมการบริษัทที่เป็น Supervisory board (4) ปัจจัยเกี่ยวกับคณะกรรมการบริษัทที่ไม่ใช่ Supervisory board (5) ประเภทของผู้สอบบัญชี

ผลการศึกษาพบว่าบริษัทที่มีการกระจุกตัวของการถือหุ้นสูงจะมีความสามารถในการให้ข้อมูลกำไรต่ำสอดคล้องกันสองมิติ คือ การกระจุกตัวของการถือหุ้นสูงจะส่งผลทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างกำไรและผลตอบแทนของหุ้นลดลง และในขณะเดียวกันก็มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ

รายการคงค้างตามดุลยพินิจ ซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากการรักษาผลประโยชน์อย่างเหนียวแน่น (Entrenchment) ของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่อาจเข้าไปมีอิทธิพลกับนโยบายการบัญชีที่บริษัทนำมาใช้และได้รับผลกระทบจากนโยบายเหล่านั้นมากกว่าหุ้นส่วนทางธุรกิจอื่น ในขณะที่การถือหุ้นของผู้ถือหุ้นต่างชาติและเปอร์เซ็นต์ของจำนวนหุ้นที่ซื้อ-ขายมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับความสามารถในการให้ข้อมูลกำไร แสดงให้เห็นว่าผู้ถือหุ้นต่างชาติสามารถกดดันให้บริษัทพัฒนาคุณภาพข้อมูลทางการเงินบัญชี และหากบริษัทยังต้องการให้หุ้นมีปริมาณซื้อ-ขายจำนวนมากตลอดจนมีสภาพคล่องในการซื้อขายบริษัทต้องให้ข้อมูลกำไรที่มีคุณภาพซึ่งเป็นข้อมูลทางการเงินบัญชีที่นักลงทุนต้องการ นอกจากนี้ยังพบว่ากิจการที่มีสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระสูงส่งผลทำให้ความสามารถในการให้ข้อมูลกำไรเพิ่มขึ้นและรายงานการสอบบัญชีที่โปร่งใสจากผลการศึกษาแนะนำว่าการกระจายการถือหุ้นจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพกำไร

งานวิจัยในประเทศ

นวพร พงษ์ตันกุล (2546) ทำการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างการเป็นเจ้าของและคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลโดยเน้นศึกษาเกี่ยวกับการกระจุกตัวของการถือหุ้น (วัดจากสัดส่วนการถือหุ้นสูงสุด 5 อันดับแรก) องค์ประกอบของผู้ถือหุ้นซึ่งแบ่งออกเป็นการถือหุ้นของผู้บริหารและกรรมการบริษัทและการถือหุ้นของสถาบันโดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยคือ ปี พ.ศ. 2544

ผลการศึกษาพบว่าการกระจุกตัวของการถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูล แสดงให้เห็นว่าการกระจุกตัวของการถือหุ้นที่ทำให้ผู้ถือหุ้นบางรายมีอำนาจอย่างเต็มที่ในการควบคุมการบริหารงานของบริษัทและอาจแทรกแซงกลไกในการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทได้ ทำให้คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลลดลงในขณะที่สัดส่วนการถือหุ้นของสถาบันนั้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลทำให้เชื่อได้ว่าผู้ถือหุ้นสถาบันนั้นมีส่วนช่วยในการกระตุ้นให้การเปิดเผยข้อมูลมีคุณภาพมากยิ่งขึ้นผ่านการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด

ช่อทิพ โกกิม (2547) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความแตกต่างของคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยใช้ข้อมูลในปี พ.ศ. 2538- พ.ศ. 2545 โดยปัจจัยที่นำมาศึกษาในครั้งนี้คือ (1) ปัจจัยทางด้านขนาดของกิจการ (2) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและ (3) ประเภทอุตสาหกรรมซึ่งประกอบด้วยสี่กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม

และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ในขณะที่คุณภาพกำไรนั้นวัดจากสองตัวแบบ ได้แก่ กำไรที่ใกล้เคียงกับกระแสเงินสดซึ่งวัดจากดัชนีคุณภาพกำไร และวัดจากรายการคงค้างที่มีคุณภาพตามแนวทางการศึกษาของ Hrebar และ Collins โดยใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ตามสมการถดถอยเชิงพหุ ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยเกี่ยวกับขนาดของกิจการและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมมีอิทธิพลต่อความแตกต่างของคุณภาพกำไรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ทศลิษา สังขสุวรรณ (2548) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีกับคุณภาพกำไรของบริษัทลูกค้ำของกลุ่มวัสดุก่อสร้างและเครื่องตกแต่งที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ.2537- พ.ศ.2546 (10 ปี) ตัวแปรอิสระที่สนใจศึกษาได้แก่ ระยะเวลาของสำนักงานสอบบัญชีที่มีความสัมพันธ์กับบริษัทลูกค้ำและมีตัวแปรควบคุม 4 ตัวได้แก่อายุของกิจการ ขนาดของบริษัท กระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ย และประเภทของผู้สอบบัญชี ในขณะที่ตัวแปรตามได้แก่รายการคงค้างซึ่งใช้เป็นตัวแทนในการวัดคุณภาพกำไรโดยประยุกต์ใช้ตัวแบบ(Model)ของ Sloan (1996)

ผลการศึกษาพบว่าระยะเวลาของผู้สอบบัญชีที่มีความสัมพันธ์กับบริษัทลูกค้ำกับรายการคงค้างมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม(หรืออาจกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่ามีทิศทางเดียวกันกับคุณภาพกำไร)จากกลุ่มตัวอย่างความสัมพันธ์ระยะยาว และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายการคงค้าง (หรือทิศทางตรงกันข้ามกับคุณภาพกำไร) จากกลุ่มความสัมพันธ์ระยะสั้น แสดงให้เห็นว่าแม้ความสัมพันธ์ของผู้สอบบัญชีและบริษัทลูกค้ำจะมีช่วงระยะเวลายาวนานแต่ก็ไม่ได้กระทบต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีในการลดหรือจัดรายการคงค้างที่ไม่เหมาะสมของกิจการทำให้ตัวเลขกำไรมีคุณภาพสูง ด้านตัวแปรควบคุมที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรได้แก่ อายุกิจการ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรในทิศทางเดียวกัน สามารถอธิบายได้ว่าเมื่ออายุกิจการน้อยอาจต้องบันทึกรายการคงค้างด้วยจำนวนมากเพราะต้องลงทุนในสินทรัพย์โดยที่ผลตอบแทนที่เป็นตัวเงิน(กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน)อาจยังมีน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาที่กิจการบันทึกกำไร

ชุติมา บัวนบุตร (2549) ทำการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างความเป็นเจ้าของซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการกำกับดูแลที่ดีต่อการเข้าสู่หมวดพื้นฟูกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยแบ่งโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่สนใจศึกษาออกเป็นสัดส่วนของผู้ถือหุ้นบริษัทในเครือ สัดส่วนของผู้ถือหุ้นประเภทบุคคลทั่วไปและสัดส่วนผู้ถือหุ้นประเภทสถาบัน ผลการศึกษาพบว่าสัดส่วนของผู้ถือหุ้นประเภทบริษัทในเครือมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับโอกาส(ความน่าจะเป็น)ที่บริษัทจะเข้าสู่การฟื้นฟูกิจการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเมื่อสัดส่วน

ของผู้ถือหุ้นบริษัทในเครือสูงชันจนเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ซึ่งมีอิทธิพลและควบคุมอำนาจการจัดการอากระทำการเอารัดเอาเปรียบผู้ถือหุ้นรายย่อยและกระทำเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวซึ่งกระทบต่อผลการดำเนินงานในด้านที่ลดลง ในขณะที่สัดส่วนของผู้ถือหุ้นประเภทบุคคลทั่วไป และสัดส่วนของผู้ถือหุ้นประเภทสถาบันไม่มีความสัมพันธ์ต่อการเข้าสู่การฟื้นฟูกิจการ

ประภาพร ณ.นรงค์ (2549) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับความสามารถในการทำกำไรทางบัญชี โดยใช้อัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น (ROE) เป็นตัววัดความสามารถในการทำกำไร

ผลการศึกษาพบว่าสัดส่วนการถือหุ้นของนักลงทุนไทยมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญ อธิบายได้ว่าบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทยส่วนใหญ่มีพื้นฐานมาจากกิจการในครอบครัว ผู้ก่อตั้งบริษัทหรือสมาชิกในครอบครัวยังคงรักษาอำนาจโดยการถือหุ้นในสัดส่วนที่สูงทำให้ผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นรายใหญ่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลประโยชน์ของบริษัทดังนั้นจึงพยายามที่จะทำให้ผลการดำเนินงานพัฒนาขึ้น แต่สัดส่วนการถือหุ้นของนักลงทุนต่างชาติและสัดส่วนการถือหุ้นของผู้บริหารไทยไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานที่วัดโดยอัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นสาเหตุอาจจะเนื่องมาจากว่านักลงทุนต่างชาติมักมีการกระจายเงินลงทุนไปในบริษัทต่างๆตามแนวคิดของทฤษฎีกลุ่มการลงทุนทำให้ไม่สามารถเข้าไปบริหารงานในกิจการที่ลงทุนได้ ส่งผลให้การถือหุ้นของนักลงทุนต่างชาติไม่มีผลต่อผลการดำเนินงาน ในขณะที่การถือหุ้นของผู้บริหารไทยนั้นโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับที่น้อยจึงอาจไม่มีสิทธิตัดสินใจในการทำงานได้มากนัก และผลการวิจัยยังพบอีกว่าสัดส่วนการถือหุ้นของผู้บริหารต่างชาติมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานที่วัดโดยอัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องมาจากผลประโยชน์เบนเข้าหาทิศทางเดียวกัน และผู้บริหารต่างชาติยังช่วยถ่ายทอดเทคโนโลยีมาจากต่างประเทศอีกด้วย

การทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารอบแนวคิดการวิจัยได้ดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษา	เรื่องที่ ทำการศึกษา	ตัวแปรที่ใช้ใน การศึกษา	ผลการศึกษา
Warfield <i>et al.</i> (1995)	ความสัมพันธ์ ระหว่างการถือ หุ้นของฝ่าย จัดการกับ ทางเลือกทางการ บัญชีและ ความสามารถใน การให้ข้อมูล กำไร	1. เปอร์เซ็นต์การถือ หุ้นโดยฝ่ายจัดการ (พนักงาน กรรมการ บริษัท และบุคคล สำคัญ ที่สามารถลง นามผูกพันบริษัทหรือ มีอิทธิพลต่อการ บริหารจัดการ)	การถือหุ้นของฝ่ายจัดการมี ความสัมพันธ์เชิงบวกกับ ความสามารถในการให้ข้อมูล กำไรและมีความสัมพันธ์เชิงลบ กับขนาดของรายการคงค้างตาม ดุลยพินิจ
Sloan (1996)	ความสัมพันธ์ ระหว่างราคา หลักทรัพย์และ ข้อมูลกำไรใน อนาคต	1. กำไร 2. รายการคงค้าง 3. กระแสเงินสด	ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบ ของกำไรที่มีรายการคงค้างสูงจะ มีเสถียรภาพต่ำกว่ากำไรที่มี องค์ประกอบของกระแสเงินสด แต่อย่างไรก็ตามราคาหลักทรัพย์ ไม่สามารถสะท้อนข้อมูลเหล่านี้ แสดงให้เห็นว่านักลงทุนไม่ได้ ใช้ข้อมูลที่สะท้อนอยู่ในรายการ คงค้างและกระแสเงินสดที่เป็น องค์ประกอบของกำไรใน ปัจจุบันซึ่งคาดว่าจะมีผลต่อกำไร ในอนาคต

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ผู้ศึกษา	เรื่องที่ ทำการศึกษา	ตัวแปรที่ใช้ใน การศึกษา	ผลการศึกษา
Bradshaw <i>et al.</i> (1999)	คุณภาพกำไรและ ความน่าเชื่อถือ ของรายงาน ทางการเงิน	1. รายการคงค้าง	ผลการศึกษาพบว่ากิจการที่มี รายการคงค้างจากเงินทุน หมุนเวียนสูงผิดปกติส่วนมากมัก เป็นไปได้ที่กำไรในเวลาต่อมาจะ ลดลงและนักวิเคราะห์ไม่ใส่ใจ กับการคาดหมายว่ากำไรจะลดลง ในเวลาต่อมาหากกิจการนั้นมี รายการคงค้างสูงในขณะที่ผู้สอบ บัญชีเองก็ไม่ได้ส่งสัญญาณเตือน ในเรื่องการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม หลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปผ่าน การแสดงความเห็นต่องบการเงิน
Fan and Wong (2002)	ความสัมพันธ์ ระหว่าง โครงสร้างผู้ถือ หุ้นและ ความสามารถใน การให้ข้อมูล กำไรทางบัญชี	1. การกระจุยตัวของ การถือหุ้น	การกระจุยตัวของการถือหุ้นมี ความสัมพันธ์เชิงลบกับ ความสามารถในการให้ข้อมูล กำไร

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ผู้ศึกษา	เรื่องที่ ทำการศึกษา	ตัวแปรที่ใช้ใน การศึกษา	ผลการศึกษา
Jung and Kwon (2002)	ความสัมพันธ์ ระหว่าง โครงสร้างผู้ถือหุ้น ของบริษัทใน ประเทศเกาหลี และ ความสามารถใน การให้ข้อมูล กำไร (Informativeness of earnings)	1. การถือหุ้นของผู้ถือหุ้น รายใหญ่ที่สุด 2. การถือหุ้นของผู้ ถือหุ้นสถาบัน 3. การถือหุ้นของผู้ ถือหุ้นที่มีอิทธิพล (blockholders)	การถือหุ้นของเจ้าของที่เป็นผู้ถือหุ้น รายใหญ่ที่สุดมีความสัมพันธ์ เชิงบวกกับความสามารถในการ ให้ข้อมูลกำไรในขณะที่ยังถือหุ้น ของผู้ถือหุ้นสถาบันและผู้ถือหุ้น ที่มีอิทธิพลมีความสัมพันธ์ เชิงบวกกับความสามารถในการ ให้ข้อมูลกำไรเช่นกัน
Richardson (2003)	ความสัมพันธ์ ระหว่างคุณภาพ กำไรและการถือ ครองหลักทรัพย์ ของนักลงทุน ระยะสั้น	1. รายการคงค้าง	นักลงทุนระยะสั้นไม่ได้ให้ความสำคัญ สนใจกับข้อมูลคุณภาพกำไร ก่อนการซื้อขาย และไม่ได้ใช้ ข้อมูลเกี่ยวกับรายการคงค้างเพื่อ ตัดสินใจซื้อ-ขายหลักทรัพย์

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ผู้ศึกษา	เรื่องที่ ทำการศึกษา	ตัวแปรที่ใช้ใน การศึกษา	ผลการศึกษา
Abdelghany (2005)	ศึกษาเกี่ยวกับ คุณภาพกำไรของ บริษัทจดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์ นิวยอร์ก	1. วิธีการวัดคุณภาพ กำไรของ Penman (2001) 2. วิธีการวัดคุณภาพ กำไรของ Barton and Simko (2002) 3. วิธีการวัดคุณภาพ กำไรของ Leuz <i>et al.</i> (2003)	บริษัทใดที่มีคุณภาพกำไรสูง หรือต่ำครบทั้ง 3 ตัวแบบจะถือ ว่าได้คำตอบที่ชัดเจน แต่ถ้าพบว่าผลการวัดคุณภาพ กำไรที่ได้ไม่ตรงกันควรใช้การ วิเคราะห์อย่างอื่นประกอบ จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าการวัด คุณภาพกำไรนั้นควรใช้วิธีการ วัดคุณภาพกำไรหลายๆแบบ เพราะแต่ละตัวแบบที่ใช้ในการ วัดคุณภาพกำไรนั้นอาจให้ผลที่ ไม่เหมือนกัน
Velury and Jenkins (2006)	ความสัมพันธ์ ระหว่างผู้ถือหุ้น สถาบันกับ คุณภาพกำไร	1. เปอร์เซ็นต์การถือ หุ้นของผู้ถือหุ้น สถาบัน 2. เปอร์เซ็นต์การถือ หุ้นของผู้ถือหุ้น สถาบันที่ถือหุ้นสูงสุด 5 อันดับแรก	การถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสถาบันมี ความสัมพันธ์เชิงบวกกับ คุณภาพกำไรแต่การกระจุกตัว ของการถือหุ้นที่เพิ่มมากขึ้นมี ความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพ กำไร

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ผู้ศึกษา	เรื่องที่ ทำการศึกษา	ตัวแปรที่ใช้ใน การศึกษา	ผลการศึกษา
Wang (2006)	ความสัมพันธ์ ระหว่างรูปแบบ การเป็นเจ้าของ แบบครอบครัวที่ เป็นผู้ก่อตั้ง กิจการและ คุณภาพกำไร	1. รูปแบบการเป็น เจ้าของกิจการแบบ ครอบครัว 2. เปอร์เซนต์การถือ หุ้นของครอบครัว หรือสมาชิกใน ครอบครัวที่เป็นผู้ ก่อตั้งกิจการ 3. CEO มาจากผู้ ก่อตั้ง 4. CEO มาจากทายาท ครอบครัวผู้ก่อตั้ง 5. CEO มาจาก บุคคลภายนอก	รูปแบบการเป็นเจ้าของแบบ ครอบครัวที่วัดจากตัวแปรหุ้น และประเภทของ CEO ตลอดจน เปอร์เซนต์การถือหุ้นของ ครอบครัวหรือสมาชิกใน ครอบครัวที่ เป็นผู้ก่อตั้งกิจการมี ความสัมพันธ์เชิงบวกกับ คุณภาพกำไร
Ballesta and Meca (2007)	ความสัมพันธ์ ระหว่าง โครงสร้างผู้ถือ หุ้นกับรายการคง ค้างตามดุลยพินิจ และ ความสามารถใน การให้ข้อมูล กำไร	1. การกระจุกตัวของ การถือหุ้น 2. การถือหุ้นของผู้ถือ หุ้นภายใน	เมื่อการถือหุ้นของผู้ถือหุ้น ภายในสูงขึ้นรายการคงค้างตาม ดุลยพินิจจะลดลงและ ความสามารถในการให้ข้อมูล กำไรจะเพิ่มสูงขึ้นแต่ไม่พบ ความสัมพันธ์ระหว่างการ กระจุกตัวของการถือหุ้นที่วัด จากการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นราย ใหญ่ที่สุดกับรายการคงค้างตาม ดุลยพินิจและความสามารถในการ ให้ข้อมูลกำไร

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ผู้ศึกษา	เรื่องที่	ตัวแปรที่ใช้ใน	ผลการศึกษา
	ทำการศึกษา	การศึกษา	
Firth <i>et al.</i> (2007)	ความสัมพันธ์ ระหว่าง โครงสร้างผู้ถือหุ้น, โครงสร้าง คณะกรรมการ บริษัทและ ความสามารถใน การให้ข้อมูล กำไร	- การกระจุกตัวของ การถือหุ้นวัดจาก สัดส่วนการถือหุ้นของ ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่สุด - การถือหุ้นของผู้ถือหุ้น ต่างชาติ - เปอร์เซ็นต์ของหุ้น ที่ซื้อขาย - ประเภทของผู้ถือหุ้น รายใหญ่ที่สุด - จำนวนสมาชิกของ Supervisory board - จำนวนครั้งในการ ประชุมของ Supervisory board - สัดส่วนของ กรรมการอิสระ - ขนาดของ คณะกรรมการบริษัท - จำนวนครั้งในการ ประชุมของ คณะกรรมการบริษัท	บริษัทที่มีการกระจุกตัวของการ ถือหุ้นสูงจะมีความสามารถในการ การให้ข้อมูลกำไรต่ำในขณะที่ การถือหุ้นของผู้ถือหุ้นต่างชาติ และเปอร์เซ็นต์ของหุ้นที่ซื้อขาย มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ ความสามารถในการให้ข้อมูล กำไร ในขณะที่สัดส่วนของ กรรมการอิสระก็มีความสัมพันธ์ เชิงบวกกับความสามารถในการ ให้ข้อมูลกำไร

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ผู้ศึกษา	เรื่องที่ ทำการศึกษา	ตัวแปรที่ใช้ใน การศึกษา	ผลการศึกษา
Firth <i>et al.</i> (2007)		10. ประชานกรรมการ บริษัทและบริหารเป็น บุคคลเดียวกัน 11. ประเภทของสำนัก งานสอบบัญชี	
นภาพร พงษ์- ตันนทกุล (2546)	โครงสร้างการ เป็นเจ้าของและ คุณภาพการ เปิดเผยข้อมูล	1. การกระจุกตัวของ การถือหุ้นวัดจาก สัดส่วนการถือหุ้น สูงสุด 5 อันดับแรก 2. สัดส่วนการถือหุ้น ของผู้บริหารและ คณะกรรมการบริษัท 3. สัดส่วนการถือหุ้น ของผู้ถือหุ้นสถาบัน	การกระจุกตัวของการถือหุ้นมี ความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพ การเปิดเผยข้อมูล ในขณะที่ สัดส่วนการถือหุ้นของสถาบัน นั้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล
ช่อทิพ โกกิม (2547)	ปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความแตกต่าง ของคุณภาพกำไร ของบริษัทจดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	1. ขนาดของกิจการ 2. อัตราส่วนหนี้สิน ต่อส่วนของผู้ถือหุ้น 3. ประเภทกลุ่ม อุตสาหกรรม	ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์ ในทิศทางตรงกันข้ามกับคุณภาพ กำไร ในขณะที่ประเภทกลุ่ม อุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์ต่อ ความแตกต่างของคุณภาพกำไร

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ผู้ศึกษา	เรื่องที่ ทำการศึกษา	ตัวแปรที่ใช้ใน การศึกษา	ผลการศึกษา
ทศลิษา สังข- สุวรรณ (2548)	ความสัมพันธ์ ระหว่าง ระยะเวลาการ เป็นผู้สอบบัญชี กับคุณภาพกำไร ของบริษัทลูกค้า ของกลุ่มวัสดุ ก่อสร้างและ เครื่องตกแต่งที่ จดทะเบียนใน ตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย	1. ระยะเวลาของ สำนักงานสอบบัญชีที่ มีความสัมพันธ์กับ บริษัทลูกค้า 2. อายุกิจการ 3. ขนาดกิจการ 4. กระแสเงินสดจาก การดำเนินงาน 5. ประเภทผู้สอบ บัญชี	ระยะเวลาของผู้สอบบัญชีที่มี ความสัมพันธ์กับบริษัทลูกค้ามี ความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกัน ข้ามกับรายการคงค้างจากกลุ่ม ตัวอย่างความสัมพันธ์ระยะยาว และมีความสัมพันธ์ในทิศทาง เดียวกับรายการคงค้างจากกลุ่ม ความสัมพันธ์ระยะสั้นในขณะที่ อายุกิจการมีความสัมพันธ์กับ คุณภาพกำไรในทิศทางเดียวกัน
ประภาพร ณ.- นรงค์ (2549)	ความสัมพันธ์ ระหว่าง โครงสร้างผู้ถือ หุ้นบริษัทจด ทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทยกับ ความสามารถใน การทำกำไรทาง บัญชี	1. สัดส่วนการถือหุ้น ของนักลงทุนไทย 2. สัดส่วนการถือหุ้น ของนักลงทุนต่างชาติ 3. สัดส่วนการถือหุ้น ของผู้บริหารไทย 4. สัดส่วนการถือหุ้น ของผู้บริหารต่างชาติ	สัดส่วนการถือหุ้นของนักลงทุน ไทยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ ผลการดำเนินงานเช่นเดียวกันกับ สัดส่วนการถือหุ้นของผู้บริหาร ต่างชาติ

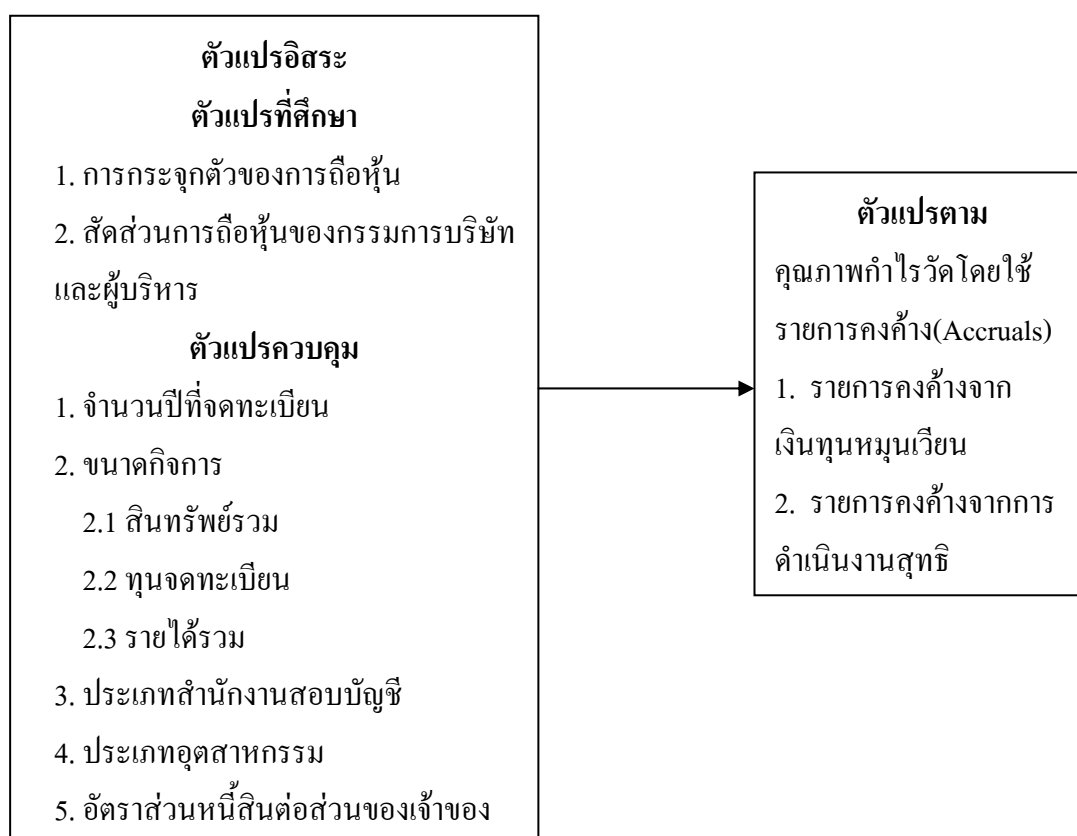
ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ผู้ศึกษา	เรื่องที่	ตัวแปรที่ใช้ใน	ผลการศึกษา
	ทำการศึกษา		
ชุดิมา บ้วนบุตร (2549)	ความสัมพันธ์ ระหว่าง โครงสร้างความเป็น เจ้าของซึ่งเป็นองค์ประกอบ ของการกำกับ ดูแลที่ดีต่อการ เข้าสู่หมวดฟื้นฟู กิจการของบริษัท จดทะเบียนใน ตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย	1. สัดส่วนผู้ถือหุ้น ประเภทบริษัทในเครือ 2. สัดส่วนผู้ถือหุ้น ประเภทบุคคลทั่วไป 3. สัดส่วนผู้ถือหุ้น ประเภทสถาบัน	สัดส่วนผู้ถือหุ้นประเภทบริษัท ในเครือมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับโอกาส(ความน่าจะเป็น)ที่ บริษัทจะเข้าสู่การฟื้นฟูกิจการใน ขณะที่สัดส่วนผู้ถือหุ้นประเภท บุคคลทั่วไปและผู้ถือหุ้นสถาบัน ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการเข้าสู่ การฟื้นฟูกิจการ

จากตารางสรุปงานวิจัยในอดีตทำให้ผู้วิจัยได้เล็งเห็นว่าตัวแปรเกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่ผู้วิจัยในแต่ละประเทศได้ทำศึกษานั้นมักเป็นไปตามลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละประเทศนั่นเอง การศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้นในประเทศแถบเอเชียส่วนใหญ่มักศึกษาเกี่ยวกับการกระจุกตัวของการถือหุ้นเพราะประเทศเหล่านี้มีการกระจุกตัวของการถือหุ้นสูง (Fan and Wong, 2002; Jung and Kwon, 2002; นวพร พงษ์วัฒนกุล, 2546; Firth *et al.*, 2007) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเกี่ยวกับการถือหุ้นของฝ่ายจัดการหรือผู้บริหารซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นภายในเพื่อทำการทดสอบแนวคิดตามทฤษฎีตัวแทน (Warfield *et al.*, 1995; Ballesta and Meca, 2007) สำหรับตัวแปรควบคุมที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของแต่ละบริษัท (Company-specific-characteristics) ที่อาจมีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรตามการศึกษาในอดีตของ ช่อทิพ โกกิม (2547); Jung and Kwon (2002); ทศลิษา สังขสุวรรณ (2548); Wang (2006); Firth *et al.* (2007); Siregar and Utama (2008) ในขณะที่เทคนิคการวิเคราะห์คุณภาพกำไรนั้นจากการตรวจเอกสารจะเห็นได้ว่ามีอยู่หลายเทคนิคด้วยกัน การที่จะเลือกใช้เทคนิคใดนั้นขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้วิเคราะห์แต่ละคน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่ายังไม่มีผลการศึกษาใดที่ชี้ให้เห็นว่าเทคนิคการวิเคราะห์คุณภาพกำไรตามวิธีใดเป็นเทคนิคการวิเคราะห์คุณภาพกำไรที่ดีที่สุด และ

นิยามเกี่ยวกับคุณภาพกำไรนั้นยังไม่มีนิยามใดนิยามหนึ่งที่ดีว่าเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป หรือไม่มีแม้แต่ปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งที่เป็นตัวกำหนดว่ากำไรมีคุณภาพสูงหรือคุณภาพต่ำได้โดยตรง (วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2543: 106) ดังนั้นการที่จะเลือกเทคนิคในการวัดคุณภาพกำไร เทคนิคใดจึงขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้วิเคราะห์นั่นเอง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคการวิเคราะห์คุณภาพกำไรจากรายการคงค้าง โดยใช้ตัวแบบ (Model) การคำนวณรายการคงค้างตามงานวิจัยในอดีตของ Bradshaw *et al.* (1999) เพราะเป็นตัวแบบ (Model) ที่คำนวณรายการคงค้างโดยตรงจากข้อมูลในงบกระแสเงินสด ซึ่งเป็นงบที่บริษัทจดทะเบียนจะต้องจัดทำและนำเสนออยู่แล้ว ดังนั้นจึงมีข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยได้ และจากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องตลอดจนงานวิจัยในอดีตทำให้ผู้วิจัยสามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ในการพัฒนาสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการพัฒนาสมมติฐานจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องเช่นเดียวกันกับการพัฒนารอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งมีสมมติฐานดังต่อไปนี้

- H1: การกระจุกตัวของการถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้าง
- H2: สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้าง
- H3: จำนวนปีที่จดทะเบียนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้าง
- H4: ขนาดกิจการมีความสัมพันธ์กับรายการคงค้าง
- H5: ประเภทสำนักงานสอบบัญชีมีผลต่อความแตกต่างของรายการคงค้าง
- H6: ประเภทอุตสาหกรรมมีผลต่อความแตกต่างของรายการคงค้าง
- H7: อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้าง

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นและคุณภาพกำไรซึ่งจะประกอบไปด้วยขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. วิธีการเก็บข้อมูล
2. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการเก็บข้อมูล

สำหรับวิธีการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยนั้นจะประกอบไปด้วยประชากรที่สนใจศึกษาแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยรวมถึงตัวแปรและการวัดค่าตัวแปร ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากร การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นและคุณภาพกำไรในครั้งนี้ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่รายชื่อหลักทรัพย์ของบริษัทถูกนำมาใช้ในการคำนวณดัชนี SET 100 สาเหตุที่การวิจัยในครั้งนี้เลือกบริษัทจดทะเบียนที่รายชื่อหลักทรัพย์ของบริษัทถูกนำมาใช้ในการคำนวณดัชนี SET 100 เป็นประชากรเพราะบริษัทเหล่านี้เป็นบริษัทที่น่าจะอยู่ในความสนใจของนักลงทุนเนื่องจากเป็นหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าตามราคาตลาด (Market Capitalization) สูงและมีการซื้อขายอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นผลการวิจัยที่ได้จากการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นและคุณภาพกำไรจึงน่าจะให้ประโยชน์กับนักลงทุนได้โดยตรงเพราะได้ทำการวิจัยในประชากรที่อยู่ในความสนใจของนักลงทุนแล้ว และในการวิจัยครั้งนี้ได้จำแนกประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม ตามเงื่อนไขด้านระยะเวลาเนื่องจากรายชื่อหลักทรัพย์ของบริษัทที่ถูกนำมาใช้ในการคำนวณดัชนี SET 100 นั้นมีการทบทวนและปรับปรุงทุกๆ 6 เดือนทำให้บริษัทที่อยู่ใน SET 100 แต่ละช่วงเวลาอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นจึงจำแนกประชากรออกเป็น 2 กลุ่มตามช่วงระยะเวลาที่หลักทรัพย์ของแต่ละบริษัทถูกนำมาใช้ในการคำนวณดัชนี SET 100 โดยประชากรแต่ละกลุ่มมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรกลุ่มที่ 1

ประชากรกลุ่มที่ 1 เป็นบริษัทจดทะเบียนที่รายชื่อหลักทรัพย์ของบริษัทถูกนำมาใช้ในการคำนวณดัชนี SET 100 ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 – วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2551 และต้องมีรายงานทางการเงิน 4 ปีย้อนหลังนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 ตลอดจนมีแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) หรือรายงานประจำปีครบถ้วนตามช่วงเวลาที่ทำกรวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างครบถ้วนในการจัดค่าตัวแปร และได้ข้อมูลอย่างครบถ้วนเพื่อใช้ในการประมวลผล ยกเว้นกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินเนื่องจากกลุ่มธุรกิจนี้มีหลักเกณฑ์ข้อบังคับรวมทั้งการนำเสนอรายการในงบการเงินที่แตกต่างจากธุรกิจอื่นๆ รวมถึงยกเว้นที่จะศึกษาบริษัทที่มีการเปลี่ยนแปลงงวดบัญชี นอกจากนี้จะไม่รวมบริษัทที่อยู่ในหมวด Rehabco จากเงื่อนไขในการคัดเลือกประชากรดังกล่าวทำให้ได้จำนวนประชากรทั้งสิ้น 68 บริษัทตามที่แสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนบริษัทที่นำมาเป็นประชากรกลุ่มที่ 1 จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมในช่วงวันที่ 1 ก.ค. พ.ศ. 2551 – วันที่ 31 ธ.ค. พ.ศ. 2551

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนประชากร (บริษัท)
กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	5
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	6
กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	23
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	9
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	16
กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	9
รวม	68

ประชากรกลุ่มที่ 2

ประชากรกลุ่มที่ 2 เป็นบริษัทจดทะเบียนที่รายชื่อหลักทรัพย์ของบริษัทถูกนำมาใช้ในการคำนวณดัชนี SET 100 ปี พ.ศ. 2548- พ.ศ.2550 (ต้องมีรายชื่ออยู่ในการคำนวณดัชนี SET 100 ครบทั้ง 3 ปี ซึ่งดัชนี SET 100 จะทำการทบทวนหลักทรัพย์ทุก 6 เดือนดังนั้นบริษัทจดทะเบียนที่จะเข้าเงื่อนไขประชากรกลุ่มที่ 2 จึงต้องเป็นบริษัทจดทะเบียนที่หลักทรัพย์ของบริษัทถูกนำมาใช้ในการคำนวณดัชนี SET 100 ทุกครั้งที่มีการทบทวนในช่วงระยะเวลา 3 ปี นับจากปี พ.ศ. 2548-พ.ศ.2550)

และต้องมีรายงานทางการเงิน 4 ปีย้อนหลังนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 ตลอดจนมีแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) หรือรายงานประจำปีครบถ้วนตามช่วงเวลาที่ทำกรวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างครบถ้วนในการจัดค่าตัวแปร และได้ข้อมูลอย่างครบถ้วนเพื่อใช้ในการประมวลผล ยกเว้นกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินเนื่องจากกลุ่มธุรกิจนี้มีหลักเกณฑ์ข้อบังคับรวมทั้งการนำเสนอรายการในงบการเงินที่แตกต่างจากธุรกิจอื่นๆ รวมถึงยกเว้นที่จะศึกษาบริษัทที่มีการเปลี่ยนแปลงงวดยบัญชี นอกจากนี้จะไม่รวมบริษัทที่อยู่ในหมวด Rehabco จากเงื่อนไขในการคัดเลือกประชากรดังกล่าวทำให้ได้จำนวนประชากรทั้งสิ้น 43 บริษัทตามที่แสดงในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 จำนวนบริษัทที่นำมาเป็นประชากรกลุ่มที่ 2 จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมในช่วงวันที่ 1 ก.ค. พ.ศ. 2550 – วันที่ 31 ธ.ค. พ.ศ. 2550

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนประชากร (บริษัท)
กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	2
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	2
กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	18
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	5
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	8
กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	8
รวม	43

แหล่งข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงประจักษ์ (Empirical Research) ซึ่งแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยได้แก่

แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับงบการเงินรวมประจำปีที่เปิดเผยผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ด.) และฐานข้อมูล SETSMART ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่เปิดเผยอยู่ในฐานข้อมูล SETSMART แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) รายงานประจำปี และหนังสือสรุปข้อสนเทศของบริษัทจดทะเบียน รวมถึง วารสาร เอกสารวิชาการ งานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ บทความ ตำรา และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง

ตัวแปรและการวัดค่าตัวแปร

สำหรับการวัดค่าของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวัดค่าดังต่อไปนี้

ตัวแปรที่ศึกษา

1. การกระจุกตัวของการถือหุ้น (TOP5) วัดจาก เปอร์เซ็นต์การถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่สูงสุด 5 อันดับแรกรวมกันตามที่ปรากฏในฐานข้อมูล SETSMART สาเหตุที่การวิจัยในครั้งนี้วัดการกระจุกตัวของการถือหุ้นจากเปอร์เซ็นต์การถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่สูงสุด 5 อันดับแรกรวมกันนั้น เนื่องจากผลการศึกษาของธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชียที่ทำการตรวจสอบโครงสร้างผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทยพบว่าสัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่สูงสุด 5 อันดับแรกรวมกันแล้วจะถือหุ้นเกินกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนหุ้นทั้งหมดสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มผู้ถือหุ้นนี้เป็นกลุ่มผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่มีอิทธิพลต่อบริษัท ในขณะที่เดียวกันผลการวิจัยของธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชียยังพบว่าสัดส่วนการถือหุ้นดังกล่าวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเสี่ยงทางการเงินอีกด้วย (ADB, 2000b อ้างใน นวพร พงษ์ตันกุล, 2546: 9-10) รวมถึงผลการศึกษาของ นวพร พงษ์ตันกุล (2546) พบว่าการกระจุกตัวของการถือหุ้นที่วัดจากเปอร์เซ็นต์การถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่สูงสุด 5 อันดับแรกรวมกันมีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล

2. สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหาร (DMOWN) วัดจาก เปอร์เซ็นต์การถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารตามที่เปิดเผยในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) หรือในรายงานประจำปี

ตัวแปรควบคุม

1. จำนวนปีที่จดทะเบียน (AGE) วัดจาก จำนวนปีที่เข้าเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2. ขนาดกิจการ สำหรับตัวแปรควบคุมในส่วนขนาดกิจการนั้นสามารถวัดค่าได้หลายวิธีด้วยกัน (ช่อทิพ โกกิม, 2547; ทศลียา สังขสุวรรณ, 2548; Firth *et al.*, 2007; Ballesta and Meca, 2007) ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงวัดค่าขนาดของกิจการด้วย 3 วิธีคือ ค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวมที่แสดงในงบดุล ณ วันสิ้นงวดบัญชี (Ln_TA) ค่าลอการิทึมธรรมชาติของทุนจด

ทะเบียน ณ วันสิ้นงวดบัญชี (Lon_MC) และค่าลอการิทึมธรรมชาติของรายได้รวม ณ วันสิ้นงวดบัญชี (Lon_TR) สาเหตุที่วัดค่าตัวแปรขนาดกิจการจากค่าลอการิทึมธรรมชาติเนื่องมาจากว่าค่าของตัวแปรขนาดกิจการนั้นมีความแตกต่างกันมากตลอดจนมีค่าแตกต่างจากตัวแปรอื่นๆ มากด้วยเช่นกัน ดังนั้นจึงต้องมีการปรับค่าของตัวแปรเพื่อลดความแตกต่างของข้อมูลให้เป็นฐานเดียวกัน (ทศลียา สังขสุวรรณ, 2548; วรรณวิภา อรุณจิต, 2548) โดยเทคนิคการปรับค่าตัวแปรให้เป็นฐานเดียวกันนั้น ตามงานวิจัยในอดีตพบว่าการใส่ค่าลอการิทึมซึ่งฐานของลอการิทึมที่นิยมใช้ได้แก่ลอการิทึมธรรมชาติ (Warfield *et al.*, 1995; Fan and Wong, 2002; Jung and Kwon, 2002; Ballesta and Meca, 2007; Firth *et al.*, 2007) ดังนั้นงานวิจัยในครั้งนี้จึงใส่ค่าลอการิทึมธรรมชาติเพื่อลดความแตกต่างค่าของตัวแปรขนาดกิจการ

3. ประเภทสำนักงานสอบบัญชี (AUDIT) วัดค่าด้วยตัวแปรหุ่น (Dummy Variables) โดยกำหนดให้ 1 = ประเภทสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big 4) ได้แก่ บริษัทไพรซ์วอเตอร์เฮาส์ คูเปอร์ส เอ บี เอส จำกัด บริษัทดีลอยท์ ทูช ไร้มัทส์ไชยยส จำกัด บริษัทเคพีเอ็มจี ภูมิไชย สอบบัญชี จำกัด และบริษัทสำนักงาน เอ็นส์ท แอนด์ ยัง จำกัด ในขณะที่ 0 = สำนักงานสอบบัญชีที่ไม่ใช่สำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่

4. ประเภทอุตสาหกรรม วัดจาก ตัวแปรหุ่น (Dummy Variables) ที่มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (INDUS 1)

1 = เป็นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

0 = เป็นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ

กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม (INDUS 2)

1 = เป็นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม

0 = เป็นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ

กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (INDUS 3)

1 = เป็นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

0 = เป็นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ

กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร (INDUS 4)

1 = เป็นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร

0 = เป็นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ

กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ (INDUS 5)

1 = เป็นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

0 = เป็นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ

5. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของเจ้าของ (DE Ratio) วัดจาก หนี้สินรวมถัวเฉลี่ย ณ วันสิ้นงวดบัญชี หาดด้วย ส่วนของเจ้าของรวมถัวเฉลี่ย ณ วันสิ้นงวดบัญชี

ตัวแปรตาม

1. รายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals1 WCA) วัดค่าจาก

การเพิ่มขึ้นของลูกหนี้การค้า + การเพิ่มขึ้นของสินค้าคงเหลือ + การลดลงในเจ้าหนี้การค้า และหนี้สินค้างจ่าย + การลดลงในภาษีเงินได้ค้างจ่าย + การเพิ่มขึ้นในสินทรัพย์หมุนเวียนอื่นๆ + การลดลงในหนี้สินหมุนเวียนอื่นๆ

สินทรัพย์รวมถัวเฉลี่ย

2. รายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) วัดค่าจาก

กำไรก่อนหักรายการพิเศษ – กระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน

สินทรัพย์รวมถัวเฉลี่ย

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้แบ่งวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนด้วยกันซึ่งมีรายละเอียดในการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละส่วนดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ความถี่และร้อยละ (Frequency and Proportion) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum)

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistic) งานวิจัยในครั้งนี้จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) โดยแนวคิดของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุจะเป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่มีมากกว่า 1 ตัวกับตัวแปรตามเชิงปริมาณหรือตัวแปรตามต่อเนื่อง (Continuous Dependent Variable) และนำผลของความสัมพันธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ความถดถอยไปทำการพยากรณ์ค่าตัวแปรตามด้วยค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2550: 366) โดยมีข้อสมมติของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุดังนี้

1. การแจกแจงของค่าความคลาดเคลื่อน ϵ_i สำหรับทุกค่าสังเกตควรจะมีการแจกแจงเป็นแบบปกติ (Normality)
2. ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเท่ากับศูนย์ หรือ $E(\epsilon_i) = 0$
3. ความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อน ϵ_i สำหรับทุกค่าสังเกตจะต้องมีความเป็นเอกภาพ (Homoscedasticity) คือ มีค่าคงที่เท่ากันหมด หรือ $\text{Var}(\epsilon_i) = \sigma_\epsilon^2$
4. ความคลาดเคลื่อนของแต่ละค่าสังเกตเป็นอิสระต่อกัน (Non – Auto Correlation) นั่นคือ ϵ_i และ ϵ_j ของข้อมูลที่ i และ j เป็นอิสระต่อกัน
5. ตัวแปรอิสระทุกตัวแปรจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเอง ถ้าตัวแปรอิสระเกิดมีความสัมพันธ์กันเองในตัวเองแบบเดียวกันจะเรียกว่าเกิดปัญหา Multicollinearity

ในการวิจัยครั้งนี้ตัวแปรตามคือ คุณภาพกำไรซึ่งแบ่งออกเป็นคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน และคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงมีสมการที่ใช้ในการวิเคราะห์ความถดถอย 2 สมการด้วยกัน โดยสามารถแสดงสมการถดถอยได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{รายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals1 WCA)} = & \beta_0 + \beta_1 \text{TOP5} + \beta_2 \text{DMOWN} + \\ & \beta_3 \text{AGE} + \beta_4 \text{Lon_TA} + \beta_5 \text{Lon_MC} + \beta_6 \text{Lon_TR} + \beta_7 \text{AUDIT} + \beta_8 \text{INDUS1} + \\ & \beta_9 \text{INDUS2} + \beta_{10} \text{INDUS3} + \beta_{11} \text{INDUS4} + \beta_{12} \text{INDUS5} + \beta_{13} \text{DE} + \varepsilon \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{รายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals2 NOA)} = & \beta_0 + \beta_1 \text{TOP5} + \beta_2 \text{DMOWN} \\ & + \beta_3 \text{AGE} + \beta_4 \text{Lon_TA} + \beta_5 \text{Lon_MC} + \beta_6 \text{Lon_TR} + \beta_7 \text{AUDIT} + \beta_8 \text{INDUS1} + \\ & \beta_9 \text{INDUS2} + \beta_{10} \text{INDUS3} + \beta_{11} \text{INDUS4} + \beta_{12} \text{INDUS5} + \beta_{13} \text{DE} + \varepsilon \end{aligned}$$

การวิจัยในครั้งนี้จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในส่วนของคุณภาพรายปีและข้อมูลรวมทุกปีซึ่งเป็นข้อมูลทั้งหมดที่เก็บรวบรวมมา

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

ในบทนี้จะกล่าวถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น และคุณภาพกำไรรวมถึงข้อวิจารณ์ ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 5 ส่วนดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาของประชากรกลุ่มที่ 1

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาของประชากรกลุ่มที่ 2

ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุม กับคุณภาพกำไรของประชากรกลุ่มที่ 1

ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุม กับคุณภาพกำไรของประชากรกลุ่มที่ 2

ส่วนที่ 5 ข้อวิจารณ์

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาของประชากรกลุ่มที่ 1

ในส่วนที่ 1 จะกล่าวถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาของประชากรกลุ่มที่ 1 ซึ่งเป็นบริษัทจดทะเบียนที่รายชื่อหลักทรัพย์ของบริษัทถูกนำมาใช้ในการคำนวณดัชนี SET 100 ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 – วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2551 มีจำนวนทั้งสิ้น 68 บริษัท สถิติเชิงพรรณนาเป็นสถิติที่ใช้บรรยายลักษณะของข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ตามรายละเอียดที่สรุปในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามของประชากรกลุ่มที่ 1

ตัวแปร	ปี 2548 (N=68)				ปี 2549 (N=68)				ปี 2550 (N=68)				รวมทุกปี (N=204)			
	Min	Max	Mean	S.D.	Min	Max	Mean	S.D.	Min	Max	Mean	S.D.	Min	Max	Mean	S.D.
Accruals1	0.0002	0.5722	0.0947	0.1142	0.0003	0.5381	0.0844	0.1080	0.0005	0.5956	0.0798	0.0971	0.0002	0.5956	0.0863	0.1063
WCA																
Accruals2	-0.4831	0.4016	-0.0192	0.1278	-0.4259	0.2554	-0.0282	0.1020	-0.3297	0.1785	-0.0335	0.0937	-0.4831	0.4016	-0.0270	0.1084
NOA																
TOP5	22.40	88.89	54.04	16.52	23.24	85.86	54.37	16.06	28.24	87.46	55.26	15.26	22.40	88.89	54.56	15.88
DMOWN	0.00	89.66	13.10	19.97	0.00	66.37	12.04	16.75	0.00	65.96	12.29	16.54	0.00	89.66	12.48	17.74
AGE	1	31	11.03	6.31	2	32	12.03	6.31	3	33	13.03	6.31	1	33	12.03	6.34
Lon_TA	21.7122	27.1999	23.7082	1.1368	21.8577	27.3476	23.7919	1.0934	21.8854	27.5171	23.8548	1.0975	21.7122	27.5171	23.7850	1.1056
Lon_MC	19.5193	25.4020	21.7832	1.3635	19.5193	24.9718	21.7971	1.3198	19.5193	24.9718	21.8080	1.2917	19.5193	25.4020	21.7961	1.3189
Lon_TR	20.5556	27.5910	23.3809	1.3403	20.1260	27.8667	23.4868	1.3696	19.8509	28.0712	23.5536	1.3771	19.8509	28.0712	23.4738	1.3576
DE	0.1812	16.3928	1.5363	1.9857	0.1653	14.7102	1.4243	1.8158	0.0641	11.8004	1.3204	1.5513	0.0641	16.3928	1.4270	1.7865

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นถึงสถิติเชิงพรรณนาของโครงสร้างผู้ถือหุ้นและตัวแปรควบคุมอื่นๆ ของประชากรกลุ่มที่ 1 ซึ่งการกระจุกตัวของการถือหุ้นที่วัดจากเปอร์เซ็นต์การถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่สูงสุด 5 อันดับแรกพบว่าในภาพรวมแล้วมีการกระจุกตัวของการถือหุ้นสูงถึง 54.56% ส่วนการกระจุกตัวของการถือหุ้นรายปีนั้นจะพบว่าปี พ.ศ. 2550 เป็นปีที่ค่าเฉลี่ยของการกระจุกตัวของการถือหุ้นมีค่าสูงสุดคือ 55.26% ในขณะที่ปี พ.ศ. 2548 และ พ.ศ. 2549 ค่าเฉลี่ยการกระจุกตัวของการถือหุ้นมีค่าใกล้เคียงกัน คือ 54.04% และ 54.37% ตามลำดับแสดงให้เห็นว่าในช่วงเวลาดังกล่าว(พ.ศ. 2548 - พ.ศ. 2550) เปอร์เซ็นต์การถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่สูงสุด 5 อันดับแรกรวมกันแล้วไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก แสดงให้เห็นว่าอาจมีผู้ถือหุ้นบางกลุ่มที่ถือหุ้นเป็นจำนวนมากและอาจมีอิทธิพลต่อบริษัท ด้านการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารพบว่าค่าเฉลี่ยของข้อมูลรายปีและข้อมูลรวมทุกปีไม่สูงมากนักโดยค่าเฉลี่ยของข้อมูลรวมทุกปีนั้นเท่ากับ 12.48% ซึ่งให้เห็นว่าในภาพรวมบริษัทจดทะเบียนที่ทำการวิจัยนั้นกรรมการและผู้บริหารของบริษัทถือหุ้นในอัตราส่วนที่ไม่สูงมาก ดังนั้นกรรมการบริษัทและผู้บริหารน่าจะไม่มีส่วนได้เสียในรูปแบบการเป็นเจ้าของมากนัก ด้านค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรควบคุมที่ประกอบไปด้วยจำนวนปีที่จดทะเบียน ขนาดกิจการ (ที่วัดจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวม ค่าลอการิทึมธรรมชาติของทุนจดทะเบียนและค่าลอการิทึมธรรมชาติของรายได้รวม) ประเภทสำนักงานสอบบัญชี ประเภทอุตสาหกรรม และอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีรายละเอียดดังนี้ จำนวนปีที่จดทะเบียนของประชากรกลุ่มที่ 1 มีค่าต่ำสุดคือ 1 ปีและค่าสูงสุดมีค่าถึง 33 ปี ค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ที่ประมาณ 12 ปี ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของขนาดกิจการที่วัดจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวมเท่ากับ 23.7850 วัดจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของทุนจดทะเบียนเท่ากับ 21.7961 และวัดจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของรายได้รวมเท่ากับ 23.4738 ซึ่งค่าเฉลี่ยของข้อมูลรวมทุกปีและข้อมูลรายปีในส่วนขนาดกิจการที่วัดจากค่า 3 วิธีนั้นไม่แตกต่างกันมากนัก ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นรวมทุกปีเท่ากับ 1.4270 เท่าซึ่งไม่แตกต่างกันมากนักกับค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นรายปี ด้านค่าเฉลี่ยของรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน เท่ากับ 0.0863 (สำหรับข้อมูลรวมทุกปี) และค่าเฉลี่ยของรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิเท่ากับ -0.0270 (สำหรับข้อมูลรวมทุกปี) ในส่วนต่อไปจะได้กล่าวถึงสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรประเภทสำนักงานสอบบัญชีและประเภทอุตสาหกรรมซึ่งมีรายละเอียดดังสรุปได้ตามตารางที่ 4.2 และตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.2 ค่าสถิติเชิงพรรณนาของประเภทสำนักงานสอบบัญชีของประชากรกลุ่มที่ 1

(N=68)

ประเภทสำนักงานสอบบัญชี (AUDIT)	ปี 2548		ปี 2549		ปี 2550	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
สำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big 4)	49	72.10	53	77.90	53	77.90
สำนักงานสอบบัญชีที่ไม่ใช่ ขนาดใหญ่ (Non-Big 4)	19	27.90	15	22.10	15	22.10

จากตารางที่ 4.2 พบว่าบริษัทที่เป็นประชากรโดยส่วนใหญ่ (มากกว่าร้อยละ 50) ใช้บริการสอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big 4)

ตารางที่ 4.3 ค่าสถิติเชิงพรรณนาประเภทอุตสาหกรรมของประชากรกลุ่มที่ 1

(N=68)

ประเภทอุตสาหกรรม	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550
	บริษัท (%)	บริษัท (%)	บริษัท (%)
กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	5 (7.35%)	5 (7.35%)	5 (7.35%)
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	4 (5.88%)	4 (5.88%)	6 (8.82%)
กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	25 (36.76%)	25 (36.76%)	23 (33.82%)
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	9 (13.24%)	9 (13.24%)	9 (13.24%)
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	16 (23.53%)	16 (23.53%)	16 (23.53%)
กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	9 (13.24%)	9 (13.24%)	9 (13.24%)

จากตารางที่ 4.3 พบว่าบริษัทที่ทำการศึกษาโดยส่วนใหญ่เป็นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างรองลงมาคือกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาของประชากรกลุ่มที่ 2

เมื่อพิจารณาตารางที่ 4.4 จะเห็นว่าโครงสร้างผู้ถือหุ้นของประชากรกลุ่มที่ 2 ซึ่งเป็นบริษัทจดทะเบียนที่รายชื่อหลักทรัพย์ของบริษัทถูกนำมาใช้ในการคำนวณดัชนี SET 100 ตลอดช่วงระยะเวลา 3 ปี (ระหว่างปี พ.ศ. 2548 – พ.ศ. 2550) นั้นมีการกระจุกตัวของการถือหุ้นโดยเฉลี่ยรวมทุกปีเท่ากับ 50.50% ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูงส่วนค่าเฉลี่ยรายปีนั้นไม่แตกต่างกันมากนักกับค่าเฉลี่ยรวมทุกปี ด้านการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารยังอยู่ในสัดส่วนที่ต่ำค่าเฉลี่ยของข้อมูลรวมทุกปีเท่ากับ 9.59% และไม่แตกต่างกันมากนักสำหรับค่าเฉลี่ยรายปีและรวมทุกปีเมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้วจะเห็นได้ว่ากรรมการบริษัทและผู้บริหารไม่ได้มีส่วนได้เสียในการเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัทมากนัก ส่วนจำนวนปีที่จดทะเบียนจะอยู่ในช่วง 2 – 33 ปี (ค่าต่ำสุด – ค่าสูงสุดของข้อมูลรวมทุกปี) และโดยเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 13 ปี และส่วนใหญ่เป็นบริษัทที่มีขนาดใหญ่โดยค่าเฉลี่ยของขนาดกิจการที่วัดจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวม ค่าลอการิทึมธรรมชาติของทุนจดทะเบียน ค่าลอการิทึมธรรมชาติของรายได้รวม สำหรับข้อมูลรวมทุกปีเท่ากับ 24.0544, 21.9380 และ 23.6261 ตามลำดับ ด้านอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นโดยเฉลี่ยของข้อมูลรวมทุกปีเท่ากับ 1.5480 แสดงให้เห็นว่าบริษัทที่เป็นประชากรน่าจะจัดหาเงินทุนจากภายนอก (ก่อหนี้) มากกว่าภายใน (ส่วนของผู้ถือหุ้น) สำหรับค่าเฉลี่ยของรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ของประชากรกลุ่มที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.0798 (ข้อมูลรวมทุกปี) ซึ่งไม่แตกต่างกันมากนักกับค่าเฉลี่ยในแต่ละปี เช่นเดียวกันกับรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ -0.0282

ตารางที่ 4.4 ค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามของประชากรกลุ่มที่ 2

ตัวแปร	ปี 2548 (N=43)				ปี 2549 (N=43)				ปี 2550 (N=43)				รวมทุกปี (N=129)			
	Min	Max	Mean	S.D.	Min	Max	Mean	S.D.	Min	Max	Mean	S.D.	Min	Max	Mean	S.D.
Accruals1	0.0002	0.5722	0.0903	0.1146	0.0003	0.3810	0.0731	0.0934	0.0005	0.2782	0.0760	0.0834	0.0002	0.5722	0.0798	0.0975
WCA																
Accruals2	-0.2044	0.3760	-0.0188	0.1086	-0.2739	0.1913	-0.0339	0.0903	-0.3104	0.1785	-0.0319	0.1020	-0.3104	0.3760	-0.0282	0.1000
NOA																
TOP5	22.40	77.98	49.32	15.49	23.24	80.10	50.17	15.28	28.24	81.02	52.00	14.38	22.40	81.02	50.50	14.98
DMOWN	0.00	48.77	9.35	12.33	0.00	48.76	9.62	12.52	0.00	48.76	9.81	12.69	0.00	48.77	9.59	12.42
AGE	2	31	12.65	5.78	3	32	13.65	5.78	4	33	14.65	5.78	2	33	13.65	5.79
Lon_TA	22.2326	27.1999	24.0001	1.1129	22.5100	27.3476	24.0733	1.0767	22.1427	27.5171	24.0898	1.1244	22.1427	27.5171	24.0544	1.0969
Lon_MC	19.4587	24.9718	21.9270	1.3436	19.4686	24.9718	21.9364	1.3391	19.4686	24.9718	21.9506	1.3026	19.4587	24.9718	21.9380	1.3182
Lon_TR	21.6492	27.5910	23.5600	1.3529	20.6968	27.8667	23.6343	1.4229	20.6907	28.0712	23.6840	1.4491	20.6907	28.0712	23.6261	1.3987
DE	0.1812	16.3928	1.6347	2.4455	0.1653	14.7102	1.5641	2.2363	0.0494	11.8004	1.4452	1.8986	0.0494	16.3928	1.5480	2.1892

ตารางที่ 4.5 ค่าสถิติเชิงพรรณนาประเภทสำนักงานสอบบัญชีของประชากรกลุ่มที่ 2

(N=43)

ประเภทสำนักงานสอบบัญชี (AUDIT)	ปี 2548		ปี 2549		ปี 2550	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
สำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big 4)	31	72.10	33	76.70	32	74.40
สำนักงานสอบบัญชีที่ไม่ใช่ ขนาดใหญ่ (Non-Big 4)	12	27.90	10	23.30	11	25.60

จากตารางที่ 4.5 จะเห็นได้ว่าบริษัทจดทะเบียนที่เป็นประชากรกลุ่มที่ 2 โดยส่วนใหญ่ (มากกว่าร้อยละ 50) ใช้บริการสอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big 4)

ตารางที่ 4.6 ค่าสถิติเชิงพรรณนาประเภทอุตสาหกรรมของประชากรกลุ่มที่ 2

(N=43)

ประเภทอุตสาหกรรม	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550
	บริษัท (%)	บริษัท (%)	บริษัท (%)
กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	2 (4.65%)	2 (4.65%)	2 (4.65%)
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	2 (4.65%)	2 (4.65%)	2 (4.65%)
กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	18 (41.87%)	18 (41.87%)	18 (41.87%)
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	5 (11.63%)	5 (11.63%)	5 (11.63%)
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	8 (18.60%)	8 (18.60%)	8 (18.60%)
กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	8 (18.60%)	8 (18.60%)	8 (18.60%)

ประชากรกลุ่มที่ 2 โดยส่วนใหญ่ยังคงเป็นบริษัทจดทะเบียนที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมากที่สุด

ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุม กับคุณภาพกำไร ของประชากรกลุ่มที่ 1

ในส่วนที่ 3 นี้จะได้กล่าวถึงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุม กับคุณภาพกำไรของประชากรกลุ่มที่ 1 โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ซึ่งได้ทำการตรวจสอบข้อสมมติในการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุแล้วพบว่าเป็นไปตามข้อสมมติ แต่การตรวจสอบปัญหาที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองหรือที่เรียกกันว่าการเกิดปัญหา Multicollinearity โดยใช้สถิติทดสอบ Pearson Correlation เพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละคู่ (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ข) พบว่ามีตัวแปรอิสระบางคู่ที่มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงเลือกใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุด้วยวิธี Stepwise Method เนื่องจากเป็นวิธีที่สามารถป้องกันการเกิดปัญหาที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเอง (Multicollinearity) ได้และเป็นวิธีที่นิยมใช้มากที่สุด (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2546: 354-3) โดยวิธีนี้จะคัดเลือกตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์สูงสุดกับตัวแปรตามเข้าสมการเป็นอันดับแรก แล้วจึงพิจารณาตัวแปรอิสระที่เหลืออยู่ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงส่วนกับตัวแปรตามมากที่สุดเข้าไปในตัวแบบและพร้อมกันนั้นก็พิจารณาว่าตัวแปรอิสระที่เข้าไปในสมการก่อนหน้านี้ทุกตัวยังควรที่จะอยู่ในตัวแบบต่อไปอีกหรือไม่เมื่อเพิ่มตัวแปรอิสระใหม่เข้าไปหากไม่ควรอยู่ก็จะต้องถูกคัดออก แต่ถ้าควรอยู่ก็พิจารณาตัวแปรอิสระใหม่ได้เลย (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2550: 405)

ผลการทดสอบตามตารางที่ 4.7 พบว่าในปี พ.ศ. 2548 ตัวแปรอิสระที่ถูกนำเข้าสมการถดถอยมีเพียง 1 ตัวคือ INDUS3 ซึ่งเป็นตัวแปรหุ่นที่สร้างขึ้นมาแทนกลุ่มอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง สำหรับการอ่านค่าผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของตัวแปรหุ่นนั้นจะพิจารณาที่ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (B) ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของตัวแปรหุ่นนั้นจะเป็นค่าที่แสดงถึงความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของ Y ที่ระดับต่างๆของตัวแปรหุ่น ดังนั้นการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของตัวแปรหุ่นจึงไม่ใช่การทดสอบว่า ตัวแปรตาม (Y) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรหุ่นนั้นหรือไม่ แต่เป็นการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามที่ระดับต่างๆกันของตัวแปรหุ่น (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2551: 396) ดังนั้นในปี พ.ศ. 2548 จึงสามารถสรุปได้ว่ารายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals1 WCA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (INDUS3 มีค่าเป็น 1) แตกต่างจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ (INDUS3 มีค่าเป็น 0)

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ของประชากรกลุ่มที่ 1

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม : รายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA)							
	2548 (N=68)		2549 (N=68)		2550 (N=68)		รวมทุกปี (N=204)	
	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob
	ความถดถอย		ความถดถอย		ความถดถอย		ความถดถอย	
ค่าคงที่	0.055	0.001**	0.669	0.012*	0.057	0.000**	0.443	0.004**
TOP5	0.014	0.903	0.030	0.787	-0.045	0.701	-0.062	0.348
DMOWN	0.191	0.100	-0.037	0.776	-0.101	0.427	-0.023	0.757
AGE	-0.165	0.134	-0.150	0.181	-0.006	0.959	-0.002	0.031*
Lon_TA	-0.200	0.070	-0.026	0.020*	0.035	0.768	-0.038	0.000**
Lon_MC	-0.185	0.093	-0.025	0.859	0.167	0.153	0.091	0.289
Lon_TR	-0.082	0.472	0.150	0.443	0.164	0.178	0.024	0.009**
AUDIT	-0.177	0.116	-0.035	0.750	0.083	0.489	-0.045	0.503
INDUS1	0.074	0.517	-0.012	0.917	0.131	0.270	0.012	0.854
INDUS2	0.089	0.430	-0.034	0.772	-0.052	0.663	-0.080	0.250
INDUS3	0.107	0.000**	0.082	0.001**	0.069	0.005**	0.081	0.000**

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม : รายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA)							
	2548 (N=68)		2549 (N=68)		2550 (N=68)		รวมทุกปี (N=204)	
	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob
	ความถดถอย		ความถดถอย		ความถดถอย		ความถดถอย	
INDUS4	0.040	0.732	0.096	0.437	0.043	0.727	-0.014	0.860
INDUS5	-0.133	0.274	-0.202	0.101	-0.183	0.149	-0.042	0.016*
DE	-0.048	0.666	0.019	0.864	0.175	0.131	0.054	0.392
F-Value	17.225		9.708		8.456		13.128	
F-Prob	0.000**		0.000**		0.005**		0.000**	
R	0.455		0.480		0.337		0.499	
R-Square	0.207		0.230		0.114		0.249	
Adjusted R Square	0.195		0.206		0.100		0.230	

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในปีพ.ศ. 2549 ตัวแปรอิสระที่ถูกนำเข้าสู่สมการถดถอยมี 2 ตัวคือ INDUS3 ซึ่งเป็นตัวแปรหุ่นที่สร้างขึ้นมาแทนประเภทอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างและขนาดกิจการที่วัดค่าจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวม (Lon_TA) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์พหุคูณ (R) ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมดที่อยู่ในสมการกับตัวแปรตามเท่ากับ 0.480 และมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square) เท่ากับ 0.230 ซึ่งหมายความว่าตัวแปร INDUS3 และ Lon_TA ทั้ง 2 ตัวแปรสามารถร่วมกันอธิบายหรือพยากรณ์รายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals1WCA) ได้ร้อยละ 23.00 หรือเท่ากับร้อยละ 20.60 สำหรับค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ได้ปรับปรุงแล้ว (Adjusted R Square) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าในปีนี้ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals1WCA) คือ ขนาดกิจการที่วัดค่าจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวม (Lon_TA) โดยมีความสัมพันธ์เชิงลบ (ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.026) และรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals1WCA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (INDUS3 มีค่าเป็น 1) แตกต่างจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals1WCA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ (INDUS3 มีค่าเป็น 0)

ส่วนปีพ.ศ. 2550 ตัวแปรอิสระที่ถูกนำเข้าสู่สมการถดถอยมีเพียง 1 ตัวคือ INDUS3 แสดงให้เห็นว่ารายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals1WCA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (INDUS3 มีค่าเป็น 1) แตกต่างจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals1 WCA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น (INDUS3 มีค่าเป็น 0)

สำหรับผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของข้อมูลรวมทุกปีพบว่าตัวแปรที่ถูกนำเข้าสู่สมการถดถอยเชิงพหุได้แก่ INDUS3, Lon_TA, INDUS5, Lon_TR และ AGE โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์พหุคูณ (R) ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมดที่อยู่ในสมการกับตัวแปรตามเท่ากับ 0.499 และมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square) เท่ากับ 0.249 ซึ่งหมายความว่าตัวแปรอิสระที่อยู่ในสมการทุกตัวสามารถที่จะร่วมกันอธิบายหรือพยากรณ์รายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ได้ร้อยละ 24.90 หรือเท่ากับร้อยละ 23.00 สำหรับค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ได้ปรับปรุงแล้ว (Adjusted R Square) ส่วนที่เหลือเป็นอิทธิพลของตัวแปรอื่นที่ไม่ได้นำมาทำการศึกษาในครั้งนี้ โดยตัวแปร INDUS3, Lon_TA, INDUS5, Lon_TR และ AGE มีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.081, -0.038, -0.042, 0.024 และ -0.002 ตามลำดับ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าอายุกิจการ ค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวมและค่าลอการิทึมธรรมชาติของรายได้รวมมีความสัมพันธ์กับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) และรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals1WCA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรม

อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (INDUS3 มีค่าเป็น 1) รวมถึงรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ (INDUS5 มีค่าเป็น 1) แตกต่างจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ (INDUS3 และ INDUS 5 มีค่าเป็น 0) จากผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ขอแสดงสมการถดถอยที่ใช้พยากรณ์ค่าตัวแปรตามในภาพรวมจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลรวมทุกปีโดยมีรายละเอียดดังนี้

$$\text{Accruals 1 WCA} = 0.443 - 0.002 \text{ AGE} - 0.038 \text{ Lon_TA} + 0.024 \text{ Lon_TR} + 0.081 \text{ INDUS3} - 0.042 \text{ INDUS5}$$

ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 กรณี คือ

กรณีที่ INDUS3 มีค่าเป็น 1 (อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง)

$$\begin{aligned} \text{Accruals 1 WCA} &= 0.443 - 0.002 \text{ AGE} - 0.038 \text{ Lon_TA} + 0.024 \text{ Lon_TR} + 0.081(1) \\ &\quad - 0.042 (0) \\ &= 0.443 - 0.002 \text{ AGE} - 0.038 \text{ Lon_TA} + 0.024 \text{ Lon_TR} + 0.081 - 0 \\ &= 0.524 - 0.002 \text{ AGE} - 0.038 \text{ Lon_TA} + 0.024 \text{ Lon_TR} \end{aligned}$$

กรณีที่ INDUS5 มีค่าเป็น 1 (อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ)

$$\begin{aligned} \text{Accruals 1 WCA} &= 0.443 - 0.002 \text{ AGE} - 0.038 \text{ Lon_TA} + 0.024 \text{ Lon_TR} + 0.081(0) \\ &\quad - 0.042 (1) \\ &= 0.443 - 0.002 \text{ AGE} - 0.038 \text{ Lon_TA} + 0.024 \text{ Lon_TR} + 0 - 0.042 \\ &= 0.401 - 0.002 \text{ AGE} - 0.038 \text{ Lon_TA} + 0.024 \text{ Lon_TR} \end{aligned}$$

กรณีที่ INDUS3 และ INDUS5 มีค่าเป็น 0 (อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆนอกเหนือจากกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างและกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ)

$$\begin{aligned} \text{Accruals 1 WCA} &= 0.443 - 0.002 \text{ AGE} - 0.038 \text{ Lon_TA} + 0.024 \text{ Lon_TR} + 0.081(0) \\ &\quad - 0.042 (0) \\ &= 0.443 - 0.002 \text{ AGE} - 0.038 \text{ Lon_TA} + 0.024 \text{ Lon_TR} + 0 - 0 \\ &= 0.443 - 0.002 \text{ AGE} - 0.038 \text{ Lon_TA} + 0.024 \text{ Lon_TR} \end{aligned}$$

จากรายละเอียดผลทางสถิติเกี่ยวกับการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานได้ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากตัวแบบรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ของประชากรกลุ่มที่ 1

ตัวแปรอิสระ	ทิศทางของความสัมพันธ์ที่คาดหวัง	ผลการทดสอบสมมติฐาน			
		2548	2549	2550	รวมทุกปี
1. การกระจุกตัวของการถือหุ้น (TOP5)	เชิงบวก	—	—	—	—
2. สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหาร (DMOWN)	เชิงลบ	—	—	—	—
3. จำนวนปีที่จดทะเบียน (AGE)	เชิงลบ	—	—	—	✓ (-*)
4. ขนาดของกิจการ	ไม่คาดหวังทิศทาง				
4.1 ค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวม (Lon_TA)		—	✓ (-*)	—	✓ (-*)
4.2 ค่าลอการิทึมธรรมชาติของทุนจดทะเบียน (Lon_MC)		—	—	—	—
4.3 ค่าลอการิทึมธรรมชาติของรายได้รวม (Lon_TR)		—	—	—	✓ (+*)
5. ประเภทสำนักงานสอบบัญชี (AUDIT)	ไม่คาดหวังทิศทาง	—	—	—	—
6. ประเภทอุตสาหกรรม	ไม่คาดหวังทิศทาง				
6.1 INDUS1		—	—	—	—
6.2 INDUS2		—	—	—	—
6.3 INDUS3		✓ (+*)	✓ (+*)	✓ (+*)	✓ (+*)
6.4 INDUS4		—	—	—	—

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ทิศทางของ ความสัมพันธ์ที่ คาดหวัง	ผลการทดสอบสมมติฐาน			
		2548	2549	2550	รวมทุก ปี
6.5 INDUS5		—	—	—	✓ (-*)
7. อัตราส่วนหนี้สินต่อ ส่วนของผู้ถือหุ้น (DE)	เชิงบวก	—	—	—	—

หมายเหตุ: ✓ หมายถึง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

— หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

* เครื่องหมาย (-) หรือ (+) แสดงถึง ทิศทางของความสัมพันธ์แต่ถ้าเป็นตัวแปรหุ่นจะแสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามที่ระดับต่างๆกันของตัวแปรหุ่นตัวนั้นมีความแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

สมมติฐานข้อที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดไว้ว่าการกระทำของการถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้าง ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุพบว่า การกระทำของการถือหุ้นไม่มีความสัมพันธ์กับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ซึ่งเป็นตัวแทนในการวัดคุณภาพกำไร ทั้งในส่วนของการทดสอบข้อมูลรายปีและข้อมูลรวมทุกปีซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งเอาไว้

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

สมมติฐานข้อที่ 2 ผู้วิจัยกำหนดไว้ว่าสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้างซึ่งเป็นตัวแทนในการวัดคุณภาพกำไร ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารไม่มีความสัมพันธ์กับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) แสดงให้เห็นว่าการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพกำไรทั้งในส่วนของการทดสอบรายปีและการทดสอบจากข้อมูลรวมทุกปีซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งเอาไว้

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3

สมมติฐานข้อที่ 3 เป็นสมมติฐานเกี่ยวกับตัวแปรควบคุมซึ่งผู้วิจัยกำหนดว่าจำนวนปีที่จดทะเบียนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้าง ผลการทดสอบสมมติฐานจากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของข้อมูลรวมทุกปีนั้นพบว่าจำนวนปีที่จดทะเบียนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) หรือกล่าวได้ว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพกำไรนั้นเองสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งเอาไว้ แต่อย่างไรก็ตามผลการทดสอบรายปีนั้นกลับไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนปีที่จดทะเบียนกับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA)

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4

ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับขนาดของกิจการซึ่งวัดจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวม ค่าลอการิทึมธรรมชาติของทุนจดทะเบียนและค่าลอการิทึมธรรมชาติของรายได้รวม ในการกำหนดสมมติฐานไม่ได้มีการกำหนดทิศทางของความสัมพันธ์เอาไว้ ผลการทดสอบในส่วน of ข้อมูลรวมทุกปีนั้นพบว่าขนาดของกิจการที่วัดจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) เช่นเดียวกับผลการทดสอบในปีพ.ศ. 2549 แต่อย่างไรก็ตามขนาดของกิจการที่วัดจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของรายได้รวมสำหรับผลการทดสอบจากข้อมูลรวมทุกปีกลับมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ในขณะที่ขนาดของกิจการที่วัดจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของทุนจดทะเบียนไม่มีความสัมพันธ์กับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าขนาดของกิจการที่วัดจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวมและค่าลอการิทึมธรรมชาติของรายได้รวมมีความสัมพันธ์กับรายการคงค้างตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งเอาไว้ แต่ขนาดกิจการที่วัดจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของทุนจดทะเบียนไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งเอาไว้ ผลการวิจัยนี้ยังแสดงให้เห็นว่าการวัดค่าของตัวแปรตัวเดียวกันด้วยวิธีการที่แตกต่างกันอาจส่งผลทำให้ผลการวิจัยที่ได้แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5

ผู้วิจัยกำหนดไว้ว่าประเภทสำนักงานสอบบัญชีมีผลต่อความแตกต่างของรายการคงค้างผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าประเภทสำนักงานสอบบัญชีไม่ได้มีผลต่อความแตกต่างกันของ

รายการคงค้างที่วัดจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ทั้งในส่วนของการทดสอบรายปีและผลการทดสอบจากข้อมูลรวมทุกปีแสดงให้เห็นว่าประเภทสำนักงานสอบบัญชีที่แตกต่างกันไม่ได้ทำให้รายการคงค้างแตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งเอาไว้

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้คือประเภทอุตสาหกรรมมีผลต่อความแตกต่างกันของรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) โดยผลการทดสอบในปี พ.ศ.2548 พ.ศ.2549 และ พ.ศ.2550 พบว่ารายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างแตกต่างจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นสอดคล้องกันกับผลการทดสอบของข้อมูลรวมทุกปี นอกจากนี้ผลการทดสอบจากข้อมูลรวมทุกปีนั้นยังพบอีกว่ารายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมบริการแตกต่างจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 7

สมมติฐานข้อที่ 7 กำหนดไว้ว่าอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้าง ผลการทดสอบพบว่าอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งเอาไว้

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ของประชากรกลุ่มที่ 1

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม : รายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA)							
	2548 (N=68)		2549 (N=68)		2550 (N=68)		รวมทุกปี (N=204)	
	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob
	ความถดถอย		ความถดถอย		ความถดถอย		ความถดถอย	
ค่าคงที่	-0.063	0.001**	-0.049	0.002**	N/A	N/A	-0.061	0.000**
TOP5	-0.069	0.533	0.050	0.677	N/A	N/A	0.020	0.768
DMOWN	0.048	0.683	-0.021	0.866	N/A	N/A	-0.052	0.469
AGE	-0.106	0.337	-0.112	0.350	N/A	N/A	-0.071	0.283
Lon_TA	-0.010	0.930	-0.098	0.418	N/A	N/A	0.016	0.807
Lon_MC	-0.032	0.777	0.024	0.844	N/A	N/A	0.059	0.374
Lon_TR	-0.010	0.929	-0.093	0.455	N/A	N/A	0.007	0.921
AUDIT	-0.065	0.568	-0.087	0.468	N/A	N/A	-0.060	0.374
INDUS1	0.181	0.107	0.090	0.465	N/A	N/A	0.067	0.016*
INDUS2	0.123	0.273	0.104	0.395	N/A	N/A	0.042	0.534
INDUS3	0.120	0.000**	0.056	0.028*	N/A	N/A	0.082	0.000**

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม : รายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA)							
	2548 (N=68)		2549 (N=68)		2550 (N=68)		รวมทุกปี (N=204)	
	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob
	ความถดถอย		ความถดถอย		ความถดถอย		ความถดถอย	
INDUS4	-0.086	0.459	-0.178	0.154	N/A	N/A	-0.067	0.338
INDUS5	-0.070	0.567	0.015	0.911	N/A	N/A	0.044	0.562
DE	-0.057	0.604	-0.100	0.403	N/A	N/A	-0.067	0.306
F-Value	17.220		5.048		N/A		15.523	
F-Prob	0.000**		0.028*		N/A		0.000**	
R	0.455		0.267		N/A		0.366	
R-Square	0.207		0.071		N/A		0.134	
Adjusted R Square	0.195		0.057		N/A		0.125	

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

N/A หมายถึง ไม่มีค่าทางสถิติเนื่องจากการวิเคราะห์ความถดถอยวิธี Stepwise Method หากไม่มีตัวแปรอิสระใดที่สามารถเข้าไปอยู่ในสมการถดถอยได้โปรแกรมจะหยุดคัดเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการถดถอยและถือว่าไม่มีตัวแปรอิสระใดที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม

หลังจากที่ทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นและคุณภาพกำไรซึ่งวัดโดยรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) แล้ว ในการวิจัยครั้งนี้จะทำการหาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ด้วย ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงมีตัวแปรตาม 2 ตัวคือ รายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) และ รายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) เพื่อให้การวัดคุณภาพกำไรซึ่งวัดจากรายการคงค้างมีความครอบคลุมดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ในส่วนของการวัดค่าตัวแปรตามในบทที่ 3 การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมานของประชากรแต่ละกลุ่มจึงประกอบไปด้วย 2 ส่วนตามจำนวนของตัวแปรตาม ตารางที่ 4.9 แสดงถึงผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นและคุณภาพกำไรซึ่งวัดจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ของประชากรกลุ่มที่ 1

จากผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ของประชากรกลุ่มที่ 1 พบว่าตัวแปรอิสระที่ถูกนำเข้ามาสมการถดถอยทั้งในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลรายปีและการวิเคราะห์ข้อมูลรวมทุกปีนั้นมีเพียงตัวแปรหุ่นที่แทนกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (INDUS3) และกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (INDUS1) เท่านั้น ดังนั้นจึงอธิบายผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ในปี พ.ศ. 2548 ตัวแปรอิสระที่สามารถเข้าไปอยู่ในสมการถดถอยได้คือ INDUS3 ซึ่งเป็นตัวแปรหุ่นแสดงให้เห็นว่ารายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (INDUS3 มีค่าเป็น 1) แตกต่างจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ (INDUS3 มีค่าเป็น 0) เช่นเดียวกันกับผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุในปี พ.ศ. 2549

ในปี พ.ศ. 2550 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุพบว่าไม่มีตัวแปรอิสระใดที่สามารถเข้าไปอยู่ในสมการถดถอยได้ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าในปี 2550 นี้ไม่มีตัวแปรอิสระใดที่มีความสัมพันธ์หรือสามารถพยากรณ์รายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ได้ ขณะที่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรวมทุกปีพบว่าตัวแปรที่สามารถเข้าไปอยู่ในสมการถดถอยได้คือ INDUS3 และ INDUS1 แสดงให้เห็นว่ารายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (INDUS3 มีค่าเป็น 1) แตกต่างจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ (INDUS3 มีค่าเป็น 0) และ

รายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (INDUS1 มีค่าเป็น 1) แตกต่างจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ (INDUS1 มีค่าเป็น 0) โดยตัวแปรทั้งสองสามารถร่วมกันอธิบายหรือพยากรณ์รายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ได้ร้อยละ 13.40 (R Square เท่ากับ 0.134) หรือเท่ากับร้อยละ 12.50 สำหรับค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ได้ปรับปรุงแล้ว (Adjusted R Square) ส่วนที่เหลือเป็นอิทธิพลของตัวแปรอื่นที่ไม่ได้ทำการศึกษา สำหรับสมการถดถอยที่ใช้ในการพยากรณ์จะนำเสนอสมการจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลรวมทุกปีเท่านั้นเพื่อให้ได้สมการพยากรณ์ที่เป็นตัวแทนจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาทั้งหมดซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

$$\text{Accruals 2 NOA} = -0.061 + 0.067 \text{ INDUS1} + 0.082 \text{ INDUS3}$$

ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กรณี คือ

กรณีที่ INDUS1 มีค่าเป็น 1 (อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร)

$$\begin{aligned} \text{Accruals 2 NOA} &= -0.061 + 0.067(1) + 0.082 (0) \\ &= -0.061 + 0.067 + 0 \\ &= 0.006 \end{aligned}$$

กรณีที่ INDUS3 มีค่าเป็น 1 (อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง)

$$\begin{aligned} \text{Accruals 2 NOA} &= -0.061 + 0.067(0) + 0.082 (1) \\ &= -0.061 + 0 + 0.082 \\ &= 0.021 \end{aligned}$$

กรณีที่ INDUS1 และ INDUS3 มีค่าเป็น 0 (อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆที่ไม่ใช่กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารและกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง)

$$\begin{aligned} \text{Accruals 2 NOA} &= -0.061 + 0.067(0) + 0.082 (0) \\ &= -0.061 + 0 + 0 \\ &= -0.061 \end{aligned}$$

จากผลการวิเคราะห์ทางสถิติด้วยวิธีการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุนอกจากจะทำให้ได้สมการสำหรับการพยากรณ์รายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) เมื่อทราบค่าตัวแปรอิสระแล้ว ผลการวิเคราะห์ยังนำไปสู่ผลการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้อีกด้วยโดยตารางที่ 4.10 จะแสดงให้เห็นถึงผลสรุปของการทดสอบสมมติฐานของความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA)

ตารางที่ 4.10 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากตัวเบรยการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ของประชากรกลุ่มที่ 1

ตัวแปรอิสระ	ทิศทางของความสัมพันธ์ที่คาดหวัง	ผลการทดสอบสมมติฐาน			
		2548	2549	2550	รวมทุกปี
1. การกระจุกตัวของการถือหุ้น (TOP5)	เชิงบวก	—	—	—	—
2. สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหาร (DMOWN)	เชิงลบ	—	—	—	—
3. จำนวนปีที่จดทะเบียน (AGE)	เชิงลบ	—	—	—	—
4. ขนาดของกิจการ	ไม่คาดหวังทิศทาง				
4.1 ค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวม (Lon_TA)		—	—	—	—
4.2 ค่าลอการิทึมธรรมชาติของทุนจดทะเบียน (Lon_MC)		—	—	—	—
4.3 ค่าลอการิทึมธรรมชาติของรายได้รวม (Lon_TR)		—	—	—	—
5. ประเภทสำนักงานสอบบัญชี (AUDIT)	ไม่คาดหวังทิศทาง	—	—	—	—
6. ประเภทอุตสาหกรรม	ไม่คาดหวังทิศทาง				
6.1 INDUS1		—	—	—	✓(+*)
6.2 INDUS2		—	—	—	—
6.3 INDUS3		✓(+*)	✓(+*)	—	✓(+*)
6.4 INDUS4		—	—	—	—

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ทิศทางของ ความสัมพันธ์ที่ คาดหวัง	ผลการทดสอบสมมติฐาน			
		2548	2549	2550	รวมทุก ปี
6.5 INDUS5		—	—	—	—
7. อัตราส่วนหนี้สินต่อ ส่วนของผู้ถือหุ้น (DE)	เชิงบวก	—	—	—	—

หมายเหตุ: ✓ หมายถึง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

— หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

* เครื่องหมาย (-) หรือ (+) แสดงถึง ทิศทางของความสัมพันธ์แต่ถ้าเป็นตัวแปรหุ่นจะแสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามในระดับต่างๆกันของตัวแปรหุ่นตัวนั้นมีความแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

สมมติฐานข้อที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดไว้ว่าการกระทำของการถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้าง ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุพบว่า การกระทำของการถือหุ้นไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ซึ่งเป็นตัวแทนในการวัดคุณภาพกำไร ทั้งในส่วนของการทดสอบข้อมูลรายปีและข้อมูลรวมทุกปีซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งเอาไว้ เช่นเดียวกันกับผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำของการถือหุ้นกับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA)

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

สมมติฐานข้อที่ 2 ผู้วิจัยกำหนดไว้ว่าสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้างซึ่งเป็นตัวแทนในการวัดคุณภาพกำไร ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ทั้งในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลรายปีและข้อมูลรวมทุกปี เช่นเดียวกันกับผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง

สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารกับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA)

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3

สมมติฐานข้อที่ 3 เป็นสมมติฐานเกี่ยวกับตัวแปรควบคุมซึ่งผู้วิจัยกำหนดว่าจำนวนปีที่จดทะเบียนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้าง ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าจำนวนปีที่จดทะเบียนไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals2 NOA) ทั้งในส่วนของการทดสอบรายปีและการทดสอบจากข้อมูลรวมทุกปี ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งเอาไว้

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4

ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของกิจการกับคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) พบว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ นั่นคือผลการทดสอบด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุพบว่าขนาดของกิจการที่วัดจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวม ค่าลอการิทึมธรรมชาติของทุนจดทะเบียน และค่าลอการิทึมธรรมชาติของรายได้รวมไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ทั้งในส่วนของการทดสอบรายปีและการทดสอบจากข้อมูลรวมทุกปี

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5

ผู้วิจัยกำหนดไว้ว่าประเภทสำนักงานสอบบัญชีมีผลต่อความแตกต่างของรายการคงค้าง ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าประเภทสำนักงานสอบบัญชีไม่ได้มีผลต่อความแตกต่างกันของรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals2NOA) ทั้งในส่วนของการทดสอบรายปีและผลการทดสอบจากข้อมูลรวมทุกปีแสดงให้เห็นว่าประเภทสำนักงานสอบบัญชีที่แตกต่างกันไม่ได้ทำให้รายการคงค้างแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้คือประเภทอุตสาหกรรมมีผลต่อความแตกต่างกันของรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) โดยผลการทดสอบรายปีพบว่าในปีพ.ศ.2548และปีพ.ศ. 2549 รายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างแตกต่างจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ แต่ในปีพ.ศ. 2550 พบว่าประเภทอุตสาหกรรมไม่ได้มีผลต่อความแตกต่างของรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ด้านผลการทดสอบของข้อมูลรวมทุกปีพบว่ารายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง และรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารแตกต่างจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals2NOA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 7

สมมติฐานข้อที่ 7 กำหนดไว้ว่าอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้าง ผลการศึกษาพบว่าอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals2 NOA)

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ของประชากรกลุ่มที่ 2

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม : รายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA)							
	2548 (N=43)		2549 (N=43)		2550 (N=43)		รวมทุกปี (N=129)	
	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob
	ความถดถอย		ความถดถอย		ความถดถอย		ความถดถอย	
ค่าคงที่	0.046	0.032*	0.037	0.032*	0.031	0.092	0.044	0.000 **
TOP5	0.010	0.944	-0.112	0.432	-0.054	0.716	-0.068	0.407
DMOWN	0.247	0.086	0.033	0.826	0.250	0.093	0.159	0.057
AGE	-0.223	0.116	-0.139	0.334	0.005	0.975	-0.146	0.073
Lon_TA	-0.167	0.260	-0.166	0.261	-0.061	0.688	-0.120	0.155
Lon_MC	-0.132	0.345	-0.111	0.432	-0.049	0.741	-0.077	0.336
Lon_TR	-0.017	0.910	0.027	0.857	0.040	0.790	0.026	0.758
AUDIT	-0.188	0.201	-0.101	0.482	0.053	0.718	-0.086	0.300
INDUS1	0.115	0.419	0.019	0.894	0.158	0.270	0.092	0.258
INDUS2	-0.014	0.921	-0.039	0.786	0.048	0.742	-0.011	0.897
INDUS3	0.107	0.002**	0.085	0.002**	0.066	0.008**	0.085	0.000**

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม : รายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA)							
	2548 (N=43)		2549 (N=43)		2550 (N=43)		รวมทุกปี (N=129)	
	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob
	ความถดถอย		ความถดถอย		ความถดถอย		ความถดถอย	
INDUS4	-0.027	0.854	0.022	0.883	-0.001	0.997	-0.017	0.843
INDUS5	-0.067	0.663	-0.159	0.300	-0.152	0.326	-0.122	0.164
DE	-0.052	0.713	-0.046	0.745	0.012	0.049*	0.033	0.685
F-Value	11.344		10.790		5.738		29.218	
F-Prob	0.002**		0.002**		0.006**		0.000**	
R	0.466		0.456		0.472		0.432	
R-Square	0.217		0.208		0.223		0.187	
Adjusted R Square	0.198		0.189		0.184		0.181	

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุม กับคุณภาพกำไร ของประชากรกลุ่มที่ 2

ในส่วนที่ 4 จะได้อธิบายถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมานซึ่งจะนำไปสู่ผลการทดสอบสมมติฐานของประชากรกลุ่มที่ 2 ซึ่งเป็นบริษัทจดทะเบียนที่รายชื่อหลักทรัพย์ของบริษัทถูกนำมาใช้ในการคำนวณดัชนี SET 100 ตลอดช่วงระยะเวลา 3 ปี (ระหว่างปี พ.ศ.2548 - ปี พ.ศ. 2550) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะมีรูปแบบเช่นเดียวกันกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลของประชากรกลุ่มที่ 1 คือเริ่มจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) และจากผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุจะนำไปสู่ผลการทดสอบสมมติฐาน จากนั้นก็จะเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) และผลการทดสอบสมมติฐานโดยมีรายละเอียดดังนี้

ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุจากตารางที่ 4.11 พบว่าในปีพ.ศ. 2548 ตัวแปรอิสระที่สามารถเข้าไปอยู่ในสมการถดถอยได้คือ INDUS3 ซึ่งเป็นตัวแปรหุ่นที่สร้างขึ้นมาแทนประเภทอุตสาหกรรมโดยINDUS3 แทนกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.107 ซึ่งเป็นค่าที่แสดงถึงความแตกต่างระหว่างรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (INDUS3 มีค่าเป็น 1) กับกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ (INDUS3 มีค่าเป็น 0)

ในปีพ.ศ. 2549 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุพบว่าตัวแปรอิสระที่เข้าไปอยู่ในสมการถดถอยได้คือ INDUS3 แสดงให้เห็นว่ารายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์ (INDUS3 มีค่าเป็น 1) แตกต่างจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ (INDUS3 มีค่าเป็น 0)

ในปีพ.ศ. 2550 พบว่าตัวแปรอิสระที่สามารถเข้าไปอยู่ในสมการถดถอยได้คือ INDUS3 และอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (DE) แสดงให้เห็นว่าในปีนี้ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) คืออัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (DE) โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA)ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเท่ากับ 0.012 และรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรม

อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (INDUS3 มีค่าเป็น 1) แตกต่างจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ (INDUS3 มีค่าเป็น 0)

ในขณะที่ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของข้อมูลรวมทุกปีพบว่า มีเพียงตัวแปร INDUS3 ซึ่งเป็นตัวแปรหุ่นที่สร้างขึ้นมาแทนกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างเท่านั้นที่สามารถเข้าไปอยู่ในสมการถดถอยได้แสดงให้เห็นว่ารายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (INDUS3 มีค่าเป็น 1) แตกต่างจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ (INDUS3 มีค่าเป็น 0) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square) เท่ากับ 0.187 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระที่อยู่ในสมการถดถอยสามารถอธิบายหรือพยากรณ์รายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ได้ร้อยละ 18.70 หรือเท่ากับร้อยละ 18.10 สำหรับค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ได้ปรับปรุงแล้ว (Adjusted R Square) ส่วนที่เหลือเป็นอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆที่ไม่ได้ทำการศึกษา ดังนั้นสมการพยากรณ์ที่ได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลรวมทุกปีจึงเป็นดังนี้

$$\text{Accruals 1 WCA} = 0.044 + 0.085 \text{ INDUS3}$$

ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 กรณีคือ

กรณีที่ INDUS3 มีค่าเป็น 1 (อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง)

$$\begin{aligned} \text{Accruals 1 WCA} &= 0.044 + 0.085(1) \\ &= 0.044 + 0.085 \\ &= 0.129 \end{aligned}$$

กรณีที่ INDUS3 มีค่าเป็น 0 (อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ)

$$\begin{aligned} \text{Accruals 1 WCA} &= 0.044 + 0.085(0) \\ &= 0.044 + 0 \\ &= 0.044 \end{aligned}$$

จากผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุทำให้สามารถตอบสนองมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ได้ โดยตารางที่ 4.12 จะแสดงเกี่ยวกับผลสรุปของการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 4.12 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากตัวแบบรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ของประชากรกลุ่มที่ 2

ตัวแปรอิสระ	ทิศทางของความสัมพันธ์ที่คาดหวัง	ผลการทดสอบสมมติฐาน			
		2548	2549	2550	รวมทุกปี
1. การกระจุกตัวของการถือหุ้น (TOP5)	เชิงบวก	—	—	—	—
2. สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหาร (DMOWN)	เชิงลบ	—	—	—	—
3. จำนวนปีที่จดทะเบียน (AGE)	เชิงลบ	—	—	—	—
4. ขนาดของกิจการ	ไม่คาดหวังทิศทาง				
4.1 ค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวม (Lon_TA)		—	—	—	—
4.2 ค่าลอการิทึมธรรมชาติของทุนจดทะเบียน (Lon_MC)		—	—	—	—
4.3 ค่าลอการิทึมธรรมชาติของรายได้รวม (Lon_TR)		—	—	—	—
5. ประเภทสำนักงานสอบบัญชี (AUDIT)	ไม่คาดหวังทิศทาง	—	—	—	—
6. ประเภทอุตสาหกรรม	ไม่คาดหวังทิศทาง				
6.1 INDUS1		—	—	—	—
6.2 INDUS2		—	—	—	—
6.3 INDUS3		✓(+*)	✓(+*)	✓(+*)	✓(+*)

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ทิศทางของ ความสัมพันธ์ที่ คาดหวัง	ผลการทดสอบสมมติฐาน			
		2548	2549	2550	รวมทุก ปี
6.4 INDUS4		—	—	—	—
6.5 INDUS5		—	—	—	—
7. อัตราส่วนหนี้สินต่อ ส่วนของผู้ถือหุ้น (DE)	เชิงบวก	—	—	✓(+*)	—

หมายเหตุ: ✓ หมายถึง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

— หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

* เครื่องหมาย (-) หรือ (+) แสดงถึง ทิศทางของความสัมพันธ์แต่ถ้าเป็นตัวแปรหุ่นจะแสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามที่ระดับต่างๆกันของตัวแปรหุ่นตัวนั้นมีความแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

สมมติฐานข้อที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดไว้ว่าการกระจุยตัวของการถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้าง ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุพบว่า การกระจุยตัวของการถือหุ้นไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ซึ่งเป็นตัวแทนในการวัดคุณภาพกำไร ทั้งในส่วนของการทดสอบข้อมูลรายปีและข้อมูลรวมทุกปีซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งเอาไว้

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

สมมติฐานข้อที่ 2 ผู้วิจัยกำหนดไว้ว่าสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้างซึ่งเป็นตัวแทนในการวัดคุณภาพกำไร ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) แสดงให้เห็นว่าการ

ถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพกำไรทั้งในส่วนของการทดสอบรายปีและการทดสอบจากข้อมูลรวมทุกปีซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งเอาไว้

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3

สมมติฐานข้อที่ 3 เป็นสมมติฐานเกี่ยวกับจำนวนปีที่จดทะเบียนซึ่งผู้วิจัยกำหนดว่าจำนวนปีที่จดทะเบียนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้าง ผลการทดสอบสมมติฐานจากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของข้อมูลรายปีและข้อมูลรวมทุกปีพบว่าจำนวนปีที่จดทะเบียนไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานข้อนี้

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4

ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับขนาดของกิจการซึ่งวัดจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวม ค่าลอการิทึมธรรมชาติของทุนจดทะเบียนและค่าลอการิทึมธรรมชาติของรายได้รวม ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าขนาดของกิจการซึ่งวัดจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวม ค่าลอการิทึมธรรมชาติของทุนจดทะเบียนและค่าลอการิทึมธรรมชาติของรายได้รวม ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5

ผู้วิจัยกำหนดไว้ว่าประเภทสำนักงานสอบบัญชีมีผลต่อความแตกต่างของรายการคงค้างผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าประเภทสำนักงานสอบบัญชีไม่ได้มีผลต่อความแตกต่างกันของรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ทั้งในส่วนของการทดสอบรายปีและผลการทดสอบจากข้อมูลรวมทุกปีแสดงให้เห็นว่าประเภทสำนักงานสอบบัญชีที่แตกต่างกันไม่ได้ทำให้รายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้คือประเภทอุตสาหกรรมมีผลต่อความแตกต่างกันของรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) โดยผลการทดสอบรายปีและผลการทดสอบข้อมูลรวมทุกปี พบว่ารายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างแตกต่างจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 7

สมมติฐานข้อที่ 7 กำหนดไว้ว่าอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้าง ผลการศึกษาพบว่าในปี พ.ศ. 2548 พ.ศ.2549 และผลการทดสอบจากข้อมูลรวมทุกปีนั้นอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) แต่ผลการทดสอบในปี พ.ศ. 2550 กลับพบว่าอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวก นั่นคือเมื่ออัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ก็จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วยสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งเอาไว้

หลังจากที่ทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นและคุณภาพกำไรซึ่งวัดโดยรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) แล้วในการวิจัยครั้งนี้จะทำการหาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) โดยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุซึ่งผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ของประชากรกลุ่มที่ 2

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม : รายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA)							
	2548 (N=43)		2549 (N=43)		2550 (N=43)		รวมทุกปี (N=129)	
	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob
	ความถดถอย		ความถดถอย		ความถดถอย		ความถดถอย	
ค่าคงที่	-0.064	0.002**	-0.057	0.002**	N/A	N/A	-0.063	0.000**
TOP5	-0.076	0.590	-0.006	0.968	N/A	N/A	0.023	0.791
DMOWN	0.033	0.818	-0.299	0.054	N/A	N/A	-0.114	0.199
AGE	-0.097	0.491	0.113	0.464	N/A	N/A	0.025	0.767
Lon_TA	-0.067	0.645	-0.060	0.703	N/A	N/A	0.004	0.960
Lon_MC	-0.074	0.591	0.049	0.748	N/A	N/A	-0.016	0.844
Lon_TR	-0.029	0.842	0.015	0.927	N/A	N/A	0.023	0.798
AUDIT	0.009	0.952	-0.064	0.677	N/A	N/A	0.019	0.823
INDUS1	0.202	0.144	0.149	0.331	N/A	N/A	0.084	0.036*
INDUS2	0.098	0.482	-0.005	0.972	N/A	N/A	0.055	0.517
INDUS3	0.108	0.001**	0.056	0.044*	N/A	N/A	0.074	0.000**

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม : รายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA)							
	2548 (N=43)		2549 (N=43)		2550 (N=43)		รวมทุกปี (N=129)	
	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob	ค่าสัมประสิทธิ์	t - Prob
	ความถดถอย		ความถดถอย		ความถดถอย		ความถดถอย	
INDUS4	0.018	0.902	0.003	0.985	N/A	N/A	0.091	0.303
INDUS5	-0.111	0.458	-0.134	0.415	N/A	N/A	-0.062	0.505
DE	-0.113	0.411	-0.132	0.380	N/A	N/A	-0.107	0.196
F-Value	13.584		4.331		N/A		10.344	
F-Prob	0.001**		0.044*		N/A		0.000**	
R	0.499		0.309		N/A		0.376	
R-Square	0.249		0.096		N/A		0.141	
Adjusted R Square	0.231		0.073		N/A		0.127	

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

N/A หมายถึง ไม่มีค่าทางสถิติเนื่องจากการวิเคราะห์ความถดถอยวิธี Stepwise Method หากไม่มีตัวแปรอิสระใดที่สามารถเข้าไปอยู่ในสมการถดถอยได้โปรแกรมจะหยุดคัดเลือกว่าตัวแปรอิสระเข้าสมการถดถอยและถือว่าไม่มีตัวแปรอิสระใดที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม

จากตารางที่ 4.13 พบว่าในปี พ.ศ. 2548 ตัวแปรอิสระที่สามารถเข้าไปอยู่ในสมการถดถอยได้คือตัวแปร INDUS3 ซึ่งเป็นตัวแปรหุ่นที่สร้างขึ้นมาแทนประเภทอุตสาหกรรมโดย INDUS3 แทนกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.108 ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของตัวแปรหุ่นนั้นเป็นค่าที่แสดงถึงความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามที่ระดับต่างๆของตัวแปรหุ่น ดังนั้นในปี พ.ศ. 2548 จึงสรุปได้ว่ารายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ(Accruals2NOA)เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง(INDUS3 มีค่าเป็น 1)แตกต่างจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ(Accruals 2 NOA)เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ (INDUS3 มีค่าเป็น 0)

ปี พ.ศ. 2549 ตัวแปรอิสระที่สามารถเข้าไปอยู่ในสมการถดถอยคือ INDUS3 แสดงให้เห็นว่ารายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals2NOA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (INDUS3 มีค่าเป็น 1) แตกต่างจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ (INDUS3 มีค่าเป็น 0)

ปีพ.ศ. 2550 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุพบว่าไม่มีตัวแปรอิสระใดที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA)

ในขณะที่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรวมทุกปีพบว่าตัวแปรอิสระที่สามารถเข้าไปอยู่ในสมการถดถอยคือ INDUS3 และ INDUS1 แสดงให้เห็นว่ารายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (INDUS3 มีค่าเป็น 1) แตกต่างจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ (INDUS3 มีค่าเป็น 0) และรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (INDUS1 มีค่าเป็น 1)แตกต่างจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ (INDUS1 มีค่าเป็น 0) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square) เท่ากับ 0.141 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระที่อยู่ในสมการถดถอยสามารถพยากรณ์รายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ได้ร้อยละ 14.10 หรือเท่ากับร้อยละ 12.70 สำหรับค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ได้ปรับปรุงแล้ว (Adjusted R Square) ส่วนที่เหลือเป็นอิทธิพลของตัวแปรอื่นที่ไม่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลรวมทุกปีทำให้ได้สมการถดถอยในการพยากรณ์ดังต่อไปนี้

$$\text{Accruals 2 NOA} = -0.063 + 0.084 \text{ INDUS1} + 0.074 \text{ INDUS3}$$

ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กรณี คือ

กรณีที่ INDUS1 มีค่าเป็น 1 (อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร)

$$\begin{aligned} \text{Accruals 2 NOA} &= -0.063 + 0.084(1) + 0.074(0) \\ &= -0.063 + 0.084 + 0 \\ &= 0.021 \end{aligned}$$

กรณีที่ INDUS3 มีค่าเป็น 1 (อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง)

$$\begin{aligned} \text{Accruals 2 NOA} &= -0.063 + 0.084(0) + 0.074(1) \\ &= -0.063 + 0 + 0.074 \\ &= 0.011 \end{aligned}$$

กรณีที่ INDUS1 และ INDUS3 มีค่าเป็น 0 (อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆที่ไม่ใช่กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารและกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง)

$$\begin{aligned} \text{Accruals 2 NOA} &= -0.063 + 0.084(0) + 0.074(0) \\ &= -0.063 + 0 + 0 \\ &= -0.063 \end{aligned}$$

จากผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุทำให้สามารถตอบสนองสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ได้ โดยตารางที่ 4.14 จะแสดงเกี่ยวกับผลสรุปของการทดสอบสมมติฐานการวิจัยของความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากตัวแบบรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ของประชากรกลุ่มที่ 2

ตารางที่ 4.14 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากตัวเบรยการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ของประชากรกลุ่มที่ 2

ตัวแปรอิสระ	ทิศทางของความสัมพันธ์ที่คาดหวัง	ผลการทดสอบสมมติฐาน			
		2548	2549	2550	รวมทุกปี
1. การกระจุกตัวของการถือหุ้น (TOP5)	เชิงบวก	—	—	—	—
2. สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหาร (DMOWN)	เชิงลบ	—	—	—	—
3. จำนวนปีที่จดทะเบียน (AGE)	เชิงลบ	—	—	—	—
4. ขนาดของกิจการ	ไม่คาดหวังทิศทาง				
4.1 ค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวม (Lon_TA)		—	—	—	—
4.2 ค่าลอการิทึมธรรมชาติของทุนจดทะเบียน (Lon_MC)		—	—	—	—
4.3 ค่าลอการิทึมธรรมชาติของรายได้รวม (Lon_TR)		—	—	—	—
5. ประเภทสำนักงานสอบบัญชี (AUDIT)	ไม่คาดหวังทิศทาง	—	—	—	—
6. ประเภทอุตสาหกรรม	ไม่คาดหวังทิศทาง				
6.1 INDUS1		—	—	—	✓(+*)
6.2 INDUS2		—	—	—	—
6.3 INDUS3		✓(+*)	✓(+*)	—	✓(+*)

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ทิศทางของ ความสัมพันธ์ที่ คาดหวัง	ผลการทดสอบสมมติฐาน			
		2548	2549	2550	รวมทุก ปี
6.4 INDUS4		—	—	—	—
6.5 INDUS5		—	—	—	—
7. อัตราส่วนหนี้สินต่อ ส่วนของผู้ถือหุ้น (DE)	เชิงบวก	—	—	—	—

หมายเหตุ: ✓ หมายถึง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

— หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

* เครื่องหมาย (-) หรือ (+) แสดงถึง ทิศทางของความสัมพันธ์แต่ถ้าเป็นตัวแปรหุ่นจะแสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามที่ระดับต่างๆกันของตัวแปรหุ่นตัวนั้นมีความแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

สมมติฐานข้อที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดไว้ว่าการกระทำของการถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้าง ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุพบว่า การกระทำของการถือหุ้นไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ซึ่งเป็นตัวแทนในการวัดคุณภาพกำไร ทั้งในส่วนของการทดสอบข้อมูลรายปีและข้อมูลรวมทุกปีซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งเอาไว้

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

สมมติฐานข้อที่ 2 ผู้วิจัยกำหนดไว้ว่าสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้างซึ่งเป็นตัวแทนในการวัดคุณภาพกำไร ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ทั้งในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลรายปีและข้อมูลรวมทุกปี

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3

สมมติฐานข้อที่ 3 ผู้วิจัยกำหนดว่าจำนวนปีที่จดทะเบียนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้าง ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าจำนวนปีที่จดทะเบียนไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ทั้งในส่วนของการทดสอบรายปีและการทดสอบรวมทุกปี ดังนั้นจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งเอาไว้

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4

ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับขนาดของกิจการพบว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ทั้งในส่วนของการทดสอบรายปีและผลการทดสอบจากข้อมูลรวมทุกปีนั้นคือผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุพบว่าขนาดของกิจการที่วัดจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวม ค่าลอการิทึมธรรมชาติของทุนจดทะเบียน และค่าลอการิทึมธรรมชาติของรายได้รวมไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA)

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5

ผู้วิจัยกำหนดไว้ว่าประเภทสำนักงานสอบบัญชีมีผลต่อความแตกต่างของรายการคงค้างผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าประเภทสำนักงานสอบบัญชีไม่ได้มีผลต่อความแตกต่างกันของรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ทั้งในส่วนของการทดสอบรายปีและผลการทดสอบจากข้อมูลรวมทุกปีแสดงให้เห็นว่าประเภทสำนักงานสอบบัญชีที่แตกต่างกันไม่ได้ทำให้รายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้คือประเภทอุตสาหกรรมมีผลต่อความแตกต่างกันของรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals2NOA) โดยผลการทดสอบรายปีพบว่าในปีพ.ศ. 2548และปีพ.ศ.2549 รายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างแตกต่างจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ แต่ในปีพ.ศ. 2550 พบว่า

ประเภทอุตสาหกรรมไม่ได้มีผลต่อความแตกต่างของรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ด้านผลการทดสอบของข้อมูลรวมทุกปีพบว่ารายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง และรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารแตกต่างจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals2NOA) เฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 7

สมมติฐานข้อที่ 7 ผลการศึกษาพบว่าอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งเอาไว้แสดงให้เห็นว่าอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA)

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุเพิ่มเติมโดยมีการเพิ่มตัวแปรอิสระ TOPDM เข้าไปในการวิเคราะห์ซึ่งเป็นตัวแปรที่เกิดขึ้นจากการนำเอาตัวแปรการกระจุกตัวของการถือหุ้น(TOP5) มาคูณกับตัวแปรสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหาร (DMOWN) เนื่องจากตัวแปรทั้งสองนี้อาจมีค่าที่เกี่ยวข้องกัน นอกจากนี้จะได้ทำการทดลองปรับค่าของข้อมูลให้มีหน่วยที่ใกล้เคียงกันมากขึ้นโดยจะทำการปรับค่าของตัวแปรตามได้แก่รายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) และ รายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ที่คำนวณได้ตามตัวแปร (ซึ่งอยู่ในรูปของสัดส่วน) ให้อยู่ในรูปของเปอร์เซ็นต์เช่นเดียวกันกับค่าของตัวแปรการกระจุกตัวของการถือหุ้น(TOP5) และสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหาร (DMOWN) รวมทั้งได้ทดลองปรับค่าของตัวแปรการกระจุกตัวของการถือหุ้น(TOP5) และสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหาร (DMOWN) ให้อยู่ในรูปของสัดส่วนเช่นเดียวกันกับค่าของตัวแปรตาม (รายละเอียดผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุเพิ่มเติมจะแสดงในภาคผนวก ก) ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุเพิ่มเติมของประชากรแต่ละกลุ่มพบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามและสามารถเข้าไปอยู่ในสมการถดถอยได้นั้นไม่แตกต่างจากผลการทดสอบในส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 แสดงให้เห็นว่าค่าของตัวแปรที่มีหน่วยต่างกันไม่ได้มีผลกระทบต่อการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ รวมถึงตัวแปรอิสระที่สร้างขึ้นใหม่ (TOPDM) ก็พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามแต่อย่างใด

ข้อวิจารณ์

จากผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นในส่วนของภาระผูกพันของการถือหุ้นและสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารกับคุณภาพกำไร ผลการวิจัยจากประชากรทั้ง 2 กลุ่มไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำของภาระผูกพันของการถือหุ้นและคุณภาพกำไรทั้งในส่วนของคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) และคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals2 NOA) ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยในอดีตของ Ballesta and Meca (2007) ซึ่งไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่สุดกับรายการคงค้างตามดุลยพินิจ แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตของ Velury and Jenkins (2006) ที่พบว่าภาระผูกพันของผู้ถือหุ้นสถาบันมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้าง (มีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพกำไร) และงานวิจัยในอดีตของ Firth *et al.* (2007) ที่พบว่าภาระผูกพันของการถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างตามดุลยพินิจ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิธีการวัดคุณภาพกำไรซึ่งวัดจากตัวแบบ (Model) รายการคงค้างในงานวิจัยครั้งนี้และงานวิจัยในอดีตนั้นแตกต่างกัน โดยงานวิจัยครั้งนี้วัดรายการคงค้างตามตัวแบบที่เคยใช้ในงานวิจัยของ Bradshaw *et al.* (1999) ตามเหตุผลที่ได้อธิบายไว้แล้วในส่วนของกรวัดค่าตัวแปรตามในบทที่ 3 อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยของ Abdelghany (2005) ได้เสนอแนะไว้ว่าคุณภาพกำไรนั้นควรใช้วิธีการวัดคุณภาพกำไรหลายๆ แบบเพราะแต่ละตัวแบบที่ใช้ในการวัดผลคุณภาพกำไรนั้นอาจให้ผลที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้นการวัดคุณภาพกำไรด้วยวิธีการที่แตกต่างกันอาจส่งผลทำให้ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำของภาระผูกพันของการถือหุ้นกับคุณภาพกำไรแตกต่างกันไปด้วย ตลอดจนในปัจจุบันนี้หน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลบริษัทจดทะเบียนไม่ว่าจะเป็นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหรือสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้ส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนมีการพัฒนาการกำกับดูแลกิจการที่ดีซึ่งส่งผลให้มีการปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น ทำให้ผู้ถือหุ้นรายใหญ่อาจไม่สามารถเข้าแทรกแซงกระบวนการจัดทำรายงานทางการเงินเพื่อถ่ายโอนเอาผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นรายย่อยมาเป็นของตนเองได้ ดังนั้นจึงไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำของภาระผูกพันของการถือหุ้นกับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) และรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ซึ่งเป็นตัวแทนในการวัดคุณภาพกำไร

นอกจากนี้ผลการวิจัยจากประชากรทั้ง 2 กลุ่มยังไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารกับคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) และคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ

(Accruals 2 NOA) ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตของ Warfield *et al.* (1995) ที่พบว่าการถือหุ้นของฝ่ายจัดการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับขนาดของรายการคงค้างตามดุลยพินิจและผลการวิจัยของ Ballesta and Meca (2007) ที่พบว่าการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นภายในสูงขึ้นรายการคงค้างตามดุลยพินิจจะลดลง สาเหตุที่การวิจัยครั้งนี้ไม่พบความสัมพันธ์ตามงานวิจัยในอดีตอาจเนื่องมาจากว่าบริษัทที่นำมาเป็นประชากรในการวิจัยครั้งนี้ทั้งประชากรกลุ่มที่ 1 และประชากรกลุ่มที่ 2 มีสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารอยู่ในระดับที่ไม่สูงมากนัก โดยจากผลการวิจัยของ Yeo *et al.* (2002 cited in Ballesta and Meca, 2007) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าสัดส่วนการถือหุ้นของผู้บริหารในระดับที่สูงกว่าร้อยละ 25 จะทำให้เกิดการบริหารกำไรได้เพราะผู้บริหารเริ่มมีอำนาจในการตัดสินใจและเริ่มมีส่วนได้เสียในรูปการเป็นเจ้าของมากขึ้น แต่สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารของบริษัทที่เป็นประชากรในการวิจัยครั้งนี้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 12.48 สำหรับประชากรกลุ่มที่ 1 และร้อยละ 9.59 สำหรับประชากรกลุ่มที่ 2 ซึ่งต่ำกว่าร้อยละ 25 ดังนั้นจึงอาจทำให้กรรมการบริษัทและผู้บริหารไม่มีส่วนได้เสียในรูปของการเป็นเจ้าของมากนัก ตลอดจนกรรมการบริษัทและผู้บริหารเหล่านี้มักเป็นผู้บริหารมืออาชีพที่ได้รับค่าตอบแทนสูงอยู่แล้วและจำเป็นที่จะต้องรักษาชื่อเสียงของตนเองเพื่อมิให้ถูกเลิกจ้าง จึงอาจส่งผลให้ไม่มีแรงจูงใจในการที่จะบริหารกำไรผ่านรายการคงค้าง ทำให้ผลการวิจัยไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารกับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) และรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ที่เป็นตัวแทนในการวัดคุณภาพกำไร อย่างไรก็ตามผลการวิจัยในอดีตของ นวพร พงษ์ตันกุล (2546) ก็ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารกับคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเช่นกัน

ในขณะเดียวกันผลการวิจัยจากข้อมูลรวมทุกปีของประชากรกลุ่มที่ 1 พบว่าจำนวนปีที่จดทะเบียนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) หรือมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพกำไร นั่นเองสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทศลียา สังขสุวรรณ (2548) ที่พบว่าอายุกิจการซึ่งวัดจากจำนวนปีที่เข้าจดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้างหรือมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพกำไร และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Wang (2006) ที่พบว่าอายุกิจการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้าง แสดงให้เห็นว่าจำนวนปีที่บริษัทเข้าจดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์มากขึ้น (นานขึ้น) จะทำให้รายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ลดลงทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าช่วงระยะเวลาที่บริษัทอยู่ภายใต้การจดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์นั้นมีกฎระเบียบต่างๆ ที่บริษัทต้องปฏิบัติตาม ซึ่งรวมถึงกฎระเบียบเกี่ยวกับการจัดทำรายงานทางการเงินด้วย ดังนั้นจึงอาจทำให้บริษัทที่จด

ทะเบียนงานขึ้นมีคุณภาพกำไรดีขึ้น นอกจากนี้ผลการวิจัยของประชากรกลุ่มที่ 1 ยังพบว่าขนาดของกิจการที่วัดจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Ballesta and Meca (2007) ที่พบว่าขนาดกิจการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้างตามดุลยพินิจ แต่ขนาดของกิจการที่วัดจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของรายได้รวมสำหรับผลการทดสอบจากข้อมูลรวมทุกปีของประชากรกลุ่มที่ 1 กลับมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ช่อทิพ โกกิม (2547) ที่พบว่าขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับดัชนีคุณภาพกำไร ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าการวัดค่าของตัวแปรที่แตกต่างกันอาจทำให้ผลการวิจัยแตกต่างกันได้ ดังนั้นการที่จะสรุปว่าขนาดกิจการมีความสัมพันธ์ในทิศทางใดกับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ซึ่งเป็นรายการคงค้างจากตัวแบบหนึ่งที่คำนวณขึ้นเพื่อใช้เป็นตัวแทนในการวัดคุณภาพกำไรนั้น ต้องขึ้นอยู่กับว่าผู้วิเคราะห์พิจารณาขนาดกิจการจากเกณฑ์ใด

ผลการวิจัยของประชากรกลุ่มที่ 2 ในส่วนของผลการทดสอบรายปียังพบว่าในปี พ.ศ. 2550 อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) สอดคล้องกับข้อสมมติของเงื่อนไขสัญญาเงินกู้ (The Debt Covenant Hypothesis) ที่บ่งบอกว่าอัตราส่วนดังกล่าวสามารถใช้เป็นสัญญาณเตือนภัยเกี่ยวกับปัญหาทางการเงินของกิจการได้และเมื่ออัตราส่วนนี้สูงขึ้นอาจเป็นเหตุให้ผู้บริหารต้องเข้าแทรกแซงกระบวนการจัดทำรายงานทางการเงินเพื่อให้อัตราส่วนดังกล่าวอยู่ในระดับที่เหมาะสมแม้ว่าผลการวิจัยในอดีตของ ช่อทิพ โกกิม (2547) จะไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและคุณภาพกำไร เช่นเดียวกันกับผลการวิจัยของ Ballesta and Meca (2007) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความเสี่ยงทางการเงินกับรายการคงค้างตามดุลยพินิจ และผลการวิจัยของ Firth *et al.* (2007) ที่พบว่าอัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้นไม่มีความสัมพันธ์กับขนาดของรายการคงค้างตามดุลยพินิจ

นอกจากนี้ผลการวิจัยของประชากรกลุ่มที่ 1 และประชากรกลุ่มที่ 2 ยังพบว่าปัจจัยเกี่ยวกับประเภทอุตสาหกรรมนั้น มีผลต่อความแตกต่างของคุณภาพกำไรซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในอดีตของ ช่อทิพ โกกิม (2547) ที่พบว่าประเภทอุตสาหกรรมมีผลต่อความแตกต่างของคุณภาพกำไร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าประเภทอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันนั้นย่อมมีลักษณะการดำเนินงาน ความเสี่ยงที่ต้องเผชิญ ตลอดจนนโยบายการบัญชีที่ใช้ อาจแตกต่างกันออกไป ซึ่งอาจส่งผลทำให้คุณภาพกำไรแตกต่างกันได้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาว่าปัจจัยเกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้นซึ่งแบ่งออกเป็นการกระจุกตัวของการถือหุ้นและสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารรวมถึงตัวแปรควบคุมอื่นๆนั้นมีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรหรือไม่ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้วัดคุณภาพกำไรจากรายการคงค้างเช่นเดียวกันกับงานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพกำไรในอดีตโดยรายการคงค้างที่สูงจะแสดงถึงคุณภาพกำไรที่ต่ำ การวิจัยในครั้งนี้เลือกตัวแบบ (Model) การคำนวณรายการคงค้างตามงานวิจัยของ Bradshaw *et al.* (1999) ซึ่งมีตัวแบบในการคำนวณรายการคงค้าง 2 ตัวแบบคือ ตัวแบบการคำนวณรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) และตัวแบบการคำนวณรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ส่วนประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มด้วยกันโดยประชากรกลุ่มที่ 1 คือ บริษัทจดทะเบียนที่รายชื่อหลักทรัพย์ของบริษัทถูกนำมาใช้ในการคำนวณดัชนี SET 100 ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2551- วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2551 และต้องมีข้อมูลครบถ้วนสำหรับใช้ในการวิจัยซึ่งมีอยู่จำนวน 68 บริษัท ในขณะที่ประชากรกลุ่มที่ 2 คือบริษัทจดทะเบียนที่รายชื่อหลักทรัพย์ของบริษัทถูกนำมาใช้ในการคำนวณดัชนี SET 100 ตลอดช่วงระยะเวลา 3 ปี (ระหว่างปี พ.ศ. 2548-พ.ศ. 2550) และต้องมีข้อมูลครบถ้วนสำหรับใช้ในการวิจัยเช่นเดียวกันซึ่งมีอยู่จำนวน 43 บริษัท การวิจัยในครั้งนี้ใช้ข้อมูลจากปี พ.ศ. 2548-พ.ศ. 2550 โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยพบว่าการกระจุกตัวของการถือหุ้นซึ่งวัดจากเปอร์เซ็นต์การถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่สูงสุด 5 อันดับแรกรวมกันนั้นไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับคุณภาพกำไรที่วัดจากตัวแบบรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) และตัวแบบรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ทั้งในส่วนของการทดสอบรายปีและผลการทดสอบจากข้อมูลรวมทุกปี ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกันสำหรับประชากรทั้ง 2 กลุ่ม ในขณะเดียวกันผลการวิจัยพบว่าสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารของประชากรทั้ง 2 กลุ่มนั้นไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับคุณภาพกำไรที่วัดจากตัวแบบรายการคงค้างจาก

เงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) และตัวแบบรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ทั้งในส่วนของการทดสอบรายปีและผลการทดสอบจากข้อมูลรวมทุกปี

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าโครงสร้างผู้ถือหุ้นในส่วนของการกระจุกตัวของการถือหุ้นและสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรที่วัดจากตัวแบบรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) และตัวแบบรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA)

ด้านตัวแปรควบคุมที่พบว่ามีความสัมพันธ์กับรายการคงค้างซึ่งเป็นตัวแทนในการวัดคุณภาพกำไรนั้นมีดังนี้ สำหรับประชากรกลุ่มที่ 1 จากผลการทดสอบข้อมูลรวมทุกปีพบว่าจำนวนปีที่จดทะเบียนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) เช่นเดียวกันกับค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวมที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) แต่ค่าลอการิทึมธรรมชาติของรายได้รวมนั้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) และประเภทอุตสาหกรรมมีผลต่อความแตกต่างของรายการคงค้างทั้งรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) และ รายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA)

ในขณะที่ผลการวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรควบคุมของประชากรกลุ่มที่ 2 พบว่าประเภทอุตสาหกรรมมีผลต่อความแตกต่างของรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) และรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) นอกจากนี้ผลการวิจัยในปี พ.ศ. 2550 ยังพบว่าอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA)

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นและคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้นผู้วิจัยนำผลการวิจัยมาเสนอแนะได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

จากผลการวิจัยพบว่าประเภทอุตสาหกรรมมีผลต่อความแตกต่างของคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างโดยกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) เฉลี่ยแตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ คือ กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างรวมถึงกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ส่วนกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) เฉลี่ยแตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ ได้แก่กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารรวมถึงกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างด้วย ดังนั้นนักลงทุนหรือนักวิเคราะห์ควรได้ใช้ความระมัดระวังในการพิจารณาเปรียบเทียบคุณภาพกำไรของบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าวกับกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ ในขณะเดียวกันนักลงทุนหรือนักวิเคราะห์อาจใช้ปัจจัยเกี่ยวกับจำนวนปีที่จดทะเบียน ขนาดกิจการที่วัดจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวม ขนาดกิจการที่วัดจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของรายได้รวม และอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของเจ้าของเป็นข้อบ่งชี้เบื้องต้นสำหรับการประเมินคุณภาพกำไรได้

ในการวิจัยครั้งนี้เมื่อทำการทดสอบความสัมพันธ์แล้วจะนำผลของความสัมพันธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ความถดถอยไปทำการสร้างสมการถดถอยเพื่อพยากรณ์ค่าตัวแปรตาม ดังนั้นนักลงทุนสามารถนำสมการถดถอยที่ได้จากผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เพื่อพยากรณ์รายการคงค้างซึ่งเป็นตัวแทนในการวัดคุณภาพกำไรของบริษัทที่เป็นประชากรแต่ละกลุ่มในเบื้องต้นได้ โดยนักลงทุนต้องทราบค่าตัวแปรอิสระที่อยู่ในสมการเมื่อแทนค่าตัวแปรอิสระในสมการแล้วจะสามารถพยากรณ์ค่าตัวแปรตามได้ ยกตัวอย่างเช่น หากนักลงทุนต้องการทราบคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ของบริษัท ก ซึ่งเป็นบริษัทจดทะเบียนที่รายชื่อหลักทรัพย์ของบริษัทถูกนำมาใช้ในการคำนวณดัชนี SET 100 ตลอดช่วงระยะเวลา 3 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2548- พ.ศ.2550 (ประชากรกลุ่มที่ 2) สมการพยากรณ์จะเป็นดังนี้

$$\text{Accruals 1 WCA} = 0.044 + 0.085 \text{ INDUS3}$$

ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 กรณีคือ

กรณีที่ INDUS3 มีค่าเป็น 1 (อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง)

$$\begin{aligned} \text{Accruals 1 WCA} &= 0.044 + 0.085(1) \\ &= 0.044 + 0.085 \end{aligned}$$

$$= 0.129$$

กรณีที่ INDUS3 มีค่าเป็น 0 (อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ)

$$\begin{aligned}\text{Accruals 1 WCA} &= 0.044 + 0.085(0) \\ &= 0.044 + 0 \\ &= 0.044\end{aligned}$$

จากสมการความถดถอยข้างต้นนักลงทุนต้องทราบว่า บริษัท ก อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมใด ในที่นี้สมมติว่าบริษัท ก อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง รายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ของบริษัท ก จะเท่ากับ 0.129 โดยบริษัทอื่นที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างก็จะมีรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียนเท่ากับ 0.129 เช่นกัน ดังนั้นนักลงทุนอาจไม่สามารถเปรียบเทียบรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียนของบริษัท ก กับบริษัทอื่นที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกันกับบริษัท ก ได้ แต่สามารถเปรียบเทียบได้ในระดับกลุ่มอุตสาหกรรม โดยนำรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียนของบริษัท ก ไปเปรียบเทียบกับ รายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียนของบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ซึ่งจะพบว่ารายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียนของบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ เท่ากับ 0.044 ซึ่งน้อยกว่า รายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียนของบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง แสดงให้เห็นว่าคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียนของบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างนั้นแตกต่างจากคุณภาพกำไรของบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ โดยมีคุณภาพกำไรที่ต่ำกว่าและอาจมีความเสี่ยงในการลงทุนมากกว่า

อย่างไรก็ตามการนำสมการถดถอยไปใช้พยากรณ์รายการคงค้างซึ่งเป็นตัวแทนในการวัดคุณภาพกำไร ค่ารายการคงค้างที่พยากรณ์ได้ควรนำไปใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นเพื่อประกอบการตัดสินใจเท่านั้น เนื่องจากตัวแปรอิสระทั้งหมดที่อยู่ในสมการถดถอยสามารถร่วมกันอธิบายหรือพยากรณ์ค่ารายการคงค้างซึ่งเป็นตัวแทนในการวัดคุณภาพกำไรได้เพียงบางส่วน หากพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R-Square) แล้วจะเห็นได้ว่ายังมีตัวแปรอื่นที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพกำไรอยู่ ซึ่งเป็นตัวแปรที่ไม่ได้อยู่ในสมการถดถอยและไม่ได้นำมาทำการศึกษาในครั้งนี้ ดังนั้นในการวิเคราะห์คุณภาพกำไรนักลงทุนจึงต้องพิจารณาปัจจัยอื่นๆ ที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไรเพื่อประกอบการตัดสินใจเพิ่มเติมด้วย ซึ่งจะทำให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำของการถือหุ้นกับปัจจัยอื่น เช่น ความเสี่ยงทางการเงิน เพราะบริษัทที่มีอัตราการกระทำของการถือหุ้นสูงนั้นมักมีแนวโน้มในการจัดหาเงินทุนจากการก่อหนี้มากกว่าที่จะจัดหาเงินทุนจากส่วนของเจ้าของโดยการออกหุ้นเพิ่มทุน เพราะผู้ถือหุ้นรายใหญ่เหล่านั้นไม่ต้องการที่จะสูญเสียอำนาจในการควบคุมบริษัทไป

2. ศึกษาถึงโครงสร้างผู้ถือหุ้นประเภทอื่นๆ ว่ามีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรหรือไม่ เช่น การถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสถาบันหรือการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นที่เป็นนักลงทุนต่างชาติ ตามข้อสมมติฐานที่ว่าผู้ถือหุ้นสถาบันและผู้ถือหุ้นที่เป็นนักลงทุนต่างชาตินั้นจะมีความกระตือรือร้น (Active monitoring hypothesis) ในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของกิจการซึ่งอาจจะทำให้ฝ่ายบริหารต้องนำเสนอข้อมูลกำไรที่มีคุณภาพเพื่อแสดงถึงความโปร่งใสในการบริหารงาน

3. วิเคราะห์ปัจจัยอื่นเพิ่มเติมที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไร เช่น ปัจจัยเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบซึ่งบริษัทจดทะเบียนจะต้องจัดให้มีตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยคณะกรรมการตรวจสอบจะทำหน้าที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลด้านความถูกต้องเชื่อถือได้ของงบการเงินโดยตรง ดังนั้นปัจจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบจึงน่าจะส่งผลต่อคุณภาพกำไรของกิจการ

4. เปลี่ยนวิธีการในการวัดคุณภาพกำไรเนื่องจากแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพกำไรนั้นมีผู้ให้ความหมายไว้หลายความหมายด้วยกันตลอดจนมีตัวแบบ (Model) ที่ใช้เป็นตัวแทนในการวัดคุณภาพกำไรหลายตัวแบบด้วยกัน ดังนั้นงานวิจัยในอนาคตอาจทำการเปลี่ยนวิธีการในการวัดคุณภาพกำไรแล้วนำผลการวิจัยที่ได้มาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อแสดงให้เห็นว่าโครงสร้างผู้ถือหุ้นในส่วนของการกระทำของการถือหุ้นและสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทและผู้บริหารนั้นมีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรหรือไม่เมื่อวิธีการวัดคุณภาพกำไรเปลี่ยนแปลงไป

5. ทำการวิจัยในประชากรอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ประชากรที่เป็นบริษัทจดทะเบียนซึ่งรายชื่อหลักทรัพย์ของบริษัทไม่ได้ถูกนำมาใช้ในการคำนวณดัชนี SET 100 หรือประชากรที่เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ใหม่

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. 2546. การวิเคราะห์สถิติ : สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7.

กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2551. การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 11.

กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คมกฤษณ์ สิงห์ใจ. 2550. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกำไรและโครงสร้างเงินทุน. การศึกษาค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต สาขาบัญชี, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ช่อทิพ โกกิม. 2547. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความแตกต่างของคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชุติมา บัวนบุตร. 2549. ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างความเป็นเจ้าของซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการกำกับดูแลที่ดีต่อการเข้าสู่หมวดพื้นฟูกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2551. รายชื่อหลักทรัพย์ที่นำมาใช้ในการคำนวณดัชนี SET 100 Index (Online). www.set.or.th, 1 สิงหาคม 2551.

ทัศนียา สังขสุวรรณ. 2548. ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีกับคุณภาพกำไรของบริษัทลูกค้าของกลุ่มบริษัทวิศดุก่อสร้างและเครื่องตกแต่งที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธิดา อุทัยจริญชัย. 2548. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกำไรกับรายงานของผู้สอบบัญชี. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นวพร พงษ์ตันตกุล. 2546. โครงสร้างการเป็นเจ้าของและคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลของ
บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต
สาขาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เบญจมาศ อุปคิษฐ์. 2550. สัญญาเตือนภัยการตกแต่งบัญชี: กรณีศึกษาบริษัทรอยเนท จำกัด
(มหาชน) และบริษัท ล็อกซเล่ย์ จำกัด (มหาชน). การศึกษาค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต
สาขาบัญชี, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประภาพร ณ นครค์. 2549. ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นในบริษัทที่จดทะเบียนใน
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับความสามารถในการทำกำไรทางบัญชี. วิทยานิพนธ์
บัญชีมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิชญ โพธิ์น้อย. 2551. คุณภาพกำไร : กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ.
การศึกษาค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต สาขาบัญชี, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภคสุนาท จิตมั่นชัยธรรม. 2545. คุณภาพกำไรกับผลตอบแทนของหุ้น : การศึกษาจากตลาด
หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเงิน,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรรณวิภา อรุณจิต. 2548. ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดสำนักงานสอบบัญชี ขนาดกิจการ กับการ
จัดการกำไรกรณีบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บัญชี
มหาบัณฑิต สาขาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรศักดิ์ ทุมมานนท์. 2543. คุณรู้จัก Creative accounting และ คุณภาพกำไรแล้วหรือยัง?
กรุงเทพมหานคร: ไอโอนิค อินเตอร์เทรด รีซอสเซส.

วัชร อัสวียงเจริญ. 2548. ความสัมพันธ์ระหว่างการจ่ายเงินปันผลกับกำไรของบริษัทในตลาด
หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ศราวุธ เรืองสุวรรณ. 2548. “คุณภาพของกำไรในรายงานการเงินที่นำเสนอต่อผู้ใช้รายงานภายนอกบริษัท.” วารสารวิชาชีพบัญชี 1 (2): 106-121.

ศิริชัย พงษ์วิชัย. 2550. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สภาวิชาชีพบัญชี. 2550. มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 25 (ปรับปรุง 2550) (Online). www.dbd.go.th, 25 กันยายน 2551.

สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. 2546. มาตรฐานการบัญชีของประเทศไทยฉบับรวมเล่ม. 3เล่ม. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.

อนุชิต ศิริรุ่งงาม. 2551. คุณภาพกำไรและงบกระแสเงินสดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ที่มีรายชื่อในดัชนี SET100. การศึกษาค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต สาขาบัญชี, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อุษณา ภัทรมนตรี. 2550. การตรวจสอบภายในสมัยใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เทกซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น.

Abdelghany, K. E. 2005. “Measuring the quality of earnings”. **Managerial Auditing Journal** 20 (9): 1001-1015.

_____. 2005. “Measuring the quality of earnings”. **Managerial Auditing Journal** 20 (9): 1001-1015. cited Ayres, F. L. 1994. “Perception of earnings quality: what managers need to know”. **Management Accounting**: 27-30.

_____. 2005. “Measuring the quality of earnings”. **Managerial Auditing Journal** 20 (9): 1001-1015. cited Kokoszka, R. J. 2003. “Recognizing the sing: internal auditors can help organizations avoid the risks associated with in appropriate earning management by understanding the symptoms and sharing their knowledge”. **Internal Auditor** 60: 64-7.

- Abdelghany, K. E. 2005. "Measuring the quality of earnings". **Managerial Auditing Journal** 20 (9): 1001-1015. cited Penman, S. H. and X-J. Zhang. 2002. "Accounting conservatism, the quality of earnings, and stock returns". **The Accounting Review**: 237-65.
- ADB. 2000a. **Corporate governance and finance in East Asia : A study of Indonesia, Republic of Korea, Malaysia, Philippines and Thailand. A consolidated report.** vol 1. Manila: Asian Development Bank. อ้างใน นวพร พงษ์ตันกุล. 2546. โครงสร้างการเป็นเจ้าของและคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. 2000b. **Corporate governance and finance in East Asia : A study of Indonesia, Republic of Korea, Malaysia, Philippines and Thailand. Country studies.** vol 2. Manila: Asian Development Bank. อ้างใน นวพร พงษ์ตันกุล. 2546. โครงสร้างการเป็นเจ้าของและคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Ballesta, J. P. S. and E. G. Meca. 2007. "Ownership Structure, Discretionary Accruals and the Informativeness of Earnings". **Journal compilation Blackwell Publishing** 15 (4): 677-691.
- Bradshaw, M. T., S. A. Richardson, and R. G. Sloan. 1999. "Earnings Quality and Financial Reporting Credibility: An Empirical Investigation". **School of Business Administration**, University of Michigan.
- Chung, R., S. Ho, and J. B. Kim. 2004. "Ownership structure and the pricing of discretionary accruals in Japan". **Journal of International Accounting Auditing & Taxation** 13: 1-20.

- DeAngelo, L. 1986. "Accounting numbers as market valuation substitutes : A study of management buyouts of public stockholders". **The Accounting Review** 61 (3): 400-420. cited in Schipper, K. and L. Vincent. 2003. "Earnings Quality". **Accounting Horizons**(Supplement): 97-100.
- Dechow, P., R. G. Sloan, and A. Sweeney. 1995. "Detecting earnings management". **The Accounting Review** 70 (20): 193-226. cited in Schipper, K. and L. Vincent. 2003. "Earnings Quality". **Accounting Horizons**(Supplement): 97-100.
- _____. and I. Dichev. 2002. "The Quality of accruals and earnings: The role of accruals estimation errors". **The Accounting Review** 77(Supplement): 35-59. cited in Schipper, K. and L. Vincent. 2003. "Earnings Quality". **Accounting Horizons**(Supplement): 97-100.
- Fama, E. and M. Jensen. 1983. "Separation of Ownership and Control". **Journal of Law and Economics** 26: 301-25. cited in Wang, D. 2006. "Founding Family Ownership and Earnings Quality". **Journal of Accounting Research** 44 (3): 619-656.
- Fan, J. P. H. and T. J. Wong. 2002 "Corporate Ownership Structure and the informativeness of accounting earnings in East Asia". **Journal of Accounting and Economic** 34: 401-425.
- Firth, M., P. M. Y. Fung, and O. M. Rui. 2007. "Ownership, two-tier board structure, and the informativeness of earnings: Evidence from China". **Journal of Accounting and Public Policy** 26: 463-496.
- Healy, P. M. and J.M. Wahlen. 1999. "A review of the earnings management literature and its implications for standard setting". **Accounting Horizons** 13: 365-383. cited in Lo, K. 2008. "Earnings management and earnings quality". **Journal of Accounting and Economic** 45: 350-357.

Jensen, M. and W. Meckling. 1976. "Theory of the Firm : Managerial Behaviour, Agency costs and Ownership Structure". **Journal of Financial Economic** 3: 305-360. อ้างใน นวพร พงษ์ตันกุล. 2546. โครงสร้างการเป็นเจ้าของและคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บัญชี มหาวิทยาลัย สาขาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 1976. "Theory of the Firm : Managerial Behaviour, Agency costs and Ownership Structure". **Journal of Financial Economic** 3: 305-360. อ้างใน วรศักดิ์ ทุมมานนท์. 2543. คุณรู้จัก Creative accounting และ คุณภาพกำไรแล้วหรือยัง?. กรุงเทพมหานคร: ไอโอนิก อินเตอร์เทรด รีซอสเซส.

_____. 1976. "Theory of the Firm : Managerial Behaviour, Agency costs and Ownership Structure". **Journal of Financial Economic** 3: 305-360. อ้างใน อุษณา ภัทรมนตรี. 2550. การตรวจสอบภายในสมัยใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น.

_____. 1976. "Theory of the Firm : Managerial Behaviour, Agency costs and Ownership Structure". **Journal of Financial Economic** 3: 305-360. cited in Ballesta, J. P. S. and E. G. Meca. 2007. "Ownership Structure, Discretionary Accruals and the Informativeness of Earnings". **Journal compilation Blackwell Publishing** 15 (4): 677-691.

Jones, J. 1991. "Earnings Management During Import Relief Investigations". **Journal of Psychology and Financial Markets** (3&4): 161-175. อ้างใน ศันสนีย์ ศรีวรเดชไพศาล. 2549. การจัดการกำไรของบริษัทที่จะเสนอขายหุ้นใหม่แก่ประชาชนเป็นครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

_____. 1991. "Earnings Management During Import Relief Investigations". **Journal of Psychology and Financial Markets** (3&4): 161-175. cited in Schipper, K. and L. Vincent. 2003. "Earnings Quality". **Accounting Horizons**(Supplement): 97-100.

- Jung, K. and S. Y. Kwon. 2002. "Ownership structure and earnings informativeness: Evidence from Korea". **The International Journal of Accounting** 37: 301-325.
- Lo, K. 2008. "Earnings management and earnings quality". **Journal of Accounting and Economic** 45: 350-357.
- Richardson, S. 2003. "Earnings Quality and Short Sellers". **Accounting Horizons**(Supplement) : 49-61.
- Schipper, K. 1989. "Earnings management". **Accounting Horizons**: 91-102.
- _____. and L. Vincent. 2003. "Earnings Quality". **Accounting Horizons**(Supplement): 97-100.
- Schroeder, D.A. 1995. "Evidence on Negative Earnings Response Coefficients". **Journal of Business Finance & Accounting** 22 (7): 939-959. อ้างใน คมกฤษณ์ สิงห์ใจ. 2550. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกำไรและโครงสร้างเงินทุน. การศึกษาค้นคว้าอิสระบัญชี มหาวิทยาลัย สาขาบัญชี, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Scott, W.R. 2003. **Financial accounting theory**. 3rd ed. Toronto: Prentice Hall. อ้างใน วัลยา อำนวยเดชา. 2548. การจัดการกำไรของบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาวิทยาลัย สาขาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Stice, E. K., J. D. Stice, and K. F. Skousen. n.d. **Intermediate Accounting**. 15ed. Australia: Thomson/ South-Western. อ้างใน วัลยา อำนวยเดชา. 2548. การจัดการกำไรของบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาวิทยาลัย สาขาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- Siregar, S. V. and S. Utama. 2008. "Type of earnings management and the effect of ownership structure, firm size, and corporate – governance practice: Evidence from Indonesia". **The International Journal of Accounting** 43: 1-27.
- Sloan, R. G. 1996. "Do Stock Prices Fully Reflect Information in Accruals and Cash Flow About Future Earnings?". **The Accounting Review** 71 (3): 289-315.
- Velury, U. and D. S. Jenkins. 2006. "Institutional ownership and the quality of earnings." **Journal of Business Research** 59: 1043-1051.
- Wang, D. 2006. "Founding Family Ownership and Earnings Quality". **Journal of Accounting Research** 44 (3): 619-656.
- Warfield, T. D., J. J. Wild, and K. L. Wild. 1995. "Managerial ownership, accounting choice, and informativeness of earnings". **Journal of Accounting and Economics** 20: 61-91.
- Wiwattanakuntang, Y. 1999. "An empirical study on the determinants of the capital structure of Thai firm". **Pacific-Basin Finance Journal** 7: 371-403.
- Yeo, G. H., P. Tan, K. W. Ho, and S. S. Chen. 2002. "Corporate Ownership Structure and the Informativeness of Earnings". **Journal of Business Finance and Accounting** 29: 1023-1046. cited in Ballesta, J. P. S. and E. G. Meca. 2007. "Ownership Structure, Discretionary Accruals and the Informativeness of Earnings". **Journal compilation Blackwell Publishing** 15 (4): 677-691.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อของบริษัทจดทะเบียนที่นำมาใช้เป็นประชากรในการวิจัย

ตารางผนวกที่ ก 1 รายชื่อบริษัทจดทะเบียนที่เป็นประชากรกลุ่มที่ 1

ลำดับที่	รายชื่อบริษัทที่เป็นประชากร กลุ่มที่ 1	ชื่อย่อหลักทรัพย์
1	บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)	CPF
2	บริษัท น้ำตาลขอนแก่น จำกัด (มหาชน)	KSL
3	บริษัท ไมเนอร์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)	MINT
4	บริษัท ไทยยูเนี่ยน โฟรเซ่น โปรดักส์ จำกัด (มหาชน)	TUF
5	บริษัท น้ำมันพืชไทย จำกัด (มหาชน)	TVO
6	บริษัท สมบูรณ์ แอ็ดวานซ์ เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)	SAT
7	บริษัท ไทยสแตนเลย์การไฟฟ้า จำกัด (มหาชน)	STANLY
8	บริษัท จี เจ สตีล จำกัด (มหาชน)	GJS
9	บริษัท สหวิริยาสตีลอินดัสตรี จำกัด (มหาชน)	SSI
10	บริษัท โพลีเพล็กซ์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	PTL
11	บริษัท ไทยพลาสติกและเคมีภัณฑ์ จำกัด (มหาชน)	TPC
12	บริษัท สามชัย สตีล อินดัสตรี จำกัด (มหาชน)	SAM
13	บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)	SCC
14	บริษัท ปูนซิเมนต์นครหลวง จำกัด (มหาชน)	SCCC
15	บริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน)	TPIPL
16	บริษัท อมตะ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	AMATA
17	บริษัท เอเชียนพร็อพเพอร์ตี้ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)	AP
18	บริษัท บางกอกแลนด์ จำกัด (มหาชน)	BLAND
19	บริษัท ช.การช่าง จำกัด (มหาชน)	CK
20	บริษัท เซ็นทรัลพัฒนา จำกัด (มหาชน)	CPN
21	บริษัท เหมราชพัฒนาที่ดิน จำกัด (มหาชน)	HEMRAJ
22	บริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)	ITD
23	บริษัท แลนด์แอนด์เฮาส์ จำกัด (มหาชน)	LH
24	บริษัท แอล.พี.เอ็น.ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)	LPN
25	บริษัท เมโทรสตาร์ พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน)	METRO
26	บริษัท เพาเวอร์ไลน์ เอ็นจิเนียริง จำกัด (มหาชน)	PLE

ตารางผนวกที่ ก 1 (ต่อ)

ลำดับที่	รายชื่อบริษัทที่เป็นประชากร กลุ่มที่1	ชื่อย่อหลักทรัพย์
27	บริษัท พกษา เรียลเอสเตท จำกัด (มหาชน)	PS
28	บริษัท ควอลิตี้เฮาส์ จำกัด (มหาชน)	QH
29	บริษัท สวนอุตสาหกรรมโรจนะ จำกัด (มหาชน)	ROJANA
30	บริษัท เอสซี แอสเสท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	SC
31	บริษัท แส่นสิริ จำกัด (มหาชน)	SIRI
32	บริษัท สุภาลัย จำกัด (มหาชน)	SPALI
33	บริษัท ชีโน-ไทย เอ็นจิเนียริงแอนด์คอนสตรัคชั่น จำกัด(มหาชน)	STEC
34	บริษัท ไทคอน อินดัสเทรียล คอนเน็คชั่น จำกัด (มหาชน)	TICON
35	บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน)	BANPU
36	บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)	BCP
37	บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน)	EGCO
38	บริษัท โกลว์ พลังงาน จำกัด (มหาชน)	GLOW
39	บริษัท ลานนารีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน)	LANNA
40	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	PTT
41	บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)	PTTEP
42	บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)	RATCH
43	บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน)	TOP
44	บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน)	CPALL
45	บริษัท โฮม โปรดักส์ เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน)	HMPRO
46	บริษัท ล็อกซ์เลย์ จำกัด (มหาชน)	LOXLEY
47	บริษัท สยามแม็คโคร จำกัด (มหาชน)	MAKRO
48	บริษัท ห้างสรรพสินค้าโรบินสัน จำกัด (มหาชน)	ROBINS
49	บริษัท กรุงเทพดุสิตเวชการ จำกัด(มหาชน)	BGH
50	บริษัท โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ จำกัด (มหาชน)	BH
51	บริษัท บีอีซี เวิลด์ จำกัด (มหาชน)	BEC
52	บริษัท เมเจอร์ ซินีเพล็กซ์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	MAJOR

ตารางผนวกที่ ก 1 (ต่อ)

ลำดับที่	รายชื่อบริษัทที่เป็นประชากร กลุ่มที่1	ชื่อย่อหลักทรัพย์
53	บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน)	MCOT
54	บริษัท ดี เอราวัณ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	ERAWAN
55	บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)	AOT
56	บริษัท ทางด่วนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	BECL
57	บริษัท พรีเมียร์ ชิปปิ้ง จำกัด (มหาชน)	PSL
58	บริษัท อาร์ ซี แอล จำกัด (มหาชน)	RCL
59	บริษัท โทรคมนาคมไทย เอ็นเคซิส จำกัด (มหาชน)	TTA
60	บริษัท แคล-คอมพ์ อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	CCET
61	บริษัท เดลต้า อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	DELTA
62	บริษัท ฮานา ไมโครอิเล็กทรอนิกส์ จำกัด (มหาชน)	HANA
63	บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)	ADVANC
64	บริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)	JAS
65	บริษัท สามารถคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	SAMART
66	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)	THCOM
67	บริษัท ทรู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	TRUE
68	บริษัท ทีทีเอนด์ที จำกัด (มหาชน)	TT&T

ตารางผนวกที่ ก 2 รายชื่อบริษัทจดทะเบียนที่เป็นประชากรกลุ่มที่ 2

ลำดับที่	รายชื่อบริษัทที่เป็นประชากร กลุ่มที่ 2	ชื่อย่อหลักทรัพย์
1	บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)	CPF
2	บริษัท ไทยยูเนี่ยน โฟรเซ่น โปรดักส์ จำกัด (มหาชน)	TUF
3	บริษัท อปโก ไฮเทค จำกัด (มหาชน)	AH
4	บริษัท ไทยพลาสติกและเคมีภัณฑ์ จำกัด (มหาชน)	TPC
5	บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด(มหาชน)	SCC
6	บริษัท ปูนซิเมนต์นครหลวง จำกัด (มหาชน)	SCCC
7	บริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน)	TPIPL
8	บริษัท วนชัย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	VNG
9	บริษัท อมตะ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	AMATA
10	บริษัทเอเชียนพรีฟเพอร์ดี ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)	AP
11	บริษัท บางกอกแลนด์ จำกัด (มหาชน)	BLAND
12	บริษัท ช.การช่าง จำกัด (มหาชน)	CK
13	บริษัท เหมราชพัฒนาที่ดิน จำกัด (มหาชน)	HEMRAJ
14	บริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวล๊อปเมนต์ จำกัด (มหาชน)	ITD
15	บริษัท แลนด์แอนด์เฮาส์ จำกัด (มหาชน)	LH
16	บริษัท แอล.พี.เอ็น.ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)	LPN
17	บริษัท แนนเซอร์พัล พาร์ค จำกัด(มหาชน)	N-PARK
18	บริษัท เพาเวอร์ไลน์ เอ็นจิเนียริง จำกัด (มหาชน)	PLE
19	บริษัท ควอลิตี้เฮาส์ จำกัด (มหาชน)	QH
20	บริษัท สุภาลัย จำกัด (มหาชน)	SPALI
21	บริษัท ชีโน-ไทย เอ็นจิเนียริงแอนด์คอนสตรัคชั่น จำกัด(มหาชน)	STEC
22	บริษัท ไทคอน อินดัสเทรียล คอนเน็คชั่น จำกัด (มหาชน)	TICON
23	บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน)	BANPU
24	บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน)	EGCO
25	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	PTT
26	บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)	PTTEP

ตารางผนวกที่ ก 2 (ต่อ)

ลำดับที่	รายชื่อบริษัทที่เป็นประชากร กลุ่มที่ 2	ชื่อย่อหลักทรัพย์
27	บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)	RATCH
28	บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน)	CPALL
29	บริษัท ล็อกซ์เล่ย์ จำกัด (มหาชน)	LOXLEY
30	บริษัท บีอีซี เวิลด์ จำกัด (มหาชน)	BEC
31	บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)	AOT
32	บริษัท ทางด่วนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	BECL
33	บริษัท พรีเมียม ชิปปิ้ง จำกัด (มหาชน)	PSL
34	บริษัท อาร์ ซี แอล จำกัด (มหาชน)	RCL
35	บริษัท โทรคมนาคมไทย เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด (มหาชน)	TTA
36	บริษัท เดลต้า อีเลคโทรนิคส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	DELTA
37	บริษัท ฮานา ไมโครอิเล็กทรอนิกส์ จำกัด (มหาชน)	HANA
38	บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)	ADVANC
39	บริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)	JAS
40	บริษัท สามารถคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	SAMART
41	บริษัท ซินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน)	SATTEL
42	บริษัท ทรู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	TRUE
43	บริษัท ทีทีเอนด์ที จำกัด (มหาชน)	TT&T

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของโครงสร้างผู้ถือหุ้น และตัวแปรควบคุมอื่นๆ

ตารางผนวกที่ ข 1 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของโครงสร้างผู้ถือหุ้น และตัวแปรควบคุมอื่นๆของประชากรกลุ่มที่1

(N=204)

ตัวแปรอิสระ		TOP5	DMOWN	AGE	Lon_TA	Lon_MC	Lon_TR	DE
TOP5	Pearson Correlation	1.000						
DMOWN	Pearson Correlation	-.017	1.000					
AGE	Pearson Correlation	-.288(**)	-.270(**)	1.000				
Lon_TA	Pearson Correlation	.088	-.453(**)	.209(**)	1.000			
Lon_MC	Pearson Correlation	.058	-.369(**)	-.009	.615(**)	1.000		
Lon_TR	Pearson Correlation	.125	-.421(**)	.281(**)	.819(**)	.322(**)	1.000	
DE	Pearson Correlation	-.199(**)	-.127	-.002	.216(**)	.223(**)	.129	1.000

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางผนวกที่ ข 2 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของโครงสร้างผู้ถือหุ้น และตัวแปรควบคุมอื่นๆของประชากรกลุ่มที่2

(N=129)

ตัวแปรอิสระ		TOP5	DMOWN	AGE	Lon_TA	Lon_MC	Lon_TR	DE
TOP5	Pearson Correlation	1.000						
DMOWN	Pearson Correlation	-.218(*)	1.000					
AGE	Pearson Correlation	-.018	-.087	1.000				
Lon_TA	Pearson Correlation	.337(**)	-.415(**)	.134	1.000			
Lon_MC	Pearson Correlation	.033	-.350(**)	.001	.529(**)	1.000		
Lon_TR	Pearson Correlation	.297(**)	-.261(**)	.252(**)	.816(**)	.137	1.000	
DE	Pearson Correlation	-.194(*)	-.174(*)	-.071	.236(**)	.306(**)	.151	1.000

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ภาคผนวก ก

ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุเพิ่มเติม

ตารางผนวกที่ ค1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ของประชากรกลุ่มที่ 1 โดยเพิ่มตัวแปร TOPDM ที่มาจากการคูณตัวแปร TOP5 และ DMOWN เข้าด้วยกัน

(N=204)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม : รายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA)	
	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย	t - Prob
ค่าคงที่	0.443	0.004**
TOP5	-0.062	0.348
DMOWN	-0.023	0.757
TOPDM	-0.068	0.370
AGE	-0.002	0.031*
Lon_TA	-0.038	0.000**
Lon_MC	0.086	0.324
Lon_TR	0.024	0.009**
AUDIT	-0.045	0.503
INDUS1	0.012	0.854
INDUS2	-0.080	0.250
INDUS3	0.081	0.000**
INDUS4	-0.014	0.860
INDUS5	-0.042	0.016*
DE	0.054	0.392
F-Value	13.128	
F-Prob	0.000**	
R	0.499	
R-Square	0.249	
Adjusted R Square	0.230	

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางผนวกที่ ค2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ของประชากรกลุ่มที่ 1 โดยเพิ่มตัวแปร TOPDM ที่มาจากการคูณตัวแปร TOP5 และ DMOWN เข้าด้วยกัน

(N=204)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม : รายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA)	
	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย	t - Prob
ค่าคงที่	-0.061	0.000**
TOP5	0.020	0.768
DMOWN	-0.052	0.469
TOPDM	-0.028	0.689
AGE	-0.071	0.283
Lon_TA	0.016	0.807
Lon_MC	0.050	0.446
Lon_TR	0.007	0.921
AUDIT	-0.060	0.374
INDUS1	0.067	0.016*
INDUS2	0.042	0.534
INDUS3	0.082	0.000**
INDUS4	-0.067	0.338
INDUS5	0.044	0.562
DE	-0.067	0.306
F-Value	15.523	
F-Prob	0.000**	
R	0.366	
R-Square	0.134	
Adjusted R Square	0.125	

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางผนวกที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ของประชากรกลุ่มที่ 2 โดยเพิ่มตัวแปร TOPDM ที่มาจากการคูณตัวแปร TOP5 และ DMOWN เข้าด้วยกัน

(N=129)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม : รายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA)	
	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย	t - Prob
ค่าคงที่	0.044	0.000**
TOP5	-0.068	0.407
DMOWN	0.159	0.057
TOPDM	0.161	0.056
AGE	-0.146	0.073
Lon_TA	-0.120	0.155
Lon_MC	-0.077	0.336
Lon_TR	0.026	0.758
AUDIT	-0.086	0.300
INDUS1	0.092	0.258
INDUS2	-0.011	0.897
INDUS3	0.085	0.000**
INDUS4	-0.017	0.843
INDUS5	-0.122	0.164
DE	0.033	0.685
F-Value	29.218	
F-Prob	0.000**	
R	0.432	
R-Square	0.187	
Adjusted R Square	0.181	

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางผนวกที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA) ของประชากรกลุ่มที่ 2 โดยเพิ่มตัวแปร TOPDM ที่มาจากการคูณตัวแปร TOP5 และ DMOWN เข้าด้วยกัน

(N=129)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม : รายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA)	
	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย	t - Prob
ค่าคงที่	-0.063	0.000**
TOP5	0.023	0.791
DMOWN	-0.114	0.199
TOPDM	-0.069	0.431
AGE	0.025	0.767
Lon_TA	0.004	0.960
Lon_MC	-0.016	0.844
Lon_TR	0.023	0.798
AUDIT	0.019	0.823
INDUS1	0.084	0.036*
INDUS2	0.055	0.517
INDUS3	0.074	0.000**
INDUS4	0.091	0.303
INDUS5	-0.062	0.505
DE	-0.107	0.196
F-Value	10.344	
F-Prob	0.000**	
R	0.376	
R-Square	0.141	
Adjusted R Square	0.127	

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางผนวกที่ ค5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและ
คุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA)
ของประชากรกลุ่มที่ 1 โดยปรับรายการคงค้างให้อยู่ในรูปเปอร์เซ็นต์

(N=204)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม : รายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA)	
	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย	t - Prob
ค่าคงที่	44.259	0.004**
TOP5	-0.062	0.348
DMOWN	-0.023	0.756
AGE	-0.237	0.031*
Lon_TA	-3.803	0.000**
Lon_MC	0.086	0.323
Lon_TR	2.377	0.009**
AUDIT	-0.045	0.503
INDUS1	0.012	0.854
INDUS2	-0.080	0.250
INDUS3	8.089	0.000**
INDUS4	-0.014	0.860
INDUS5	-4.228	0.016*
DE	0.054	0.393
F-Value	13.128	
F-Prob	0.000**	
R	0.499	
R-Square	0.249	
Adjusted R Square	0.230	

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางผนวกที่ ๖ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและ
คุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA)
ของประชากรกลุ่มที่ 1 โดยปรับรายการคงค้างให้อยู่ในรูปเปอร์เซ็นต์

(N=204)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม : รายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA)	
	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย	t - Prob
ค่าคงที่	-6.127	0.000**
TOP5	0.020	0.768
DMOWN	-0.052	0.469
AGE	-0.071	0.283
Lon_TA	0.016	0.807
Lon_MC	0.050	0.446
Lon_TR	0.007	0.921
AUDIT	-0.060	0.374
INDUS1	6.746	0.016*
INDUS2	0.042	0.534
INDUS3	8.202	0.000**
INDUS4	-0.067	0.338
INDUS5	0.044	0.562
DE	-0.067	0.306
F-Value	15.525	
F-Prob	0.000**	
R	0.366	
R-Square	0.134	
Adjusted R Square	0.125	

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางผนวกที่ ๗ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ของประชากรกลุ่มที่ 2 โดยปรับรายการคงค้างให้อยู่ในรูปเปอร์เซ็นต์

(N=129)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม : รายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA)	
	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย	t - Prob
ค่าคงที่	4.417	0.000**
TOP5	-0.068	0.407
DMOWN	0.159	0.057
AGE	-0.146	0.073
Lon_TA	-0.120	0.155
Lon_MC	-0.077	0.336
Lon_TR	0.026	0.758
AUDIT	-0.086	0.300
INDUS1	0.092	0.258
INDUS2	-0.011	0.898
INDUS3	8.515	0.000**
INDUS4	-0.017	0.843
INDUS5	-0.122	0.164
DE	0.033	0.685
F-Value	29.218	
F-Prob	0.000**	
R	0.432	
R-Square	0.187	
Adjusted R Square	0.181	

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางผนวกที่ ค8 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและ
คุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA)
ของประชากรกลุ่มที่ 2 โดยปรับรายการคงค้างให้อยู่ในรูปเปอร์เซ็นต์

(N=129)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม : รายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA)	
	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย	t - Prob
ค่าคงที่	-6.302	0.000**
TOP5	0.023	0.791
DMOWN	-0.114	0.199
AGE	0.025	0.767
Lon_TA	0.004	0.960
Lon_MC	-0.016	0.844
Lon_TR	0.023	0.798
AUDIT	0.019	0.823
INDUS1	8.436	0.036*
INDUS2	0.055	0.517
INDUS3	7.386	0.000**
INDUS4	0.091	0.303
INDUS5	-0.062	0.504
DE	-0.107	0.196
F-Value	10.345	
F-Prob	0.000**	
R	0.376	
R-Square	0.141	
Adjusted R Square	0.127	

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางผนวกที่ ๙ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ของประชากรกลุ่มที่ 1 โดยปรับเปอร์เซ็นต์การถือหุ้นให้อยู่ในรูปสัดส่วน

(N=204)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม : รายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA)	
	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย	t - Prob
ค่าคงที่	0.443	0.004**
TOP5	-0.062	0.348
DMOWN	-0.023	0.756
AGE	-0.002	0.031*
Lon_TA	-0.038	0.000**
Lon_MC	0.086	0.324
Lon_TR	0.024	0.009**
AUDIT	-0.045	0.503
INDUS1	0.012	0.854
INDUS2	-0.080	0.250
INDUS3	0.081	0.000**
INDUS4	-0.014	0.860
INDUS5	-0.042	0.016*
DE	0.054	0.392
F-Value	13.128	
F-Prob	0.000**	
R	0.499	
R-Square	0.249	
Adjusted R Square	0.230	

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางผนวกที่ 10 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals2NOA) ของประชากรกลุ่มที่ 1 โดยปรับเปอร์เซ็นต์การถือหุ้นให้อยู่ในรูปสัดส่วน

(N=204)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม : รายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA)	
	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย	t - Prob
ค่าคงที่	-6.127	0.000**
TOP5	0.020	0.768
DMOWN	-0.052	0.469
AGE	-0.071	0.283
Lon_TA	0.016	0.807
Lon_MC	0.050	0.446
Lon_TR	0.007	0.921
AUDIT	-0.060	0.374
INDUS1	6.746	0.016*
INDUS2	0.042	0.534
INDUS3	8.202	0.000**
INDUS4	-0.067	0.338
INDUS5	0.044	0.562
DE	-0.067	0.306
F-Value	15.525	
F-Prob	0.000**	
R	0.366	
R-Square	0.134	
Adjusted R Square	0.125	

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางผนวกที่ ค11 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA) ของประชากรกลุ่มที่ 2 โดยปรับเปอร์เซ็นต์การถือหุ้นให้อยู่ในรูปสัดส่วน

(N=129)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม : รายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Accruals 1 WCA)	
	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย	t - Prob
ค่าคงที่	0.044	0.000**
TOP5	-0.064	0.432
DMOWN	0.161	0.054
AGE	-0.146	0.073
Lon_TA	-0.120	0.155
Lon_MC	-0.077	0.336
Lon_TR	0.026	0.758
AUDIT	-0.086	0.300
INDUS1	0.092	0.258
INDUS2	-0.011	0.897
INDUS3	0.085	0.000**
INDUS4	-0.017	0.843
INDUS5	-0.122	0.164
DE	0.033	0.685
F-Value	29.218	
F-Prob	0.000**	
R	0.432	
R-Square	0.187	
Adjusted R Square	0.181	

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางผนวกที่ ค12 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุมและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals2NOA) ของประชากรกลุ่มที่ 2 โดยปรับเปอร์เซ็นต์การถือหุ้นให้อยู่ในรูปสัดส่วน (N=129)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม : รายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Accruals 2 NOA)	
	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย	t - Prob
ค่าคงที่	-0.063	0.000**
TOP5	0.024	0.778
DMOWN	-0.115	0.195
AGE	0.025	0.767
Lon_TA	0.004	0.960
Lon_MC	-0.016	0.844
Lon_TR	0.023	0.798
AUDIT	0.019	0.823
INDUS1	0.084	0.036**
INDUS2	0.055	0.517
INDUS3	0.074	0.000**
INDUS4	0.091	0.303
INDUS5	-0.062	0.505
DE	-0.107	0.196
F-Value	10.344	
F-Prob	0.000**	
R	0.376	
R-Square	0.141	
Adjusted R Square	0.127	

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวรสจรินทร์ กุลศรีสอน
วัน เดือน ปี เกิด	5 กันยายน พ.ศ. 2527
สถานที่เกิด	จังหวัดมหาสารคาม
ประวัติการศึกษา	บัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ทุนการศึกษาที่ได้รับ	ได้รับทุนการศึกษาจาก คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม